

# Protocol Local per a l'abordatge integral de les violències masclistes 2021



Ajuntament de  
Sant Pol de Mar



# Índex

|   |           |
|---|-----------|
| <b>PRESENTACIÓ .....</b>  | <b>5</b>  |
| <b>INTRODUCCIÓ .....</b>  | <b>6</b>  |
| <b>1. OBJECTIUS DEL PROTOCOL.....</b>   | <b>7</b>  |
| 1.1. Objectius generals   |           |
| 1.2. Objectius específics   |           |
| <b>2.COMISSIÓ TÈCNICA .....</b>   | <b>9</b>  |
| <b>3.MARC LEGAL .....</b>   | <b>10</b> |
| 3.1 Àmbit Internacional   |           |
| 3.2 Àmbit Europeu   |           |
| 3.3 Àmbit Estatal   |           |
| 3.3.1 Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere.....  |           |
| 3.3.2 Llei Orgànica 1/2015, de 30 de març, per la qual es modifica la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal  |           |
| 3.3.3 Marc normatiu amb relació a les dones immigrades víctimes de violència de gènere  |           |
| 3.3.4 Llei Orgànica 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delictes  |           |
| 3.3.5 Reial Decret 1109/2015, d'11 de desembre, pel qual es desenvolupa la Llei 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delictes, i es regulen les Oficines d'Assistència a les Víctimes del Delictes |           |
| 3.3.6 Llei Orgànica 8/2015, de 22 de juliol, de modificació del sistema de protecció a la infància i a l'adolescència   |           |
| 3.3.7 Reial decret llei 9/2018, de 3 d'agost, de mesures urgents per al desenvolupament del Pacte d'Estat contra la violència de gènere.  |           |
| 3.3.8 Llei Orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral de la a la infància i l'adolescència davant de la violència   |           |
| 3.4 Àmbit Autonòmic i Local   |           |
| 3.4.1 Llei 5/2008 del dret de les dones per a l'erradicació de la violència masclista   |           |
| 3.4.2 Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes   |           |
| 3.4.3.Llei 17/2020, del 22 de desembre, de modificació de la Llei 5/2008, del dret de les dones a erradicAr la violència masclista  |           |
| 3.5 Normativa Local   |           |

## **4. MARC CONCEPTUAL: Comprensió del Fenomen. Model d'Intervenció**

|  |    |
|--|----|
| 4.1. Introducció.....  | 29 |
| 4.1.1 Conceptualització històrica  |    |
| 4.1.2 Conceptualització segons la Llei 17//2020, del 22 de desembre, del dret de les dones a erradicar la violència masclista ( definicions, formes, àmbits) |    |
| 4.2. Comprensió del fenomen  |    |
| 4.3. Model d'intervenció   |    |
| 4.3.1 Abordatge Integral   |    |
| 4.3.2 Xarxa d'atenció i recuperació integral   |    |
| 4.3.3 Principis orientadors de les intervencions   |    |
| 4.3.4 Treball en xarxa   |    |
| 4.3.5 Protecció de dades   |    |
| 4.3.6 Valoració del risc   |    |

## **5. LA XARXA LOCAL**

|                               |    |
|-------------------------------|----|
| 5.1 La Comissió Tècnica ..... | 65 |
|-------------------------------|----|

## **6. CIRCUIT LOCAL D'ATENCIÓ .....68**

Protocols d'actuació en els àmbits professionals

## **7. COSSOS DE SEGURETAT .....71**

|                       |  |
|-----------------------|--|
| 7.1 Mossos d'Esquadra |  |
| 7.2 Policia Local     |  |

## **8. SANITAT .....80**

## **9. EQUITAT .....82**

## **10. SERVEIS SOCIALS .....83**

## **11. SERVEI D'ATENCIÓ PSICOLOGICA.....85**

## **12. JOVENTUT .....86**

## **13. ESPORTS.....87**

## **14. BIBLIOTECA MUNICIPAL .....87**

## **15. PROMOCIÓ ECONÒMICA .....88**

## **16. EDUCACIÓ .....88**

## **17. ÀMBIT JUDICIAL .....97**

|   |  |
|---|--|
| 17.1. Jutjat de violència contra les dones (VIDO) |  |
| 17.2 SOJ  |  |
| 17.3 Ministeri Fiscal                             |  |
| 17.4 Metges forenses                              |  |

- 17.5 Equips tècnics:
  - 18.5.1 EATP (penal)
  - 18.5.2 EATF (família)
- 17.6 Oficina d'atenció a la víctima del delictes
- 17.7 Punt de trobada

**18. RECURSOS FORA DEL MUNICIPI .....108**

- 18.1 SIAD. Consell Comarcal del Maresme
- 18.2 SAI. Consell Comarcal del Maresme
- 18.3 Servei d'Intervenció Especialitzada SIE Mataro-Maresme
- 18.4 Oficina de treball del SOC

**19. SERVEI D'INTERVENCIÓ EN CRISI GREUS .....117**

**20. INTERVENCIÓ AMB HOMES QUE EXERCEIXEN VIOLÈNCIA .....118**

**ANNEXES .....119**

- 1.- Llista de serveis i recursos
- 2.- Dades estadístiques
- 3.- Acreditació de la situació de violència
- 4.- Valoració del risc RVD-BCN
- 5.- Indicadors de violència
- 6.- Informe mèdic i mapa anatòmic
- 7.- Pla de seguretat
- 8.- Documents- protocols de consulta
- 9.- Glossari de violència masclista

## PRESENTACIÓ INSTITUCIONAL

Parlar de violència masclista al segle XXI significa que alguna cosa no hem fet bé com a societat.

L'educació, la millora de les condicions de vida, la facilitat que ens dóna aquest nou món tecnològic de relacionar-nos més i millor ens hauria hagut d'ajudar a posar fi a aquesta xacra, però malauradament no ha estat així, i per tant és necessari continuar treballant per erradicar-ho.

Cal erradicar totes les expressions de violència masclistes, des de les més punyents i de forma explícita com són els crits, els cops, les agressions sexuals i els assassinats, fins a les més subtils com els insults, el menyspreu, el control constant dels nostres moviments i tantes altres expressions de violència masclista. Cal, combatreu des de tots els àmbits, i molt especialment des de les administracions, com a pal de paller de la responsabilitat que tenim com a servidors públics davant la ciutadania.

Per tots aquests motius us presentem el nou Protocol local per a l'abordatge integral de la violència masclista. El present document tècnic dóna una resposta unificada, coordinada i adequada a les diferents situacions que poden sorgir en l'abordatge de la violència masclista. No obstant això, el protocol va més enllà de definir el model d'intervenció i concretar les competències de cada servei; representa la voluntat i la fermesa, la unió d'esforços per erradicar la violència masclista de la nostra societat.

Es tracta d'un document viu, obert a incorporar-hi millores o noves necessitats que puguin anar sorgint en relació amb un fenomen tan complex com és la violència masclista, per la qual cosa l'avaluació periòdica serà essencial per garantir-ne l'actualització.

Albert Zanca i Brossa. Alcalde

## INTRODUCCIÓ

Les violències masclistes són una de les xacres més greus de la nostra societat i només les podrem erradicar si totes i tots ens esforcem per aconseguir una societat més justa i igualitària.

Les administracions públiques tenim la responsabilitat de posar totes les eines al nostre abast per aconseguir aquest objectiu: sensibilització, educació, conscienciació, etc. En aquest sentit, durant els darrers anys l'Ajuntament de Sant Pol de Mar ha realitzat un treball continuat, des de diverses àrees, per a millorar la prevenció de la violència masclista en el nostre municipi i també per aconseguir una millor atenció a les dones de la nostra vila.

La primera activitat de prevenció fou l'adhesió a la campanya contra la violència envers les dones de l'Institut Català de les Dones "Gira-li l'esquena", al novembre del 2014. Més d'una vintena de treballadores i treballadors i membres del consistori van participar en les sessions fotogràfiques de la campanya, amb un resultat impactant i que tingué un gran ressò.

També es realitzà una campanya al 2016 a través de les xarxes socials adreçada a joves amb el lema #jodicprou amb l'objectiu de conscienciar de la necessitat d'unes relacions respectuoses.

S'han fet diverses activitats durant els darrers anys adreçades a infants (conta contes, tallers), a joves (prevenció de les violències masclistes 2.0, videoclips i sexismes, fem el nostre rap) i a la població en general (obres de teatre, teatre social, xerrades).

Al 2019 s'inaugurà el comptador de femicidis per tal de visibilitzar les morts de dones i menors a Catalunya per violència masclista. I aquell any també s'implantà el punt lila a la Festa Major, com a punt d'informació i conscienciació. S'han fet campanyes preventives d'agressions i assetjament sexual en entorns d'oci, així com intervencions en grups de joves. La regidoria d'equitat també ha donat suport a diferents iniciatives i accions realitzades per grups de dones del municipi.

Pel que fa a l'àmbit de la intervenció, des del passat 2020 es va recuperar el servei d'assessorament psicològic adreçat a dones del municipi que han patit o pateixen violència masclista.

El propi procés d'elaboració del protocol ha possibilitat també el treball en xarxa de diversos agents implicats, millorant la detecció de casos i, per tant, l'atenció que s'està oferint des del municipi.

Seguirem programant accions i activitats formatives amb l'objectiu de conscienciar i sensibilitzar, però quan tot això no és suficient, hem de tenir una eina per donar una resposta clara i coordinada per atendre a les víctimes.

Aquest protocol que teniu a les mans és aquesta eina, i neix de la voluntat d'establir una resposta unificada, coordinada i el més adequada possible a les diverses situacions que ens podem trobar en l'abordatge de les violències masclistes.

Aquest és un document viu, ja que els reptes sobre l'abordatge de les violències masclistes són múltiples. Amb el pas del temps poden anar canviant les necessitats, eines o recursos, i haurem de ser prou àgils per adaptar-nos.

Finalment, des de la Regidoria d'Equitat volem agrair a totes les persones que durant tot el procés d'elaboració d'aquest Protocol han aportat el seu temps i la seva expertesa, treballant en equip, debatent i establint les línies d'actuació davant de qualsevol agressió que ens garanteixin la millor atenció possible a les víctimes.

Anna Losantos Sistach. Regidora d'Equitat

## 1. OBJECTIUS DEL PROTOCOL

Un protocol d'actuació en casos de violència recull els acords dins i entre institucions i agents socials, per tal de garantir l'atenció coordinada i eficaç a les dones, adolescents i infants que estan en situació de violència, tot definint les competències respectives. Tanmateix el protocol ha d'establir les mesures adreçades a la prevenció, la detecció de casos o la recuperació de les dones, adolescents i infants, així com la reparació dels aspectes danyats per la situació viscuda.

El protocol implica l'establiment d'un model d'intervenció que afecta els diferents agents i serveis implicats en la problemàtica i que constitueix el que anomenem circuit d'actuació: sistema articulat i homogeni en el qual, cada agent implicat sap què cal fer i qui té les competències per fer-ho. A més, suposa posar en funcionament un mètode de treball que permet a cada agent implicat dissenyar o redefinir els procediments i els sistemes organitzatius existents o de nova creació, en funció de tot el sistema.

L'elaboració, la revisió i l'aplicació d'un protocol de coordinació, o el seguiment d'un circuit, han de ser el resultat d'un treball en xarxa i d'un procés participatiu i consensuat entre les estructures dels serveis i els i les professionals que han d'intervenir-hi.

D'acord amb el que indica la Llei catalana 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista, el protocol té com a finalitat posar en marxa una *"intervenció coordinada contra la violència masclista incloent-hi un conjunt de mesures i mecanismes de suport, coordinació i cooperació destinats a les institucions públiques i altres agents implicats, que defineixin les formalitats i la successió d'actes que s'han de seguir per a executar-los correctament"*, per tal de garantir la prevenció, l'atenció eficaç i personalitzada i la recuperació de les dones que es troben en risc o en una situació de violència masclista.

Segons el protocol marc de la Generalitat de Catalunya, el tractament de la violència contra les dones ha de partir dels criteris següents:

- Perspectiva estructural i integral
- Transversalitat, coordinació i cooperació institucional
- Participació i corresponsabilitat de totes les agències implicades
- Accessibilitat i proximitat en les intervencions, tenint en compte la diversitat de col·lectius femenins que hi ha a la ciutat
- Qualitat de la resposta i coneixement de la realitat, per tal de planificar polítiques públiques que tinguin un veritable impacte amb relació a la problemàtica

El treball en xarxa resulta fonamental per dotar d'efectivitat al protocol i complir amb els objectius de millorar la qualitat de la resposta dels serveis públics davant les situacions de violència, evitar les duplicitats inoperants i la conseqüent victimització secundària de les dones.

## 1.1 Objectius generals

- Garantir l'atenció coordinada entre les diferents administracions i agents socials implicats, i delimitar els àmbits d'actuació que poden intervenir en les diferents situacions de violència masclista.
- Establir els mecanismes de coordinació i cooperació que permetin una transmissió d'informació continuada i fluida entre els organismes implicats.
- Aplicar metodologies d'intervenció que evitin la revictimització de les dones.
- Garantir els recursos necessaris per a l'execució i la continuïtat del protocol.
- Dissenyar circuits d'atenció adequats a les diferents situacions de violència i les necessitats concretes derivades d'aquestes situacions.
- Establir un model únic i consensuat de recollida de dades per tal de garantir el coneixement de la realitat.
- Contribuir decisivament a l'erradicació de la violència masclista a partir d'un model d'abordatge consensuat, i en avaluació i millora constant.
- Donar una resposta social i institucional integrada i satisfactòria a les dones, adolescents i infants afectades de violència masclista.
- Establir una xarxa coordinada que vetlli pel desplegament i la millora d'un model d'intervenció integral, tot minimitzant la victimització secundària i considerant les dones subjectes actius.

## 1.2 Objectius específics

- Generar un llenguatge compartit i fomentar una comprensió i una aproximació comunes al fenomen de la violència masclista per part dels diversos agents interdisciplinaris.
- Implicar activament totes les institucions, els organismes i els agents socials del territori rellevants per a l'abordatge actiu de la violència masclista.
- Crear un model ampli d'abordatge de les violències masclistes que prevegi la seva prevenció, detecció, atenció i recuperació.
- Implementar un model que faciliti l'emergència de diversos itineraris d'intervenció adaptats a les necessitats de cada dona, potenciant la seva autonomia.
- Identificar els recursos existents que intervenen en els casos de violència masclista i definir els circuits de coordinació i els criteris de derivació, i fer-los públics per al conjunt de la xarxa, tot establint els mecanismes de coordinació i cooperació que permetin desplegar actuacions conjuntes i eficaces per part dels diversos organismes i agents socials implicats.
- Implicar activament totes les institucions, organismes i agents socials del territori rellevants per a l'abordatge actiu de la violència masclista.



- Facilitar al conjunt de professionals i entitats una formació específica i diversificada sobre el fenomen de la violència masclista i promoure l'intercanvi d'experiències i bones pràctiques.

## 2. COMISSIÓ TÈCNICA

Aquest protocol ha estat elaborat a partir del treball realitzat des de la Comissió Tècnica, formada per:

|  |                                 |
|--|---------------------------------|
| Eugeni Fernández   | Metge del CAP                   |
| Mireia Fleque  | Infermera del CAP               |
| Elena Fernández  | Tècnica de Salut                |
| Rocio Galindo  | Directora Llar d'Infants        |
| Conxi Blànquez   | Directora Escola Sant Pau       |
| Marta Quer   | Directora de la Biblioteca      |
| Jennifer Alvarez   | Advocada SIAD Comarcal          |
| Roser Solé   | Psicopedagoga Institut          |
| Xavier de Montellà   | Tècnic d'Educació i Joventut    |
| Lorena Puchol  | Agent Policia local             |
| Mossos d'Esquadra<br>Xavier Aranda Arrau<br>Gloria Roura Masferrer | GAV (Grup atencio a la victima) |
| Anna Puig  | Educadora Social                |
| Gemma Olivé  | Regidora Benestar Social        |
| Montse Mola  | Psicòloga. Benestar Social      |
| Núria Fugasot  | Tècnica de Promoció Econòmica   |
| Anna Losantos  | Regidora Equitat                |
| Montse Pujol   | Referent Equitat                |
| Asma Aouattah  | Tècnica del SIAD Comarcal       |
| Leonor Valencia Nuñez  | Directora SIE. Mataro-Maresme   |
| Maria Ferre Espín  | Consultora externa              |

### 3. MARC LEGAL

Per explicitar el marc legal amb relació a la violència contra les dones i descriure el protocol d'actuació en l'àmbit jurídic ens basem ensegüents lleis:

- Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes
- Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes
- Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere
- Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista
- Llei 17/2020, del 22 de desembre, de modificació de la Llei 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista

#### 3.1 Àmbit Internacional

La Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona (coneguda com a "CEDAW" per les seves sigles en anglès), adoptada per l'Organització de Nacions Unides (en endavant, "ONU" o "Nacions Unides") en 1979 i firmada per Espanya en 1980 i ratificada posteriorment a l'any 1984, és un tractat internacional vinculant que obliga els estats a prendre les mesures necessàries per a garantir la igualtat, eliminant totes les discriminacions que pateixen les dones en qualsevol àmbit. Suposa una primera carta de drets humans de les dones, on es reconeix la desigualtat existent entre homes i dones per raó de sexe, així com les discriminacions directes o indirectes que afecten les dones en tots els àmbits o esferes de la societat.

En aquesta mateixa línia, la Conferència Mundial de Drets Humans celebrada a Viena l'any 1993 que va suposar un també reconeixement dels drets de les dones com a drets humans. Aquell mateix any es va aprovar a l'ONU la Declaració sobre l'eliminació de la violència contra la dona, en la qual s'afirma que la violència vers les dones és un problema universal de la societat i significa un atemptat contra els drets fonamentals. Els articles 1 i 2 de la Declaració defineixen la violència vers les dones com "qualsevol acte de violència basat en la pertinença al sexe femení que tingui o pugui tenir com a conseqüència dany físic, sexual, psicològic o patiment per a la dona, incloent-hi amenaces, coacció o privar arbitrària de la llibertat, tant si es produeixen en l'àmbit públic com privat".

Altres conferències mundials convocades per Nacions Unides han servit per atorgar al problema de la violència contra les dones un lloc preeminent en el debat polític i social de la Comunitat Internacional: Mèxic 1975, Copenhaguen 1980, Nairobi 1985, Beijing 1995 i Nova York 2000. També l'any 1995, la Declaració i Plataforma d'Acció de Beijing (Declaració de Beijing) va ocupar-se de la violència contra les dones, assenyalant que "la violència contra la dona és una manifestació de les relacions de poder històricament desiguals entre dones i homes, que han conduït a la dominació de la dona per l'home, la discriminació contra la dona, i a la interposició d'obstacles contra el seu ple desenvolupament". Tanmateix, assenyala que aquesta violència les afecta "al llarg del seu cicle vital".

L'examen, al cap de cinc anys de la Declaració i Plataforma d'Acció de Beijing (Beijing + 5), demana als Governos que adoptin les mesures oportunes per eliminar la violència i la discriminació contra les dones, comeses per tota persona, organització o empresa, i que tipifiquin com a delictes totes les formes de violència contra les dones i les nenes.

La Resolució 61/143 (2006) de l'Assemblea General de Nacions Unides, sobre la Intensificació dels esforços per eliminar totes les formes de violència contra la dona adoptada per consens, reitera tots els compromisos internacionals dels Estats, entre ells l'obligació de promoure i protegir tots els drets humans i les llibertats fonamentals de la dona i la nena, i d'actuar amb la diligència deguda per prevenir i investigar actes de violència contra la dona i la nena, castigar els culpables i protegir a les víctimes.

### 3.2 Àmbit Europeu

El 1986, al Parlament Europeu, es planteja per primera vegada el problema de la violència contra les dones, mitjançant la Resolució sobre agressions a la dona.

El 1994, el Parlament Europeu adopta la Resolució sobre violacions de les llibertats i drets fonamentals de les dones.

El 1997, s'impulsa la Iniciativa Daphne per donar suport als països perquè desenvolupin programes d'acció comunitària adreçats a promoure mesures preventives per combatre la violència sobre les dones, els i les menors i els adolescents.

Llei 23/2014, de 20 de novembre, de reconeixement mutu de resolucions penals a la Unió Europea.

Llei Orgànica 7/2014, de 12 de novembre, sobre intercanvi d'informació d'antecedents penals i consideració de resolucions judicials penals a la Unió Europea.

Conveni del Consell d'Europa sobre prevenció i lluita contra la violència contra les dones i la violència domèstica.

En l'àmbit europeu, la norma més rellevant en la matèria és el Conveni d'Istanbul, sobre prevenció i lluita contra la violència contra la dona i la violència domèstica, adoptat pel Consell d'Europa l'any 2011 i que va entrar en vigor de forma general i per a Espanya l'1 d'agost de 2014.

El Conveni d'Istanbul és un instrument sumament important, ja que suposa el primer mecanisme jurídic vinculant a Europa per "protegir, prevenir, perseguir i eliminar totes les formes de violència contra les dones". A més es pot considerar un dels tractats internacional de major abast per fer front a aquesta greu violació dels drets humans, establint una tolerància zero pel que fa a la violència cap a la dona.

El Conveni en qüestió reconeix la violència masclista com una violació i vulneració dels drets humans i, per tant, es crea una responsabilitat vers els Estats Membres en cas de no actuar ni respondre de manera adequada enfront d'aquest tipus de violència. En el Conveni s'estableixen les obligacions dels Estats en matèria de prevenció, protecció i persecució judicial, i consagra l'obligació internacional dels Estats de Diligència Deguda per "prevenir, investigar, castigar als quals cometem el delicte, protegir a les víctimes i reparar els danys".

Els objectius del present Conveni es troben esmentats al seu article 1, i són els següents:

- a) Protegir a les dones contra totes les formes de violència, i prevenir, perseguir i eliminar la violència contra les dones i la violència domèstica;
- b) Contribuir a eliminar tota forma de discriminació contra les dones i promoure la igualtat real entre dones i homes, inclosa mitjançant l'autonomia de les dones;
- c) Concebre un marc global, polítiques i mesures de protecció i assistència a totes les víctimes de violència contra les dones i la violència domèstica;

El Conveni preveu com a delicte totes les formes de violència contra la dona: la violència física, psicològica i sexual, inclosa la violació; la mutilació genital femenina, el matrimoni forçat, l'assetjament, l'avortament forçat i l'esterilització forçada. Això implica que els Estats hauran d'introduir en els seus sistemes jurídics aquests delictes.

La pràctica totalitat de les conductes incloses en el Conveni són perseguides en l'ordenament jurídic espanyol, tot i que no estan incloses ni referenciades al Codi Penal com a violències masclistes.

### 3.3 Àmbit Estatal

Les referències sobre la promoció de la igualtat de drets entre homes i dones no apareixen fins al reconeixement de la Constitució Espanyola de 1978.

Fins al Codi Penal (CP) de 1983, la relació conjugal en els maltractaments d'un home cap a una dona es considerava una atenuant; serà amb el CP del 89 que apareix per primer cop el delicte de violència domèstica habitual. A partir d'aleshores i fins avui, la redacció dels delictes i les penes ha experimentat diverses reformes, incloent-hi la prohibició d'aproximar-se a la víctima, el reconeixement de la violència psicològica i els supòsits en què hagi finalitzat el vincle matrimonial o situació de convivència. A partir d'aquestes reformes, comencen a desencadenar-se una sèrie d'accions polítiques i propostes legislatives que permetran conèixer una nova pràctica jurídica en matèria de violència envers les dones.

L'any 2002, el Consell de Ministres aprova per unanimitat la Carta de Drets dels ciutadans davant la Justícia, que reconeix el dret de la ciutadania a ser defensada de forma immediata i efectiva pels Jutjats i Tribunals, fent especial menció als casos de violència física o psicològica en l'àmbit familiar.

L'any 2003 es produeix una important reforma amb la Llei 27/2003 reguladora de l'Ordre de Protecció que atorga a la víctima l'estatut integral de protecció que pot fer valer davant l'Administració. Aquesta protecció es duu a terme a través d'un procediment àgil i senzill, davant del tribunal d'instrucció, que habilita al jutjat a determinar una sèrie de mesures de naturalesa civil i penal.

**LO 3/2007**, de 22 de març, per a la Igualtat Efectiva de Dones i Homes.

#### 3.3.1 Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere

Aquesta Llei suposa una fita sense precedents en el nostre ordenament jurídic. Implica el reconeixement legal de la violència de gènere com un problema social de gran rellevància i fa palès el compromís dels poders públics a intervenir de forma coordinada per la salvaguarda dels drets de les dones que en són víctimes. La Llei estableix que totes les dones víctimes de violència de gènere han de rebre informació, assessorament i atenció integral adequada a la seva situació personal, i incloent-hi també l'atenció als/a les menors que es troben sota la pàtria potestat o la guarda i custòdia de la dona agredida.

La llei estableix que el subjecte passiu és la dona, però estableix la necessitat que es mantingui o s'hagi mantingut matrimoni o relació d'anàloga afectivitat, encara que sense convivència. L'Ordre de Protecció implica el reconeixement de la condició de víctima de violència de gènere a tots els efectes i permet a la dona gaudir de drets econòmics, laborals i de prestacions de la Seguretat Social previstos en la mateixa Llei.

□ **Drets laborals i prestacions de la seguretat social.** Dret a la reducció o canvi de jornada, dret a la mobilitat geogràfica, excedència amb reserva de lloc i extinció del contracte sense preavís i per decisió de la treballadora, amb subsidi d'atur. Les

treballadores per compte propi que cessin en la seva activitat per maltractament quedaran dispensades de cotitzar a la Seguretat Social durant sis mesos. Prioritat en els programes de formació ocupacional i inserció laboral, i bonificació de quotes de la Seguretat Social.

□ **Drets econòmics.** Ajut econòmic de pagament únic quan existeixin dificultats raonades per a la inserció laboral. L'ORDRE ASC/342/2008, de 30 de juny, regula el procediment aplicable a la sol·licitud i concessió d'aquest ajut de pagament únic establert a l'article 27 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere. A banda, tenen accés a les altres prestacions econòmiques com la renda activa d'inserció i la renda mínima d'inserció. A més, accés prioritari a l'habitatge protegit i residències públiques per a gent gran.

La Llei també estableix el **dret de defensa i representació jurídica gratuïta i procurador/a** en tots els procediments judicials i administratius que tinguin causa directa o indirecta en la violència de gènere, a les dones que acreditin insuficiència de recursos.

Amb la Llei Integral es crea la **Delegació Especial del Govern contra la Violència sobre la Dona**, encarregada de formular les polítiques públiques amb relació a la violència de gènere, i també l'**Observatori Estatal de Violència sobre la Dona** a qui correspon l'assessorament, avaluació, col·laboració institucional, elaboració d'informes i estudis i la presentació de propostes d'actuació en matèria de violència de gènere. A més, les Forces i Cossos de Seguretat de l'Estat (i/o de les Comunitats Autònomes) passen a disposar d'**Unitats Especialitzades** en la prevenció de la violència de gènere i en el control i execució de les mesures judicials adoptades pels Jutjats de Violència sobre la Dona, que es creen també a partir d'aquesta Llei.

### 3.3.2 Llei Orgànica 1/2015, de 30 de març, per la qual es modifica la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal

Aquesta Llei Orgànica introdueix algunes modificacions per reforçar la protecció específica a les víctimes de violència masclista i de tracta d'éssers humans. Incorpora el gènere com a motiu de discriminació en l'agreujant de comissió del delicte. Tipifica com a delictes lleus determinades faltes en casos de violència de gènere, com: la falta d'injúria o vexació injusta de caràcter lleu, la falta d'amenaça de caràcter lleu i la falta de coacció de caràcter lleu. També introdueix nous tipus penals relacionats amb la violència de gènere, com el **delicte de fustigació** (es castiga la conducta de qui assetja a una persona de forma insistent i reiterada), el **delicte de "ciberassetjament"** (consistent en difondre, revelar o cedir a tercers imatges o gravacions audiovisuals d'una persona, sense la seva autorització, obtingudes en un domicili o lloc privat) i el **delicte de manipulació del funcionament normal dels dispositius tècnics** utilitzats per controlar el compliment de penes, mesures cautelars o de seguretat, com a modalitat del delicte de trencament de condemna.

Aquesta Llei Orgànica va entrar en vigor l'1 de juliol de 2015. Modifica l'article 13.3 per donar cabuda a aquesta nova categoria de delictes:

- Delictes greus
- Delictes menys greus
- Delictes lleus

Amb la reforma del 2015 se suprimeixen les faltes (se suprimeix el llibre III) i les faltes que el legislador considera que continuen sent reprovables penalment les inclou en una nova categoria delictiva: delictes lleus.

•Inclusió de gènere com motiu de discriminació en l'agreujant de l'article 22.4 CP.

#### 1.- DELICTE DE MALTRACTAMENT: ARTICLE 153.1:

«1. El que per qualsevol mitjà o procediment causés a un altre menyscapte psíquic o una lesió de menor gravetat de les previstes a l'apartat 2 de l'article 147, o colpegés o maltractés d'obra a un altre sense causar-li lesió, quan l'ofesa sigui o hagi estat esposa, o dona que estigui o hagi estat lligada a ell per una anàloga relació d'afectivitat àdhuc sense convivència, o persona especialment vulnerable que convisqui amb l'autor, serà castigat amb la pena de presó de sis mesos a un any o de treballs en beneficis de la comunitat de trenta-u a vuitanta dies i, en tot cas, privació del dret a la tinença i a portar d'armes d'un any i un dia a tres anys, així com, quan el jutge o tribunal ho estimi adequat a l'interès del menor o persona amb discapacitat necessitada d'especial protecció, inhabilitació per a l'exercici de la pàtria potestat, tutela, curatela, guarda o acolliment fins a cinc anys.»

#### 2.- DELICTE DE MALTRACTAMENT HABITUAL: ARTICLE 173:

Es modifica l'apartat 2 i s'introdueix un nou apartat 4 a l'article 173:

El que habitualment exerceixi violència física o psíquica sobre qui sigui o hagi estat el seu cònjuge o sobre persona que estigui o hagi estat lligada a ell per una anàloga relació d'afectivitat àdhuc sense convivència, o sobre els descendents, ascendents o germans per naturalesa, adopció o afinitat, propis o del cònjuge o amb qui conviu, o sobre els menors o persones amb discapacitat necessitades d'especial protecció que amb ell convisquin o que es trobin subjectes a la potestat, tutela, curatela, acolliment o guarda de fet del cònjuge o amb qui conviu o sobre persona emparada en qualsevol altra relació per la qual es trobi integrada en el nucli de la seva convivència familiar, així com sobre les persones que per la seva especial vulnerabilitat es troben sotmeses a custòdia o guarda en centres públics o privats, serà castigat amb la pena de presó de sis mesos a tres anys, privació del dret a la tinença i a portar d'armes de tres a cinc anys i, si escau, quan el jutge o tribunal ho estimi adequat a l'interès del menor o persona amb discapacitat necessitada d'especial protecció, inhabilitació especial per a l'exercici de la pàtria potestat, tutela, curatela, guarda o acolliment per temps d'un a cinc anys, sense perjudici de les penes que poguessin correspondre als delictes en què s'haguessin concretat els actes de violència física o psíquica.

S'imposaran les penes en la seva meitat superior quan algun o alguns dels actes de violència es perpetrin en presència de menors, o utilitzant armes, o tinguin lloc al domicili comú o al domicili de la víctima, o es realitzin infligint una pena de les contemplades en l'article 48 o una mesura cautelar o de seguretat o prohibició de la mateixa naturalesa.

En els supòsits al fet que es refereix aquest apartat, podrà a més imposar-se una mesura de llibertat vigilada.

Qui causi injúria o vexació injusta de caràcter lleu, quan l'ofès fos una de les persones a les quals es refereix l'apartat 2 de l'article 173, serà castigat amb la pena de localització permanent de cinc a trenta dies, sempre en domicili diferent i allunyat del de la víctima, o treballs en benefici de la comunitat de cinc a trenta dies, o multa d'un a quatre mesos, aquesta última únicament en els supòsits en els quals concorrin les circumstàncies expressades a l'apartat 2 de l'article 84.

### 3.- DELICTE D'AMENACES ARTICLES 171.1

Fora dels casos anteriors, el que de manera lleu amenaci a un altre serà castigat amb la pena de multa d'un a tres mesos. Aquest fet només serà perseguible mitjançant denúncia de la persona agreujada o del seu representant legal.

Quan l'ofès fos alguna de les persones a les quals es refereix l'apartat 2 de l'article 173, la pena serà la de localització permanent de cinc a trenta dies, sempre en domicili diferent i allunyat del de la víctima, o treballs en benefici de la comunitat de cinc a trenta dies, o multa d'un a quatre mesos, aquesta última únicament en els supòsits en els quals concorrin les circumstàncies expressades a l'apartat 2 de l'article 84. En aquests casos no serà exigible la denúncia al fet que es refereix el paràgraf anterior.

### 4.- DELICTE DE COACCIONS 172.3

Fora dels casos anteriors, el que causi a un altre una coacció de caràcter lleu, serà castigat amb la pena de multa d'un a tres mesos. Aquest fet només serà perseguible mitjançant denúncia de la persona ofesa o del seu representant legal.

Quan l'ofès fos alguna de les persones a les quals es refereix l'apartat 2 de l'article 173, la pena serà la de localització permanent de cinc a trenta dies, sempre en domicili diferent i allunyat del de la víctima, o treballs en benefici de la comunitat de cinc a trenta dies, o multa d'un a quatre mesos, aquesta última únicament en els supòsits en els quals concorrin les circumstàncies expressades a l'apartat 2 de l'article 84. En aquests casos no serà exigible la denúncia al fet que es refereix el paràgraf anterior.

## 5.- INTRODUCCIÓ DE NOUS DELICTES:

### A - MATRIMONI FORÇAT. ARTICLE 172.BIS

1. El que amb intimidació greu o violència compeli a una altra persona a contreure matrimoni serà castigat amb una pena de presó de sis mesos a tres anys i sis mesos o amb multa de dotze a vint-i-quatre mesos, segons la gravetat de la coacció o dels mitjos empleats.

2. La mateixa pena s'imposarà a qui, amb la finalitat de cometre els fets al fet que es refereix l'apartat anterior, utilitzi violència, intimidació greu o engany per forçar a un altre a abandonar el territori espanyol o a no tornar al mateix.



3. Les penes s'imposaran en la seva meitat superior quan la víctima fos menor d'edat.

#### B.- STALKING: ASSETJAMENT. ARTICLE 172. TER:

1. Serà castigat amb la pena de presó de tres mesos a dos anys o multa de sis a vint-i-quatre mesos el que assetgi a una persona duent a terme de forma insistent i reiterada, i sense estar legítimament autoritzat, alguna de les conductes següents i, d'aquesta manera, alteri greument el desenvolupament de la seva vida quotidiana:

- 1a. La vigili, la persegueixi o busqui la seva proximitat física.
- 2a. Estableixi o intenti establir contacte amb ella a través de qualsevol mitjà de comunicació, o per mitjà de terceres persones.
- 3a. Mitjançant l'ús indegut de les seves dades personals, adquireixi productes o mercaderies, o contracti serveis, o faci que terceres persones es posin en contacte amb ella.
- 4a. Atempti contra la seva llibertat o contra el seu patrimoni, o contra la llibertat o patrimoni d'una altra persona propera a ella.

Si es tracta d'una persona especialment vulnerable per raó de la seva edat, malaltia o situació, s'imposarà la pena de presó de sis mesos a dos anys.

2. Quan l'ofès fos alguna de les persones a les quals es refereix l'apartat 2 de l'article 173, s'imposarà una pena de presó d'un a dos anys, o treballs en benefici de la comunitat de seixanta a cent vint dies. En aquest cas no serà necessària la denúncia al fet que es refereix l'apartat 4 d'aquest article.

3. Les penes previstes en aquest article s'imposaran sense perjudici de les quals poguessin correspondre als delictes en què s'haguessin concretat els actes d'assetjament.

4. Els fets descrits en aquest article només seran perseguibles mitjançant denúncia de la persona ofesa o del seu representant legal.

#### C.- SEXTING: 197.7 I 183 ter.

1. El que, per descobrir els secrets o vulnerar la intimitat d'un altre, sense el seu consentiment, s'apoderi dels seus papers, cartes, missatges de correu electrònic o qualssevol altres documents o efectes personals, intercepti les seves telecomunicacions o utilitzi artificis tècnics d'escolta, transmissió, enregistrament o reproducció del so o de la imatge, o de qualsevol altre senyal de comunicació, serà castigat amb les penes de presó d'un a quatre anys i multa de dotze a vint-i-quatre mesos.

2. Les mateixes penes s'imposaran al que, sense estar autoritzat, s'apoderi, utilitzi o modifiqui, en perjudici de tercer, dades reservades de caràcter personal o familiar d'un altre que es trobin registrats en fitxers o suports informàtics, electrònics o telemàtics, o en qualsevol altre tipus d'arxiu o registre públic o privat. Iguals penes s'imposaran a qui, sense estar autoritzat, accedeixi per qualsevol mitjà als mateixos i a qui els alteri o utilitzi en perjudici del titular de les dades o d'un tercer.

3. S'imposarà la pena de presó de dues a cinc anys si es difonen, revelen o cedeixen a tercers les dades o fets descoberts o les imatges captades al fet que es refereixen els nombres anteriors.

Serà castigat amb les penes de presó d'un a tres anys i multa de dotze a vint-i-quatre mesos, el que, amb coneixement del seu origen il·lícit i sense haver pres part en el seu descobriment, realitzés la conducta descrita en el paràgraf anterior.

4. Els fets descrits als apartats 1 i 2 d'aquest article seran castigats amb una pena de presó de tres a cinc anys quan:

- a) Es cometin per les persones encarregades o responsables dels fitxers, suports informàtics, electrònics o telemàtics, arxius o registres; o
- b) es duguin a terme mitjançant la utilització no autoritzada de dades personals de la víctima.

Si les dades reservades s'haguessin difós, cedit o revelat a tercers, s'imposaran les penes en la seva meitat superior.

#### D.- S'afegeix un apartat 3 a l'article 468 DE TRENCAMENT DE CONDEMNNA:

Els que inutilitzin o pertorbin el funcionament normal dels dispositius tècnics que haguessin estat disposats per controlar el compliment de penes, mesures de seguretat o mesures cautelars, no els portin amb si o ometen les mesures exigibles per mantenir el seu correcte estat de funcionament, seran castigats amb una pena de multa de sis a dotze mesos.

### 3.3.3 Marc normatiu amb relació a les dones immigrades víctimes de violència de gènere

**Reial Decret 557/2011, de 20 d'abril**, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei Orgànica 4/2000, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, després de la seva reforma per Llei Orgànica 2/2009.

D'acord amb aquesta legislació, les dones estrangeres víctimes de violència de gènere i els seus fills i/o filles menors d'edat que es trobin a Espanya en situació irregular podran obtenir **autorització de residència i treball per circumstàncies excepcionals**.

Amb l'ordre de Protecció, dictada per l'autoritat judicial competent en el marc del procés penal o bé informe del Ministeri Fiscal que indiqui l'existència d'indicis de violència de gènere, es concedirà d'ofici una autorització provisional de residència i treball. Per a la concessió definitiva de l'autorització de residència temporal per circumstàncies excepcionals es requerirà la sentència condemnatòria o resolució judicial de la qual es dedueixi que la dona ha estat víctima de violència de gènere i amb la qual conclogui el procediment penal. El permís de residència per circumstàncies excepcionals tindrà una durada de 5 anys. En el cas que el procediment penal conclogui amb sentència no condemnatòria, es produirà l'automàtica pèrdua d'eficàcia de l'autorització provisional i, si s'escau, s'iniciarà o continuarà el procediment sancionador suspès.

### 3.3.4. Llei Orgànica 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delictes.

Publicada al BOE el 28 d'abril de 2015 de l'ESTATUT DE LA VÍCTIMA, entrada en vigor el 28 d'octubre de 2015:

Amb aquesta llei, com es recull al preàmbul, el que es pretén és crear una llei que

estableixi l'estatut jurídic de la víctima del delict, així com donar una resposta per part dels poders públics més àmplia a les víctimes amb una finalitat reparadora i de minimitzar la victimització secundària. Amb aquest fins, s'estableix un catàleg dels drets processals i extraprocessals de totes les víctimes, tenint especial atenció a les víctimes especialment vulnerables.

Aquesta llei s'elabora i aprova a conseqüència de la necessitat de transposició de la Directiva europea 2012/29/UE del Parlament Europeu i del Consell de 25 d'octubre de 2012, per la qual s'estableixen normes mínimes sobre els drets, el suport i la protecció de les víctimes de delictes, i per la qual se substitueix la Decisió marc 2001/220 / JAI del Consell. Per a les víctimes amb especial vulnerabilitat, es pretén atorgar-les una protecció especial en aquest text mitjançant la transposició d'altres Directives recents: la Directiva 2011/92/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 13 de desembre de 2011, relativa a la lluita contra els abusos sexuals i l'explotació sexual dels menors i la pornografia infantil, així com la Directiva 2011/36/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 5 abril de 2011, relativa a la prevenció i lluita contra la tracta d'éssers humans i a la protecció de les víctimes.

És necessari explicar el concepte de víctima que utilitza la llei en qüestió. L'Estatut de la víctima del delict recull al seu article 2 el que entén com a víctima "tota persona física que hagi sofert un dany o un perjudici sobre la seva persona o patrimoni, en especial lesions físiques o psíquiques, danys emocionals o perjudicis econòmics directament causats per la comissió d'un delict", un concepte de víctima molt ampli, que dona peu a què la qualificació de víctima sigui extensible als fills i filles de dones que pateixen violència masclista. És a dir, es busca visibilitzar com a víctimes als i a les menors que es troben en un entorn de violència de gènere, per garantir-los l'accés als serveis d'assistència i suport, així com l'adopció de mesures de protecció.

Això implica que tots els drets de protecció, informació, suport, assistència i atenció estan reconeguts i són exigibles tant per les dones que han patit violència masclista com pels seus fills i filles.

Aglutina en un sol text legislatiu el catàleg general de drets processals i extraprocessals, de totes les víctimes de delictes, transposant les Directives de la Unió Europea en la matèria.

- Les víctimes de violència de gènere veuen ampliada la seva assistència i protecció.
- Pretén ser el catàleg general dels drets processals i extraprocessals, de les víctimes d'un delict a Espanya.
- Es remet a l'acord disposat en la legislació especial respecte a víctimes amb necessitats especials o amb especial vulnerabilitat, com les víctimes de violència de gènere en virtut de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la Violència de Gènere.

-S'ajusta a les següents normes:

- Directiva 2012/29 /UE del Parlament Europeu i del Consell de 25 d'octubre de 2012 per la qual s'estableixen normes mínimes sobre els drets, el suport i la protecció de les víctimes de delictes.
  - Directiva 2011/92 /UE, relativa a la lluita contra els abusos sexuals i explotació sexual dels menors i la pornografia infantil.
  - Directiva 2011/36 /UE, relativa a la prevenció i lluita contra la tracta dels éssers humans.
- És compatible amb la protecció especial que es dispensa a determinats grups de víctimes: víctimes de delictes violents i contra la llibertat sexual per la Llei 35/1995, d' 11 de desembre .
- LO 1/1996, de Protecció Jurídica del Menor, modificada per la Llei Orgànica 8/2015 de modificació del sistema de protecció a la infància i l'adolescència, per la Llei 26/2015, de 28 de juliol, en vigor des del 18 d'agost de 2015.
  - Llei 29/2011, de 22 de setembre, per la qual es regula el Reial decret 671/2013, de 6 de setembre.
  - LO 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la Violència de Gènere.
  - LO 19/1994, de 23 de desembre, de protecció de testimonis i perits en causes criminals.

### **3.3.5. Reial Decret 1109/2015, d'11 de desembre, pel qual es desenvolupa la Llei 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delicte, i es regulen les Oficines d'Assistència a les Víctimes del Delicte**

Cal destacar els drets extraprocessals que preveu la Llei Orgànica 4/2015, de 27 d'abril, de l'estatut de la víctima de delicte, ja que regula mecanismes per a facilitar a la víctima l'exercici dels seus drets, agilitzant tràmits i informant en tot moment a la víctima. Es preveu també la notificació a la víctima de les resolucions de sobreseïment i arxiu del procés, amb possibilitat d'impugnar-les dins d'un termini de temps suficient des que li hagi estat comunicada la resolució. Finalment, entre altres mesures, també impulsa la tasca de les Oficines d'Assistència a les Víctimes de delicte.

### **3.3.6. Llei Orgànica 8/2015, de 22 de juliol, de modificació del sistema de protecció a la infància i a l'adolescència**

És una llei que modifica el sistema de protecció a la infància i adolescència i que augmenta la consideració vers la infància. Té en tot moment un paper central l'interès superior del i de la menor, un concepte que engloba una sèrie de criteris que cal mencionar i tenir presents:

- La satisfacció de les necessitats bàsiques;
- La consideració dels seus desitjos, sentiments i opinions;

- La conveniència que la seva vida i desenvolupament tingui lloc en un entorn familiar adequat i lliure de violència.

Aquests criteris van correlacionats directament amb l'edat i la maduresa del i de la menor; la necessitat de garantir la igualtat i no discriminació tenint en compte l'especial vulnerabilitat; i l'estabilitat de les decisions que s'adoptin.

A més la Llei Orgànica 8/2015, de 22 de juliol, de modificació del sistema de protecció a la infància i a l'adolescència remarca la importància de les garanties processals cap als i a les menors, en particular als drets a ser informada i escoltada en tot moment, i la intervenció de professionals ben formats i qualificats.

Concretament el dret del i de la menor a ser escoltada fa referència al fet que en tot moment la persona menor hagi de ser escoltada en l'àmbit familiar, judicial, sense discriminació d'edat, de diversitat funcional o qualsevol altra circumstància. Referent a això, es considerarà que el i la menor tindrà la maduresa suficient a partir dels 12 anys.

Pel que fa als menors i la violència masclista, cal mencionar que aquesta llei modifica certs articles de la Llei Orgànica 1/2004. El més important a destacar és la modificació de l'article 1.2, el qual incorpora als fills i filles menors d'edat o menors sota la tutela de dones que han patit violència de gènere com a víctimes de la violència de gènere. I consegüentment obliga als jutges i jutgesses a pronunciar-se sobre les mesures de protecció que afecten els menors. També es clarifica el sistema de la suspensió de la pàtria potestat, la custòdia i el règim d'estança de l'home inculpat pel delictes de violència de gènere.

Per altra banda, no sent una modificació relacionada amb la violència de gènere tal com l'entén la Llei Orgànica 1/2004 (violència física o psicològica exercida per la parella o ex parella) però sí que entraria dins del concepte de violència masclista tal com l'entén la Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista, s'estableix l'obligació de totes les persones que tinguin coneixement d'una situació relacionada amb delictes contra la llibertat i indemnitat sexual, tràfic d'éssers humans i explotació de menors de posar-ho en coneixement del Ministeri Fiscal.

### **3.3.7. Reial decret llei 9/2018, de 3 d'agost, de mesures urgents per al desenvolupament del Pacte d'Estat contra la violència de gènere.**

Aquest Reial decret llei modifica alguns preceptes de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, que no tenen l'esmentat rang de llei orgànica, així com altres textos normatius, la reforma dels quals és urgent a l'efecte de donar una resposta efectiva en relació amb l'assistència a les víctimes i als seus fills i filles menors.

Una de les mesures més urgents de portar a terme en el marc del Pacte d'Estat contra la violència de gènere és la que planteja la necessitat d'adoptar les modificacions legals oportunes perquè l'Administració local pugui portar a terme actuacions en la promoció de la igualtat entre homes i dones, així com contra la violència de gènere, ja que es tracta de l'Administració més pròxima a la ciutadania i, per tant, a les víctimes. En aquest sentit, es planteja que aquestes qüestions han de formar part del catàleg de matèries que recull com de competència pròpia dels municipis l'article 25.2 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local.

La protecció dels menors, filles i fills de les dones víctimes de violència de gènere, constitueix un dels eixos del Pacte d'Estat que exigeix una resposta més urgent.

La Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere, queda modificada en els termes següents:

U. Es modifica l'apartat 4 i s'afegeixen tres nous apartats 5, 6 i 7 a l'article 20, que queda redactat de la manera següent:

4. Igualment, els col·legis d'advocats han d'adoptar les mesures necessàries per a la designació urgent d'un lletrat o lletrada d'ofici en els procediments que se segueixin per violència de gènere i per assegurar la seva immediata presència i assistència a les víctimes.

5. Els col·legis de procuradors han d'adoptar les mesures necessàries per a la designació urgent d'un procurador o procuradora en els procediments que se segueixin per violència de gènere quan la víctima es vulgui personar com a acusació particular.

6. L'advocat o l'advocada designat per a la víctima també ha de tenir habilitació legal per a la representació processal d'aquella fins a la designació del procurador o la procuradora, mentre la víctima no s'hagi personat com a acusació d'acord amb el que disposa l'apartat següent. Fins llavors l'advocat o l'advocada ha de complir el deure d'assenyalament de domicili als efectes de notificacions i trasllats de documents.

7. Les víctimes de violència de gènere es poden personar com a acusació particular en qualsevol moment del procediment si bé això no permet retrotreure ni reiterar les actuacions ja practicades abans de la seva personació, ni pot suposar una minva del dret de defensa de l'acusat.»

Dos. Es modifica l'article 23, que queda redactat de la manera següent:

«Article 23. **Acreditació de les situacions de violència de gènere.**

Les situacions de violència de gènere que donen lloc al reconeixement dels drets que regula aquest capítol s'acrediten mitjançant una sentència condemnatòria per un delictes de violència de gènere, una ordre de protecció o qualsevol altra resolució judicial que acordi una mesura cautelar a favor de la víctima, o bé per l'informe del Ministeri Fiscal que indiqui l'existència d'indicis que la demandant és víctima de violència de gènere. També es poden acreditar les situacions de violència de gènere mitjançant un informe dels serveis socials, dels serveis especialitzats, o dels serveis d'acollida destinats a víctimes de violència de gènere de l'Administració pública

competent; o per qualsevol altre títol, sempre que això estigui previst a les disposicions normatives de caràcter sectorial que regulin l'accés a cadascun dels drets i recursos.

El Govern i les comunitats autònomes, en el marc de la Conferència Sectorial d'Igualtat, han de dissenyar, de comú acord, els procediments bàsics que permetin posar en marxa els sistemes d'acreditació de les situacions de violència de gènere.»

### **Modificació de l'article 156 del Codi civil.**

S'afegeix un nou paràgraf segon a l'article 156 del Codi civil amb la redacció següent:

«Dictada una sentència condemnatòria i mentre no s'extingeixi la responsabilitat penal o iniciat un procediment penal contra un dels progenitors per atemptar contra la vida, la integritat física, la llibertat, la integritat moral o la llibertat i indemnitat sexual dels fills o filles comuns menors d'edat, o per atemptar contra l'altre progenitor, és suficient el consentiment d'aquest per a l'atenció i assistència psicològica dels fills i filles menors d'edat, i el primer ha de ser informat prèviament. Si l'assistència s'ha de prestar als fills i filles majors de setze anys es requereix en tot cas el consentiment exprés d'aquests.»

### **3.3.8 LLei Orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència davant de la violència.**

La llei té per objecte garantir els drets fonamentals dels nens, nenes i adolescents a la seva integritat física, psíquica, psicològica i moral davant de qualsevol forma de violència, assegurant el lliure desenvolupament de la seva personalitat i establint mesures de protecció integral, que incloguin la sensibilització, la prevenció, la detecció precoç, la protecció i la reparació de el dany en tots els àmbits en què es desenvolupa la seva vida.

A l'efecte d'aquesta llei, s'entén per violència tota acció, omissió o tracte negligent que priva les persones menors d'edat dels seus drets i benestar, que amenaça o interfereix el seu ordenat desenvolupament físic, psíquic o social, amb independència de seva forma i mig de comissió, inclosa la realitzada a través de les tecnologies de la informació i la comunicació, especialment la violència digital.

En qualsevol cas, s'entendrà per violència el maltractament físic, psicològic o emocional, els càstigs físics, humiliants o denigrants, la negligència o tracte negligent, les amenaces, injúries i calúmnies, l'explotació, incloent-hi la violència sexual, la corrupció, la pornografia infantil, la prostitució, l'assetjament escolar, l'assetjament sexual, el ciberassetjament, la violència de gènere, la mutilació genital, la tracta d'éssers humans amb qualsevol finalitat, el matrimoni forçat, el matrimoni infantil, l'accés no sol·licitat a pornografia, la extorsió sexual, la difusió pública de dades privades així com la presència de qualsevol comportament violent en el seu àmbit familiar.

S'entén per bon tracte als efectes d'aquesta llei aquell que, respectant els drets fonamentals dels nens, nenes i adolescents, promou activament els principis de

respecte mutu, dignitat de l'ésser humà, convivència democràtica, solució pacífica de conflictes, dret a igual protecció de la Llei, igualtat d'oportunitats i prohibició de discriminació dels nens, nenes i adolescents.

### 3.4 Àmbit Autonòmic i Local

La Llei Orgànica 6/2006, de 19 de juliol, de Reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, estableix en l'article 19.1: "Totes les dones tenen dret al lliure desenvolupament de llur personalitat i capacitat personal, i a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'explotació, maltractaments i de tota mena de discriminació".

La Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, estableix a l'art 2 f) la finalitat de la llei d'abordar, prevenir i erradicar, d'acord amb el que disposa la normativa vigent en la matèria, tot tipus de violència masclista contra dones i infants, i reconeix el deure dels poders públics de garantir el seu abordatge (art 3.3).

#### 3.4.1 Llei 5/2008 del dret de les dones per a l'erradicació de la violència masclista

La Llei vol contribuir a fer visibles totes les formes en què s'exerceix la violència masclista i tots els àmbits en què es pot produir, tot abordant-la de manera integral. Dona molta importància a la prevenció i estableix noves mesures adreçades a la sensibilització i la detecció precoç, per impulsar els canvis necessaris en la societat. Es tracta d'una llei de drets que, alhora, defineix i ordena la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral així com les competències dels diferents organismes públics, algunes d'especial interès pel món local i per a la cooperació i coordinació indispensables per a l'abordatge integral que es proposa.

#### Drets de les Dones

Totes les dones que es troben en situacions de violència masclista, i també llurs fills i filles dependents, que visquin o treballin a Catalunya i amb independència del veïnatge civil, la nacionalitat o la situació administrativa i personal, tenen garantits els drets que aquesta llei els reconeix, sens perjudici del que estableix la legislació en matèria d'estrangeria i de l'exigència de determinats requisits per a les diferents prestacions i serveis. Les referències a les dones incloses en aquesta llei s'entén que inclouen també les nenes i les adolescents, llevat que s'indiqui altrament. Aquests drets es concreten en:

- Dret a la protecció integral, real i efectiva tant per mitjans tecnològics com per serveis policials o per qualsevol altre mitjà.**
- Dret a l'atenció i a l'assistència jurídiques.**
- Dret a l'atenció i l'assistència sanitàries**
- Drets econòmics:**



- ✓ Accés a l'habitatge
- ✓ Renda garantida ciutadana
- ✓ RAI per violència de gènere: Se sol·licita al SEPE (antic INEM).
- ✓ Ajut econòmic de mesures de protecció integral contra la violència de gènere: que se sol·licita a la Generalitat.
- ✓ Prestacions d'urgència social
- ✓ Prestacions econòmiques extraordinàries
- ✓ Indemnitzacions
- ✓ Ajuts escolars
- ✓ Fons de garantia de pensions i prestacions
- ✓ Dones amb discapacitat i dones amb VIH
- ✓ Dret a l'ocupació i la formació ocupacional

#### □ **Dret a la recuperació social integral**

El nou Reglament General de Protecció de Dades (RGPD) que va entrar en vigor el mes de maig de 2016 i serà aplicable a tots els països de la UE a partir del 25 de maig de 2018, recull el **Dret d'informació i consentiment de la dona en situació de violència masclista**.

#### **Competències dels Municipis**

Pel que fa als municipis, la llei estableix les següents competències:

a) **Programar, prestar i gestionar els serveis d'informació i atenció a les dones** i efectuar la derivació als diferents serveis en els termes especificats per aquesta llei.

b) **Prestar o gestionar altres serveis de la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral**, d'acord amb el que s'estableixi per mitjà d'un conveni amb l'Administració de la Generalitat.

c) Col·laborar en la **gestió de les prestacions econòmiques i les subvencions** que aquesta llei estableix.

d) Complir totes les altres funcions establertes per aquesta llei que, per raó de les competències respectives, els correspongui assumir amb relació a les dones que pateixen o han patit violència masclista.

e) Complir les altres competències atribuïdes per disposició legal.

Els municipis amb una població inferior a 20.000 habitants poden delegar llurs competències a una mancomunitat de municipis o a altres ens locals.

#### **3.4.2 Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes**

La Llei 17/2015, de 21 juliol, d'igualtat efectiva entre homes i dones és una llei la qual pretén assolir una igualtat efectiva real, reconeixen que avui en dia encara hi ha una sèrie de desigualtat de drets, de polítiques, econòmiques i culturals entre homes i dones per raó de sexe. A més, com a l'article 1.2 apartat f) de la mateixa llei preveu,

una de les finalitats de la norma és “abordar, prevenir i erradicar, d’acord amb el que disposa la normativa vigent en la matèria, tot tipus de violència masclista contra dones i infants”, establint aquest objectiu com a principi rector de les actuacions dels poders públics.

La llei d’igualtat també recull la voluntat d’impulsar i fomentar la prevenció i accions de prevenció vers la violència masclista.

Una altra de les mesures que recull aquesta llei és la incorporació obligatòria d’activitats i actuacions dirigides a prevenir la violència masclista en l’àmbit educatiu.

### **3.4.3 Llei 17/2020, del 22 de desembre, de modificació de la Llei 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista**

Aquesta llei s’inspira, principalment, en el Conveni d’Istanbul, que s’aplica a totes les formes de violència contra les dones i comprèn tots els actes de violència basats en el gènere que impliquin o puguin implicar danys o patiments de naturalesa física, sexual, psicològica o econòmica, incloses les amenaces de fer aquests actes, la coacció i la privació arbitrària de llibertat, en la vida pública o privada. A més, el Conveni obliga a adoptar les mesures necessàries per a prevenir la violència contra les dones i donar-hi resposta. En particular, insta a fer que les mesures que es prenguin s’adrecin, si escau, a tots els actors implicats, com les agències governamentals, els parlaments i les autoritats nacionals, regionals i locals, i promou la dedicació dels recursos financers i humans adequats per a aplicar correctament polítiques integrades i mesures i programes adreçats a prevenir i combatre totes les formes de violència incloses en l’àmbit d’aplicació del Conveni.

La llei té la vocació d’ampliar, reforçar i actualitzar la Llei 5/2008, i també de protegir els drets de les dones transgènere, cisgènere i de les persones no binàries, amb la finalitat de respectar la diversitat de gènere. Del resultat del treball parlamentari i de les modificacions i novetats introduïdes en són un exemple el tractament de qüestions com la violència contra les dones en la vida política, que pot tenir l’efecte de descoratjar la participació política de les dones i restringir llur capacitat d’influència en la vida pública. Una altra novetat és la regulació de la violència institucional com a àmbit, amb la definició de la diligència deguda i l’especificació que la dita violència es pot causar tant per acció com per omissió.

També s’introdueix la regulació de les violències digitals, ateses les nombroses agressions masclistes que es produeixen amb l’ús de les xarxes socials o de tota mena de dispositius electrònics o digitals, com les suplantacions d’identitat, la publicació de fotografies o vídeos sense consentiment, o els insults i les amenaces.

Entre les modificacions més significatives resulta rellevant la inclusió d’una definició de consentiment sexual, en la qual es fixa com a requisit essencial la necessitat de voluntat expressa. I, a l’últim, s’introdueixen modificacions en el sentit d’ampliar els tipus de violència en l’àmbit social i comunitari, les formes de violència masclista i la necessitat de la formació de professionals

Les referències a les dones incloses en aquesta llei s'entén que inclouen les nenes i les adolescents, i, per tant, també les dones, nenes i adolescents transgènere.»

Les mesures que aquesta llei estableix tenen com a finalitats:

a) Complir amb la diligència deguda les obligacions de sensibilització, prevenció, investigació, atenció, protecció, recuperació, reparació i sanció de la violència masclista, i també garantir la no repetició i la remoció de les estructures i pràctiques socials que l'originen i perpetuen, d'acord amb les competències atorgades a les administracions de Catalunya.

b) Reconèixer els drets de les dones que pateixen violència masclista a l'atenció, l'assistència, la protecció, la recuperació, la reparació integral i la garantia de no revictimització.

c) Garantir la igualtat d'oportunitats entre dones i homes, l'autonomia de les dones, i la llibertat i l'efectivitat dels drets de les dones.

d) Establir mecanismes per a fer recerca sobre violència masclista i difondre'n els resultats, i també establir mecanismes per a la sensibilització social i la informació destinada a les dones.

e) Dotar els poders públics de Catalunya de recursos suficients i d'instruments eficaços per a eradicar la violència masclista en els àmbits preventiu, educatiu, de salut, formatiu, de justícia i execució penal, de participació política, dels mitjans de comunicació, digital, laboral, social i esportiu, i en la vida política i l'esfera pública de les dones.

f) Establir el catàleg de drets de les dones que es troben en situació de violència masclista, exigibles davant les administracions públiques, i també per a llurs fills i filles, a més d'assegurar l'accés gratuït de les dones als serveis públics que s'estableixin.

g) Garantir drets econòmics per a les dones que es troben en situació de violència masclista, amb la finalitat de facilitar-los el procés de recuperació i reparació integrals.

h) Avaluar cada dos anys la xarxa d'atenció i recuperació integral per a les dones que pateixen violència masclista, integrada per un conjunt de recursos i serveis públics per a l'atenció, l'assistència, la protecció, la recuperació i la reparació integrals.

i) Establir mecanismes per a una intervenció integral i coordinada contra la violència masclista, i crear-ne d'específics per a abordar la violència de segon ordre, per mitjà de la col·laboració de les administracions públiques de Catalunya i de la participació de les entitats de dones, de professionals i d'organitzacions ciutadanes que actuen contra la violència masclista.

j) Assegurar la formació especialitzada, obligatòria i periòdica de tots els col·lectius professionals que intervenen en l'atenció, l'assistència, la protecció, la recuperació i

la reparació destinades a les dones que pateixen violència masclista, a llurs fills i filles i a llur entorn familiar i comunitari, i també espais de reciclatge i supervisió.

k) Garantir el principi d'adequació de les mesures, per tal que a l'hora d'aplicar-les es tinguin en compte les necessitats i les demandes específiques de totes les dones que pateixen la violència masclista. El disseny i aplicació de les mesures ha de posar al centre els drets de les dones i ha de fomentar llur autonomia decisòria i la promoció de l'empoderament personal.

### 3.5 Normativa Local

La Carta Europea per la Igualtat d'homes i dones a l'àmbit local de 2006 reconeix el paper clau dels Governos Locals i el seu compromís a instaurar i a reforçar polítiques i accions contra la violència de gènere (art 22).

També, la Llei 5/ 2008, del Dret de les Dones a l'erradicació de la violència masclista, reconeix en el seu preàmbul: "Cal reconèixer, alhora, la importància històrica i el caràcter innovador i exemplar de les actuacions polítiques dels ens locals en l'abordatge del fenomen, des de la responsabilitat pública. Els ens locals i supralocals han estat pioners en el desplegament de mesures i serveis d'informació, atenció o suport a les dones en situacions de violència, han construït espais de coordinació amb el món associatiu i han establert protocols d'actuació conjunta que han inspirat bona part dels continguts d'aquest text legal."

Així mateix, en el seu Article 64.2, situa: 2. "Els municipis tenen la competència per a crear, programar, prestar i gestionar els serveis d'informació i atenció a les dones. També poden prestar i gestionar els serveis de la competència de la Generalitat d'acord amb els instruments i en els termes que estableix el text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya, aprovat pel Decret legislatiu 2/2003, del 28 d'abril. Els municipis han d'establir per reglament la distribució territorial, el règim de prestació, l'organització i la dotació d'aquests serveis".

I en el seu article 83, situa que els municipis tenen les competències següents:

- a) Programar, prestar i gestionar els serveis d'informació i atenció a les dones i efectuar la derivació als diferents serveis en els termes que especifica aquesta llei.
- b) Prestar o gestionar altres serveis de la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral, d'acord amb el que s'estableixi per mitjà d'un conveni amb l'administració de la Generalitat.
- c) Col·laborar en la gestió de les prestacions econòmiques i les subvencions que aquesta llei estableix.
- d) Complir totes les altres funcions que estableix aquesta llei que, quant a les competències respectives, els correspongui assumir amb relació a les dones que pateixen o han patit violència masclista.
- e) Complir les altres competències atribuïdes per disposició legal.

## 4. MARC CONCEPTUAL: Comprensió del Fenomen. Model d'Intervenció

Per explicitar el marc legal en relació amb la violència contra les dones i descriure el protocol d'actuació en l'àmbit jurídic ens basem en el document elaborat per l'Oficina de les Dones i LGTBI de la Diputació de Barcelona, que es detalla a continuació.

### 4.1 Introducció

La violència vers les dones és un dels temes més candents a Europa i especialment significatiu a Espanya, en gran part per l'efecte de les constants reivindicacions dels moviments feministes i per l'important paper protagonitzat, des de finals dels anys 70, pels grups de dones. Actualment, a Espanya, la violència de gènere es considera com un problema públic de primer ordre, principalment com un problema de drets humans, que involucra tota la societat i, de forma especial, l'Estat. Aquesta representació de la violència cap a les dones com un problema públic és, però, relativament recent i ha viscut una important transformació.

Durant els anys 80, les noves i cada vegada més diversificades demandes socials situen el tema de la violència contra les dones en les agendes polítiques. El govern central i les administracions autonòmiques i locals comencen a donar resposta; s'aproven plans d'igualtat que incorporen mesures contra la violència, es creen les cases d'acollida i es promouen campanyes de sensibilització. Però serà a finals dels anys 90 quan la pressió dels mitjans de comunicació atorguen definitivament al tema l'estatus de problema públic i, l'any 98, s'aprova en l'àmbit estatal el primer Pla contra la Violència Domèstica, a partir del qual es comença a legislar i a intervenir més específicament.

Paral·lelament, les diferents Declaracions i Resolucions d'organismes internacionals i trobades d'experts i expertes de tot el món han anat evidenciant que les violències que s'exerceixen contra les dones són el resultat d'una situació de discriminació encara present en unes societats estructurades sota el desequilibri de les relacions de poder entre homes i dones.

#### 4.1.1 Conceptualització històrica

Durant els anys 70 i 80, el concepte utilitzat pel moviment feminista a l'Estat espanyol va ser el de **violència masculista**, per referir-se a aquelles agressions que molts homes aplicaven contra les dones per tal d'expressar el seu domini i exercir el seu poder. Amb aquesta terminologia volien denunciar la permissivitat social i legal davant d'aquesta violència.

En efecte, fins que el fenomen emergeix com a problemàtica pública, els actes de violència contra les dones són considerats "crims passionals" o mesures correctores per evitar que les dones s'allunyin del rol assignat, per "posar-les al seu lloc". Així, la violència era plenament acceptada per la societat i integrada en els costums populars, en les religions i en els valors morals i culturals. En qualsevol cas, era una qüestió privada.

El fet que aquesta violència s'exercís en l'espai privat, en l'espai domèstic, va comportar que es parlés de **violència domèstica**. A la majoria de països d'Europa i

a Espanya, fins a l'aprovació de Llei integral de finals de 2004, aquesta ha estat la forma més habitual d'emmarcar el problema, posant l'accent en aquella violència que es desencadena durant la convivència, tot i que també inclou la que es dona en les relacions de parella i exparella. El tret més significatiu és que l'home i la dona estan, o han estat, units per vincles afectius. Sovint, es busquen causes individuals per explicar el comportament de l'agressor, com per exemple, haver patit abusos a la infància, de manera que el problema el tenen alguns individus patològics. Les dones es presenten com un col·lectiu homogeni i es parla del "perfil de la dona maltractada".

De vegades, amb el terme *domèstic* s'han englobat totes les formes de violència que es poden donar entre els membres d'una família, cosa que ha portat a utilitzar indistintament el terme de **violència familiar**. En aquest cas, el tret important és que la víctima és dependent (pot incloure dones, nens i nenes, gent gran i persones amb discapacitat) i l'agressor és violent i perillós. Quan es parla de violència domèstica o familiar es reconeixen diferents formes en què aquesta s'exerceix: *agressions físiques, psíquiques i sexuals* i, a mesura que s'avança en el coneixement de la problemàtica, s'insisteix més en el fet que el maltractament psíquic produeix conseqüències tan greus com el físic i, posteriorment, s'afegeixen altres formes de violència com l'econòmica, l'ambiental i la social.

L'any 1995, en el marc de la **IV Conferència Mundial de les Dones de Nacions Unides** es consensua una definició: *la violència contra les dones és qualsevol acte de violència basat en el gènere que té com a resultat, o és probable que tingui com a resultat, uns danys o patiments físics, sexuals o psicològics per a les dones, incloent-hi les amenaces d'aquests actes, la coacció o la privació de la seva llibertat, tant si es produeix en la vida pública com en la privada.*

En aquesta mateixa Conferència s'explica que la violència contra les dones prové especialment de pautes culturals, concretament dels efectes perjudicials d'algunes pràctiques tradicionals o consuetudinàries i de tots els actes d'extremisme relacionats amb la raça, el sexe, l'idioma o la religió que perpetuen la condició inferior que s'assigna a la dona en la família, el lloc de treball, la comunitat i la societat.

Aquest plantejament incorpora la dimensió de gènere i es parla, doncs, de **violència de gènere** per posar l'accent en el caràcter estructural d'aquesta violència i en la construcció social i cultural dels trets atribuïts als homes i les dones, que atorga a les diferències sexuals uns continguts basats en la desigualtat de poder entre homes i dones (Sau, 2000).

Aquest és el marc de representació present a la Unió Europea i a Espanya, a partir de l'aprovació de la Llei Integral. La violència física i psicològica s'entén com una forma de discriminació de gènere, com un reflex de les relacions de desigualtat que es donen en la família, i de manera més extensa en la comunitat. Els estereotips socials sostenen i perpetuen aquestes relacions de desigualtat i fan que la violència sigui acceptable per la societat. D'aquesta definició es desprèn que la violència de gènere pot tenir diverses manifestacions que inclouen la vida privada i la vida pública. No obstant això, la legislació espanyola només s'ocupa de la violència que té lloc en les relacions de parella.

#### 4.1.2 Conceptualització segons la Llei 17/2020, del 22 de desembre, del dret de les dones a erradicar la violència masclista

A Catalunya, la Llei 17/2020, del dret de les dones a erradicar la violència masclista inclou les seves definicions:

**Violència Masclista:** violació dels drets humans a través de la violència que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones i que, produïda per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloses les amenaces, les intimidacions i les coaccions, tingui com a resultat un dany o un patiment físic, sexual o psicològic, tant si es produeix en l'àmbit públic com en el privat.

**Sensibilització:** el conjunt d'accions educatives, pedagògiques i comunicatives encaminades a generar canvis i modificacions en l'imaginari social que permetin avançar cap a l'erradicació de la violència masclista.

**Prevenció:** el conjunt d'accions encaminades a evitar o reduir la incidència de la problemàtica de la violència masclista per mitjà de la reducció dels factors de risc, i impedir-ne així la normalització, i les encaminades a sensibilitzar la ciutadania en el sentit que cap forma ni manifestació de violència no és justificable ni tolerable.

**Detecció:** la posada en funcionament de diferents instruments teòrics i tècnics que permetin identificar i fer visible la problemàtica de la violència masclista, tant si apareix de forma esporàdica com de forma estable, i que permetin també conèixer les situacions en les quals s'ha d'intervenir, per tal d'evitar-ne el desenvolupament i la cronicitat.

**Atenció:** el conjunt d'accions destinades a una persona perquè pugui superar les situacions i les conseqüències generades per la violència masclista en els àmbits personal, familiar, laboral i social, tot garantint-ne la seguretat i facilitant-li la informació necessària sobre els recursos i els procediments.

**Recuperació:** el procés de desvictimització en els àmbits afectats, realitzat per les mateixes dones i llurs fills i filles. Aquest procés comporta un cicle vital personal i social de la dona centrat en el restabliment de tots els àmbits danyats per la situació de violència masclista viscuda.

**Reparació:** el conjunt de mesures jurídiques, econòmiques, socials, laborals, sanitàries, educatives i similars, preses pels diversos organismes i agents responsables de la intervenció en l'àmbit de la violència masclista, que contribueixen al restabliment de tots els àmbits danyats per la situació viscuda, garantint l'acompanyament i l'assessorament necessaris.

**Diligència deguda:** l'obligació dels poders públics d'adoptar mesures legislatives i de qualsevol altre ordre per a actuar amb l'agilitat i eficiència necessàries i assegurar-se que les autoritats, el personal, els agents, les entitats públiques i els



altres actors que actuen en nom d'aquests poders públics es comportaran d'acord amb aquesta obligació, amb vista a prevenir, investigar, perseguir, castigar i reparar adequadament els actes de violència masclista i protegir-ne les víctimes.

**Victimització secundària o revictimització:** el maltractament addicional exercit contra les dones que es troben en situacions de violència masclista i llurs fills i filles, com a conseqüència directa o indirecta dels dèficits quantitatius i qualitatius de les intervencions dutes a terme pels organismes responsables, i també per les actuacions desencertades o negligents provinents d'altres agents implicats.

**Consentiment sexual:** la voluntat expressa, emmarcada en la llibertat sexual i en la dignitat personal, que dona pas a l'exercici de pràctiques sexuals i l'avalua. La prestació del consentiment sexual s'ha de fer des de la llibertat, ha de romandre vigent durant tota la pràctica sexual i està acotada a una persona o diverses persones, a unes determinades pràctiques sexuals i a unes determinades mesures de precaució, tant davant d'un embaràs no desitjat com d'infeccions de transmissió sexual. No hi ha consentiment si l'agressor crea unes condicions o s'aprofita d'un context que, directament o indirectament, imposin una pràctica sexual sense comptar amb la voluntat de la dona.

**Interseccionalitat o intersecció d'opressions:** concurrència de la violència masclista amb altres eixos de discriminació, com l'origen, el color de la pell, el fenotip, l'ètnia, la religió, la situació administrativa, l'edat, la classe social, la precarietat econòmica, la diversitat funcional o psíquica, les addiccions, l'estat serològic, la privació de llibertat o la diversitat sexual i de gènere, que fa que impactin de manera agreujada i diferenciada. La interacció d'aquestes discriminacions ha d'ésser tinguda en compte a la hora d'abordar la violència masclista.

**Precarietat econòmica:** la situació d'una persona que percep uns ingressos iguals o inferiors a l'indicador de renda de suficiència de Catalunya.

## Formes de violència masclista

La violència masclista es configura per una continuïtat de situacions en què interactuen cadascuna de les formes de violència masclista amb els diferents àmbits en què es produeixen.

La violència masclista es pot exercir de manera puntual o de manera reiterada d'alguna de les formes següents:

- a) **Violència física:** comprèn qualsevol acte de força contra el cos d'una dona, amb el resultat o el risc de produir-li una lesió física o un dany.
- b) **Violència psicològica:** comprèn tota conducta o omissió que produeix en una dona una desvaloració o un patiment, per mitjà d'amenaçes, humiliació, vexacions, menysteniment, menyspreu, exigència d'obediència o submissió, coerció verbal, insults, aïllament o qualsevol altra limitació del seu àmbit de llibertat. La violència masclista també es pot dur a terme amb l'amenaça o la causació de violència física o psicològica contra l'entorn afectiu de la dona,



especialment els fills i filles o altres familiars que hi convisquin o hi tinguin una relació directa, quan es dirigeixi a afligir la dona. També inclou la violència ambiental, que es duu a terme per mitjà de l'exercici de la violència sobre béns i propietats de la dona, amb valor econòmic o sentimental, o sobre els animals amb els quals té un vincle d'afecte, amb la finalitat d'afligir-la o de crear un entorn intimidatori.

- c) **Violència sexual:** comprèn qualsevol acte que atempti contra la llibertat sexual i la dignitat personal de la dona creant unes condicions o aprofitant-se d'un context que, directament o indirectament, imposin una pràctica sexual sense tenir el consentiment ni la voluntat de la dona, amb independència del vincle que hi hagi entre la dona i l'agressor o agressors. Inclou l'accés corporal, la mutilació genital o el risc de patir-ne, els matrimonis forçats, el tràfic de dones amb finalitat d'explotació sexual, l'assetjament sexual i per raó de sexe, l'amenaça sexual, l'exhibició, l'observació i la imposició de qualsevol pràctica sexual, entre altres conductes.
- d) **Violència obstètrica i vulneració de drets sexuals i reproductius:** consisteix a impedir o dificultar l'accés a una informació veraç, necessària per a la presa de decisions autònomes i informades. Pot afectar els diferents àmbits de la salut física i mental, incloent-hi la salut sexual i reproductiva, i pot impedir o dificultar a les dones prendre decisions sobre llurs pràctiques i preferències sexuals, i sobre llur reproducció i les condicions en què es duu a terme, d'acord amb els supòsits inclosos en la legislació sectorial aplicable. Inclou l'esterilització forçada, l'embaràs forçat, l'impediment d'avortament en els supòsits legalment establerts i la dificultat per a accedir als mètodes contraceptius, als mètodes de prevenció d'infeccions de transmissió sexual i del VIH, i als mètodes de reproducció assistida, i també les pràctiques ginecològiques i obstètriques que no respectin les decisions, el cos, la salut i els processos emocionals de la dona.
- e) **Violència econòmica:** consisteix en la privació intencionada i no justificada de recursos per al benestar físic o psicològic d'una dona i, si escau, de llurs fills o filles, en l'impagament reiterat i injustificat de pensions alimentàries estipulades en cas de separació o divorci, en el fet d'obstaculitzar la disposició dels recursos propis o compartits en l'àmbit familiar o de parella i en l'apropiació il·legítima de béns de la dona. »f) **Violència digital:** consisteix en els actes de violència masclista i misogínia en línia comesos, instigats, amplificats o agreujats, en part o totalment, amb l'ús de tecnologies de la informació i de la comunicació, plataformes de xarxes socials, webs o fòrums, correu electrònic i sistemes de missatgeria instantània i altres mitjans semblants que afectin la dignitat i els drets de les dones. Aquests actes causen danys psicològics i, fins i tot, físics; reforcen estereotips; danyen la dignitat i la reputació; atempten contra la privacitat i la llibertat d'obrar de la dona; li causen pèrdues econòmiques, i obstaculitzen la seva participació política i la seva llibertat d'expressió. »g) **Violència de segon ordre:** consisteix en la violència física o psicològica, les represàlies, les humiliacions i la persecució exercides contra les persones que donen suport a les víctimes de violència masclista. Inclou els actes que impedeixen la prevenció, la detecció, l'atenció i la recuperació de les dones en situació de violència masclista.
- f) **Violència vicària:** consisteix en qualsevol tipus de violència exercida contra els fills i filles amb la finalitat de provocar dany psicològic a la mare.

S'entén que les diverses formes de violència masclista són també violència contra la dona quan s'exerceixin amb l'amenaça o la causació de violència física o psicològica contra el seu entorn afectiu, especialment contra els fills i filles o altres familiars, amb la voluntat d'afligir la dona.

## Àmbits de la violència masclista

La violència masclista es pot manifestar en alguns dels àmbits següents:

**Violència en l'àmbit de la parella:** consisteix en la violència física, psicològica, digital, sexual o econòmica exercida contra una dona i perpetrada per l'home que n'és o n'ha estat el cònjuge o per la persona que hi té o hi ha tingut relacions similars d'afectivitat.

**Violència en l'àmbit familiar:** consisteix en la violència física, digital, sexual, psicològica o econòmica exercida contra les dones i els menors d'edat en el si de la família i perpetrada per membres de la mateixa família o per membres del nucli de convivència, en el marc de les relacions afectives i dels lligams de l'entorn familiar. Inclou els matrimonis forçats. No inclou la violència exercida en l'àmbit de la parella.

**Violència en l'àmbit laboral:** consisteix en la violència física, sexual, econòmica, digital o psicològica que es pot produir en l'àmbit públic o privat durant la jornada de treball, o fora del centre i de l'horari establert si té relació amb la feina. Pot adoptar els tipus següents:

- a) **Assetjament per raó de sexe:** consisteix en qualsevol comportament no desitjat, verbal o físic, relacionat amb el sexe o gènere de la dona, realitzat amb el propòsit o efecte d'atemptar contra la dignitat, la indemnitat o les condicions de treball de les dones pel fet d'ésser-ho, creant un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest que dificulti llur promoció, ocupació de funcions, accés a càrrecs directius, remuneració i reconeixement professional, en equitat amb els homes.
- b) **Assetjament sexual:** consisteix en qualsevol comportament verbal, no verbal o físic no desitjat d'índole sexual que tingui com a objectiu o produeixi l'efecte d'atemptar contra la dignitat i la llibertat d'una dona o de crear-li un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest.
- c) **Discriminació per embaràs o maternitat:** consisteix en tot tracte desfavorable a les dones relacionat amb l'embaràs o la maternitat, existent o potencial, que comporti una discriminació directa i una vulneració dels drets fonamentals a la salut, a la integritat física i moral i al treball.

**Violència en l'àmbit social o comunitari:** comprèn les manifestacions següents:

- a) **Agressions sexuals:** ús de la violència física i sexual contra les dones determinada per l'ús premeditat del sexe com a arma per a demostrar poder i abusar-ne.
- b) **Assetjament sexual.**

- c) **Tràfic de dones** amb finalitat d'explotació sexual i amb altres finalitats amb dimensió de gènere.
- d) **Mutilació genital femenina o risc de patir-ne**: inclou qualsevol procediment que impliqui o pugui implicar una eliminació total o parcial dels genitals femenins o que hi produeixi lesions, encara que consti el consentiment exprés o tàcit de la dona.
- e) **Violència derivada de conflictes armats**: inclou totes les formes de violència contra les dones que es produeixen en aquestes situacions, com l'assassinat, la violació, l'esclavatge sexual, l'embaràs forçat, l'avortament forçat, l'esterilització forçada, la infecció intencionada de malalties, la tortura o els abusos sexuals.
- f) **Violència contra els drets sexuals i reproductius** de les dones, com els avortaments selectius i les esterilitzacions forçades.
- g) **Femicidis**: els assassinats i homicidis de dones per raó de gènere, les induccions al suïcidi i els suïcidis com a conseqüència de la pressió i violència exercida cap a la dona.
- h) **Agressions per raó de gènere**.
- i) **Vexacions, tractes degradants, amenaces i coaccions en l'espai públic**.
- j) **Restriccions o privacions de llibertat** a les dones, o d'accés a l'espai públic o als espais privats, o a activitats laborals, formatives, esportives, religioses o lúdiques, i també restriccions a l'expressió en llibertat pel que fa a llur orientació sexual o expressió i identitat de gènere, o a llur expressió estètica, política o religiosa.
- k) **Represàlies pels discursos i expressions individuals i col·lectius de les dones** que reclamen el respecte de llurs drets, i també expressions i discursos públics que fomentin, promoguin o incitin directament o indirectament l'hostilitat, la discriminació o la violència envers les dones.

**Violència en l'àmbit digital**: violència masclista que es produeix a les xarxes de comunicació digitals, enteses com a nova àgora d'interacció, participació i governança per mitjà de les tecnologies de la informació i la comunicació. Entre altres pràctiques, inclou el ciberassetjament, la vigilància i el seguiment, la calúmia, els insults o les expressions discriminatòries o denigrants, les amenaces, l'accés no autoritzat als equips i comptes de xarxes socials, la vulneració de la privacitat, la manipulació de dades privades, la suplantació d'identitat, la divulgació no consentida d'informació personal o de continguts íntims, el dany als equips o canals d'expressió de les dones i dels col·lectius de dones, els discursos d'incitació a la discriminació envers les dones, el xantatge de caràcter sexual per canals digitals i la publicació d'informació personal amb la intenció que altres persones agredeixin, localitzin o assetgin una dona.

**Violència en l'àmbit institucional**: accions i omissions de les autoritats, el personal públic i els agents de qualsevol organisme o institució pública que tinguin per finalitat retardar, obstaculitzar o impedir l'accés a les polítiques públiques i a l'exercici dels drets que reconeix aquesta llei per a assegurar una vida lliure de violència masclista, d'acord amb els supòsits inclosos en la legislació sectorial aplicable. La manca de diligència deguda, quantitativa i qualitativa, en l'abordatge de la violència masclista, si és coneguda o promoguda per les administracions o esdevé un patró de discriminació reiterat i estructural, constitueix una manifestació de violència institucional. Aquesta violència pot provenir d'un sol acte o pràctica greu, de la

reiteració d'actes o pràctiques de menor abast que generen un efecte acumulat, de l'omissió d'actuar quan es conegui l'existència d'un perill real o imminent, i de les pràctiques o omissions revictimitzadores. La violència institucional inclou la producció legislativa i la interpretació i aplicació del dret que tingui per objecte o provoqui aquest mateix resultat. La utilització de la síndrome d'alienació parental també és violència institucional.

**Violència en l'àmbit de la vida política i l'esfera pública de les dones:** la violència masclista que es produeix en espais de la vida pública i política, com les institucions polítiques i les administracions públiques, els partits polítics, els mitjans de comunicació o les xarxes socials. Quan aquesta forma de violència masclista ocorre en les institucions polítiques o les administracions públiques i és tolerada i no sancionada, esdevé també una forma de violència institucional.

**Violència en l'àmbit educatiu:** qualsevol tipus de violència que es produeix en l'entorn educatiu entre els membres de la comunitat educativa. Es pot produir entre iguals, de major d'edat a menor d'edat o viceversa. Inclou l'assetjament, l'abús sexual i el maltractament físic, sexual, psíquic o emocional. Entre aquestes violències n'hi ha que es produeixen per raó de gènere o d'identitat sexual.

Qualsevol altres formes anàlogues que lesionin o puguin lesionar la dignitat, la integritat o la llibertat de les dones.

La violència masclista **es pot exercir d'una manera puntual o d'una manera reiterada.**



## 4.2. COMPRESIÓ DEL FENOMEN

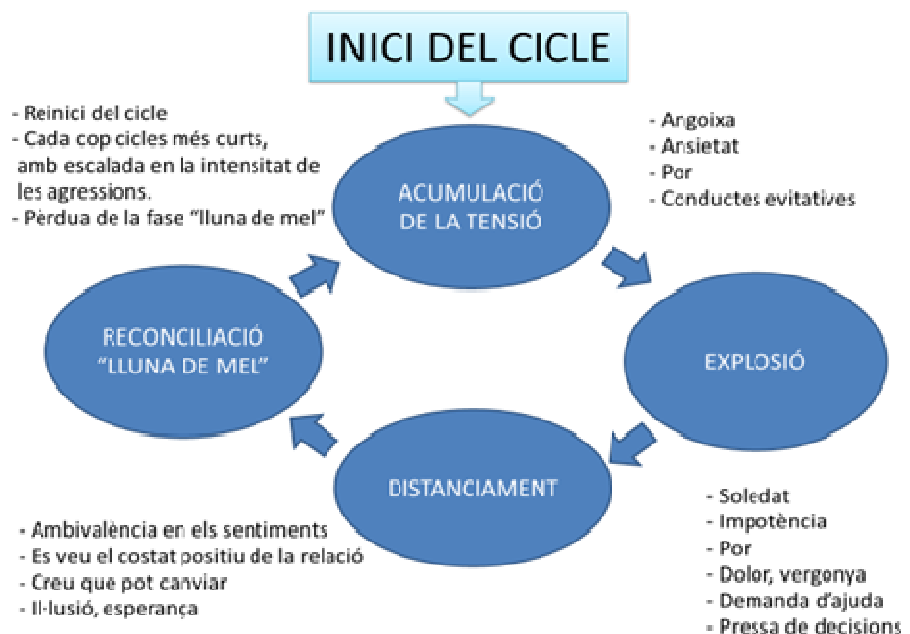
Les diferents formes de conceptualitzar la violència vers les dones no responen a simples qüestions terminològiques, sinó que són el resultat d'un esforç de comprensió del procés de la violència adreçat, sobretot, a dissenyar possibles estratègies des de les quals intervenir.

El model de comprensió més utilitzat i consensuat per analitzar la violència que té lloc en l'àmbit de la parella i la família és el del "**Cicle de la Violència**", a partir del qual pren molta rellevància la idea de procés (Leonor Walker, 1989).

**FASE D'ACUMULACIÓ DE TENSIO:** Relació tensa i distant. Episodis cada cop més freqüents d'amenaçes, frecs, conflictes saturats d'ansietat i hostilitat.

**FASE D'EXPLOSIÓ VIOLENTA:** Descàrrega incontrolada de les tensions acumulades i les hostilitats latents, que poden expressar-se en agressions verbals, vexacions, cops, bufetades, pallisses...

**FASE DE "LLUNA DE MEL":** Desapareix la violència i la tensió. Estadi passatger on l'agressor utilitza la manipulació afectiva perquè la dona no l'abandoni, amb expressions de penediment, justificacions, disculpes, regals i promeses de canvi.



El cicle es repeteix cada vegada amb més freqüència, amb més gravetat i per motius més insignificants.

Dins d'aquest procés, la dona experimenta, entre altres, tres emocions bàsiques que mantenen el cicle de la violència en moviment i dificulten el trencament de la relació:

AMOR per la seva parella; la relació passa per bons moments i no tot és dolent.

ESPERANÇA que tot canviarà, especialment si a l'inici de la relació no hi va haver violència.

POR a patir conseqüències més greus cap a ella o la seva família.

Cal reconèixer les importants aportacions del model del *Cicle de la Violència*, el qual permet entendre alguns comportaments de les dones que poden resultar aparentment incomprensibles, com és la dificultat per desvincular-se de l'agressor o el retorn amb ell. A més, entendre i tenir present aquest cicle pot possibilitar intervencions professionals més planificades i eficaces.

Val a dir, però, que aquest model explicatiu no dóna compte suficientment, de la dimensió pública o estructural del problema; minimitza la incidència de les macroestructures socioculturals sobre les quals es construeixen les relacions interpersonals, en atorgar gairebé tot el protagonisme a la relació agressor-víctima, i on l'espai social és poc més que l'escenari on ressona i sobre el que repercuteix la violència interindividual.

Així mateix, aquesta mirada centrada en les característiques individuals i en la relació de parella, sovint ha anat acompanyada de la tendència a confondre factors de risc amb causes de la violència. L'alcoholisme, les addiccions o la pobresa són alguns d'aquests factors que actuen com a mites o creences i que assumeixen la funció de minimitzar el fenomen i d'invisibilitzar-lo com a problema social però, en cap cas, en són la causa.

Per tal de defugir d'aquestes formes simplificadores d'explicar el fenomen a partir de la recerca d'un factor causal, resulta més oportú adoptar una perspectiva multidimensional i circular, com la que proposa el **model ecològic**, segons el qual la realitat familiar, la realitat social i la cultura s'organitzen com un tot, com un sistema compost per diferents subsistemes que s'articulen entre si de manera dinàmica.

## **L'ecosistema de la víctima**

L'estudi de l'ecosistema de la víctima s'aplica a la violència masclista i domèstica perquè **facilita l'anàlisi i l'actuació** en els contextos culturals, socials i individuals. Evidencia la interrelació dinàmica que s'estableix entre ells, tenint en compte la naturalesa multicausal i multidimensional d'aquesta violència i, en conseqüència, permet implantar respostes i eines d'intervenció integrals.

El model està inspirat en la perspectiva ecològica del desenvolupament de la conducta humana del psicòleg Uri Bronfenbrenner (Bronfenbrenner, Urie. *La ecología del desarrollo humano*. Paidós. Barcelona, 1987), que relaciona la persona amb el seu ambient i els seus entorns.

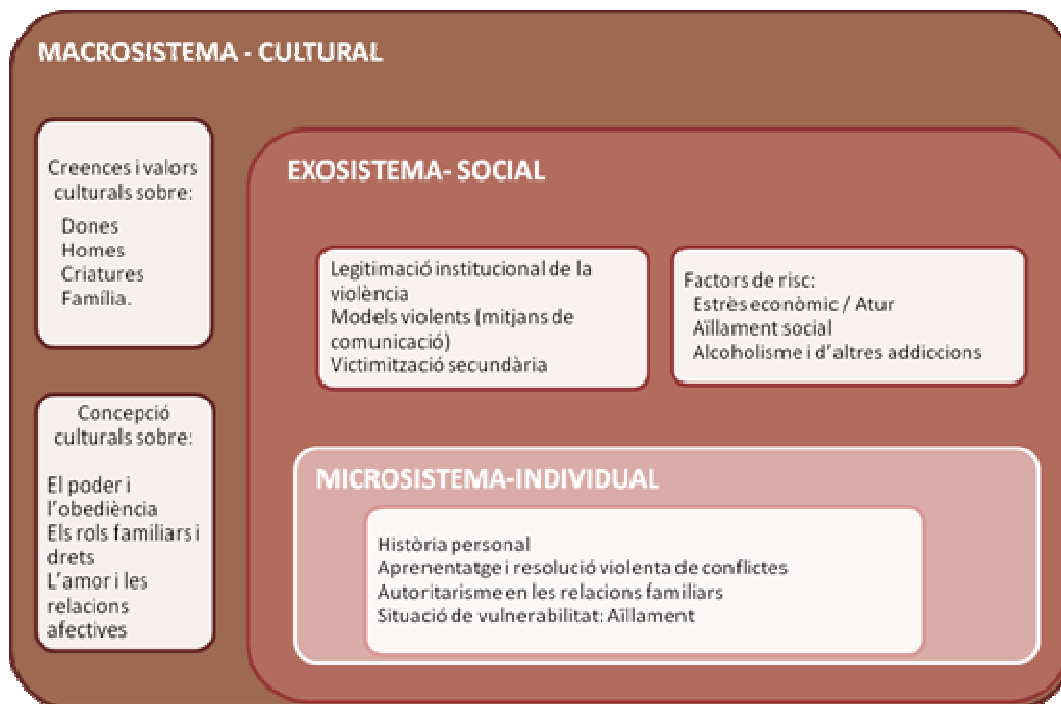
Des d'aquesta perspectiva, es poden pensar accions a diferents nivells:

Macrosistema–Cultural: desarticulant els diferents paradigmes i sistemes de creences que han legitimat i perpetuat la violència, l'ús del poder econòmic i polític, la utilització de la violència i de les armes com a instruments per a la imposició i la resolució de conflictes.



**Exosistema–Social:** actuant contra els dispositius que legitimen la utilització d'aquesta violència a través de la impunitat dels que l'exerceixen individualment, però també contra els sistemes que la perpetuen a través de productes culturals difosos pels mitjans de comunicació, així com contra la tolerància social generalitzada, davant de fets com, per exemple, que les dones que es troben en situacions de violència no disposin del suport que es mereixen.

**Microsistema-Individual:** en tant que es facilita l'atenció social i terapèutica necessària per a la recuperació de cada dona, no només s'incideix en el seu procés individual de recuperació de les seqüeles de la violència, sinó que es realitza una prevenció de nous abusos en qualsevol àrea de la seva vida (personal, laboral, econòmica, social). A més, és important tenir en compte que treballar individualment amb cada dona té efectes directes en els infants que tingui o pugui tenir a càrrec seu, en la mesura que qüestiona models de relació afectius i socials basats en la jerarquia i el domini, tot potenciant aspectes relacionats amb la tolerància i el respecte mutu.



## 4.3. MODEL D'INTERVENCIÓ

### 4.3.1 Abordatge Integral

La Llei 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista, i també la Llei estatal, incideixen en la necessitat d'intervenir de forma integral. Per això, cal desenvolupar mesures respecte a la prevenció i la sensibilització social, de detecció de la violència masclista, així com d'atenció, assistència, protecció i recuperació de les dones.

□ **Prevenció:** el conjunt d'accions encaminades a evitar o reduir la incidència de la problemàtica de la violència masclista, per mitjà de la reducció dels factors de risc, impedit-ne així la normalització, i les encaminades a sensibilitzar la ciutadania en el sentit que cap forma de violència no és justificable ni tolerable. Aquestes actuacions tenen com a objectiu modificar els mites, els models, els prejudicis i les conductes en relació amb les dones i la violència masclista, i han de recollir els elements següents:

- Presentar el fenomen com a multidimensional.
- Emmarcar el problema en la distribució desigual de poder entre dones i homes.
- Visibilitzar els models agressius vinculats a la masculinitat tradicional i les conductes passives o subordinades tradicionalment vinculades a la feminitat.
- Diferenciar l'origen i les causes de la violència masclista dels problemes afegits que puguin afectar els agressors (toxicomanies, alteracions mentals...) i de determinats nivells culturals, estatus socioeconòmic i procedència cultural.
- Presentar les dones que han patit violència com a persones que poden activar els recursos propis i superar aquestes situacions.

### TEMES BÀSICS A ABORDAR EN LA PREVENCIÓ

Cal abordar temes com els següents descrits al *Protocol de Joventut per a l'abordatge de la violència masclista*. Direcció General de Joventut. Departament de Benestar social i família (2011):

- **El gènere com a construcció social**, processos de socialització de gènere, identitats, estereotips i rols tradicionals associats al gènere i la desigualtat i diferència de poder.
- Diferents **models de masculinitat i feminitat**, amb perspectiva intercultural. Mostrar la diversitat de models de masculinitat i feminitat i les diferents formes en les diferents cultures, per donar compte de l'arrel social i cultural de la categoria gènere.
- Anàlisi dels **estereotips de gènere** en els mitjans de comunicació, el masclisme i la invisibilització dels models de feminitat no tradicionals.
- **Desigualtats i discriminacions** en el món del treball. La segregació horitzontal i vertical, la desigualtat salarial, la conciliació laboral i familiar,



l'assetjament sexual i per raó de sexe a la feina, així com la prevenció de riscos psicosocials.

- **Usos del temps.** Treballar sobre la distribució del temps personal, comunitari, laboral i familiar en tot el cicle vital de les dones. Reconeixement i valoració del treball reproductiu; domèstic i de cura.
- **Treballar la coeducació** en totes les estratègies que es desenvolupin per tal de desconstruir estereotips i treballar per l'equitat de gènere.
- El concepte de l'amor a través de la història: **l'amor romàntic i els seus mites.**
- **Treballar el model LGTBI** des d'una perspectiva d'identitats i expressió de gènere i diversitat d'orientació sexual.
- **Relacions de parella igualitàries:** fomentar l'autoestima, la confiança, l'empatia i el respecte. Facilitar models positius i la diversitat d'unions afectives existents.
- **Relacions afectivosexuals i rols de gènere.** Treballar per la construcció de relacions lliures i satisfactòries per a nois i noies partint de les vivències i experiències diferents generades pels rols de gènere i la relació de poder existent. Tenir en compte la sexualitat en tot el cicle vital.
- **Gènere i conductes de risc.** Certes temàtiques, com, per exemple, l'ús del preservatiu o el consum de drogues, poden donar peu a treballar les actituds, els comportaments i el posicionament de noies i nois davant de les seves relacions afectivosexuals.
- **Violència masclista:** formes, àmbits (tenint en compte la violència en l'espai públic, i l'àmbit comunitari) i mites al voltant de la violència masclista.
- **Situar les violències sexuals,** sovint ocultes i plenes de mites i tabús, amb les que cal orientació especialitzada.
- Treballar des d'una **perspectiva comunitària,** les violències heteropatriarcales afecten a tots i totes.
- **Treballar els micromasclismes** com a formes de violència masclista encobertes.
- Donar a conèixer el **Cicle, procés i conseqüències** de la violència masclista.
- Eines per a la **prevenció i la detecció** com una responsabilitat social i individual. Oferir estratègies a les persones joves, adultes i grans per detectar situacions abusives (tipus i formes diferents).

□ **Detecció:** la posada en funcionament de diferents instruments teòrics i tècnics que permetin identificar i fer visible la problemàtica de la violència masclista, tant si apareix de forma precoç com de forma estable, i que permetin també conèixer les situacions en les quals s'ha d'intervenir, per tal d'evitar-ne el desenvolupament i la cronicitat. En aquest nivell, és bàsic visibilitzar totes les possibles vies d'accés al circuit i disposar d'elements per diferenciar els casos urgents i els no urgents.

En aquests nivells de prevenció i detecció, l'**àmbit educatiu** pren una rellevància especial, considerant la **coeducació** com un instrument clau per construir una societat sense subordinacions culturals i socials entre dones i homes. Aquesta acció coeducadora ha de tenir caràcter permanent i transversal en l'acció de govern del departament o àrea competent en matèria educativa. Cal incorporar els principis de la coeducació en els llibres de text i altres materials curriculars, i és cabdal que les

persones professionals de l'educació tinguin formació específica en matèria de violència masclista.

Les situacions de violència masclista **poden expressar-se de maneres ben diferents**, ja que, com sabem, no responen a un perfil o prototip concret. Alhora, bona part de les situacions de violència masclista es produeixen en el si de les relacions de parella, però cal tenir presents la resta d'àmbits (laboral, familiar, comunitari, etc.) en què poden tenir lloc aquestes situacions.

A més, **sovint les situacions de violència no acostumen a ser identificades** per la persona que les pateix ni per qui les exerceix com a situacions d'abús, atès que poden quedar justificades o normalitzades dins d'una dinàmica abusiva, especialment quan es donen en el si de la parella. També pot ser que com a professionals es tinguin dificultats per identificar-les, atès que sovint aquestes conductes són tolerades o justificades per patrons culturals i socials. Per això, una qüestió important a considerar serà el **TIPUS DE DEMANDA**.

En la majoria de situacions, és probable que una persona que viu situacions d'abús o violència masclista d'entrada no ho reconegui o no ho verbalitzi, perquè li fa por o vergonya o perquè simplement no és conscient de la violència que està rebent. Per això cal distingir entre:

- **Demanda implícita.** Situacions en què, davant d'una situació determinada, se sospita que la persona es troba en una situació de violència, d'abús o de vulnerabilitat, però ella no la reconeix o bé no ho verbalitza de forma oberta.
- **Demanda explícita.** Situacions en què la persona reconeix que alguna cosa no va bé i és conscient que pateix algun tipus d'abús, o fins i tot us demana ajuda obertament. En aquest cas, la situació de violència és explícita i està confirmada.

També aquí cal tenir en compte el **POSICIONAMENT DE LA DONA**, especialment la seva demanda en relació amb el servei, així com la consciència de la situació que estigui vivint i els seus recursos personals i socials per a fer-ne front.

També els **mitjans de comunicació** han d'incorporar criteris orientadors per tal que el tractament i els continguts no incitin, justifiquin o banalitzin la violència masclista, ni reproduïxin missatges sexistes o misògins.

□ **Atenció:** el conjunt d'accions destinades a una persona perquè pugui superar les situacions i les conseqüències generades per l'abús en els àmbits personal, familiar i social, tot garantint-ne la seguretat i facilitant-li la informació necessària sobre els recursos i/o els procediments perquè pugui resoldre la situació.

Cal vetllar per què, tant les habilitats personals i professionals dels equips, com els instruments tècnics imprescindibles, facilitin una atenció de qualitat i evitin la victimització secundària. Els circuits han d'estar preparats per donar resposta no únicament a les situacions urgents per fets ja consumats, sinó a les situacions en què també cal intervenir de forma ràpida o precoç per evitar una situació de violència més greu.

Els equips professionals han de facilitar una atenció de qualitat que situï **les dones en el centre de l'atenció**, per tal de potenciar les seves habilitats personals i evitar la victimització secundària.

El Circuit s'estructurarà a partir de:

- La demanda de la dona
- La delimitació de la urgència o no urgència
- La valoració de risc i valoració del cas

### Delimitació de la urgència

**Atenció urgent:** s'entén com la situació que requereix una actuació immediata, donada la gravetat dels fets i la situació de la dona i les seves criatures (quan hi hagi un perill per a la integritat física de la dona o els seus fills o filles o quan el fet acabi de succeir).

**Atenció no urgent:** s'entén com la situació que no requereix una actuació immediata, ja que no es percep risc imminent per a la integritat física de la dona ni dels seus fills o filles, iniciant, però, les gestions i les derivacions pertinents segons quines siguin les necessitats identificades. El servei que atén ha d'engegar un procés d'informació, orientació, acompanyament i derivació als serveis adients.

El circuit, en una situació d'urgència ha de poder garantir:

- Serveis sanitaris (que segueixen el protocol del Departament de Salut i puguin expedir en cas necessari els informes corresponents)
- Serveis policials (que puguin recollir de forma adequada la denúncia en cas que així es decideixi, o realitzar una atenció al lloc on siguin requerits realitzant una atenció de qualitat i posterior comunicació amb el major detall possible)
- Serveis d'acolliment, en cas que la dona no disposi dels mitjans personals o socials de seguretat, i necessiti un espai residencial d'urgència, que pugui garantir una atenció especialitzada i amb seguretat.

Article 68. **Món rural** »Els serveis d'atenció, assistència i protecció que estableix el títol III han de facilitar l'accés de les dones provinents del món rural i de zones de difícil accés a centres que poden ésser lluny de llurs llocs d'origen i residència, aplicant criteris de màxima proximitat a llur residència i garantint-ne l'anonimat.

Article 69. **Vellesa** »El Govern ha de promoure estratègies eficaces de sensibilització destinades al col·lectiu de dones grans, perquè coneguin els recursos i les estratègies per a afrontar les violències contra les dones i puguin adoptar posicions actives davant aquestes situacions, per a la qual cosa ha de facilitar informació específica de violència masclista en dones grans.

Modificació de l'article 70 de la Llei 5/2008 Es modifica l'article 70 de la Llei 5/2008, que resta redactat de la manera següent: «Article 70. **Dones transgènere i diversitat de gènere** »1. Totes les mesures i el reconeixement de drets que aquesta llei assenyala han de respectar la diversitat de gènere. »2. Les dones transgènere que no tenen la menció de sexe registrada com a dona en la documentació oficial

s'equiparen, als efectes d'aquesta llei, a les altres dones que han patit violència masclista en la mesura que es reconeixen com a dones.»

□ **Recuperació i reparació:** s'entén per recuperació l'etapa del cicle personal i social que fa una dona que ha viscut situacions de violència, en la qual es produeix el restabliment dels àmbits danyats per la situació viscuda. Aquest procés no té una durada definida, sinó que està relacionat amb el dany patit, la cronicitat de l'abús, la capacitat de resiliència de la persona, i altres característiques personals i factors externs que poden facilitar o dificultar el procés de recuperació. La reparació fa referència al conjunt de mesures jurídiques, econòmiques, laborals, socials, sanitàries, educatives i altres, preses pels diversos organismes i agents implicats en la intervenció, que contribueixen al restabliment dels àmbits danyats per la situació viscuda.

L'atenció i la recuperació comporten l'accés de les dones a una sèrie de drets, i de serveis públics.

#### 4.3.2 Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral

Per tal de desenvolupar aquest model d'intervenció integral i donar respostes àgils, properes, coordinades i adequades a les necessitats i els processos de les dones, la llei catalana (art. 54) defineix la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral, integrada per:

a) Servei d'Atenció Telefònica Especialitzada.

El servei d'atenció telefònica especialitzada és un servei universal gratuït d'orientació i assessorament immediat que proporciona atenció i informació integrals sobre els recursos públics i privats a l'abast de totes les persones a les quals és aplicable aquesta llei.

b) Serveis d'Informació i Atenció a les Dones.

c) Serveis d'atenció i acolliment d'urgències.

d) Serveis d'acolliment i recuperació.

e) Serveis d'acolliment substitutori de la llar.

f) Serveis d'intervenció especialitzada.

g) Serveis tècnics de punt de trobada.

h) Serveis d'atenció a la víctima del delictes.

i) Serveis d'atenció policial.

j) Altres serveis que es considerin necessaris.

Tot i que la major part d'aquests serveis no són de competència municipal, a excepció dels serveis d'informació i atenció a les dones i els serveis d'atenció policial local, és important conèixer la seva existència i finalitat per tal de poder informar i oferir a la dona els recursos que s'adeqüin a les seves necessitats.

En el municipi, però, són altres els serveis que intervenen directament o indirectament en l'atenció i recuperació de les dones, o en els nivells de prevenció i detecció, i que formen, o haurien de formar, part dels **circuits d'actuació:**

- Àrea d'Igualtat/dones: personal especialitzat en polítiques d'igualtat de gènere.
- Serveis Socials: unitats bàsiques d'atenció primària, serveis socials especialitzats, serveis per drogodependències, serveis a la infància...
- Àmbit Sanitari: Centres d'assistència primària, Centres de salut mental (adults, infantils), hospitals, salut sexual i reproductiva, departament de salut pública...
- Cossos Policials: Policia local, Mossos d'Esquadra.
- Àmbit Judicial: jutjats, metges i metgesses forenses, fiscalia, col·legi d'advocats i advocades...
- Àmbit Educatiu: Departament d'Educació, Centres d'educació primària i secundària, Centres de recursos pedagògics, educació en el lleure...
- Altres àmbits o departaments: Promoció Econòmica, Habitatge, Cultura, Immigració, Mediació Cultural...

Així mateix, sabem que les dones no s'adrecen exclusivament al sector formal per demanar informació o ajut, sinó que, sovint, compten amb el suport d'associacions o d'altres membres de la comunitat que podrien estar legitimades a participar en el circuit o en un procés de protocol·lització.

### 4.3.3 Principis orientadors en les intervencions dels poders públics

Els principis que recull la nova llei 17/2020 són:

- a) L'obligatorietat d'assegurar l'efectivitat dels drets de les dones i d'assegurar que visquin una vida lliure de violències, tot considerant la dimensió dels drets humans, de la qualitat democràtica i de la vigència de l'estat de dret.
- b) El compromís de no-discriminació de les dones, evitant que els poders públics les discriminin, depurant responsabilitats quan qui pertanyi o treballi per a les administracions exerceixi actes de discriminació i protegint-les davant de les discriminacions que puguin causar tercers.
- c) La consideració del caràcter estructural i de la naturalesa multicausal i multidimensional de la violència masclista, especialment pel que fa a la implicació de tots els agents responsables dels sistemes de sensibilització, detecció, atenció i reparació.
- d) La consideració de l'impacte individual en la dona que pateix la violència masclista directament, i també de l'impacte col·lectiu en les altres persones que en són coneixedores i que assisteixen a la resposta de les administracions.
- e) La consideració del caràcter integral de les mesures, que han de tenir en compte tots els danys que les dones i llurs fills i filles pateixen com a conseqüència de la violència masclista. Aquests danys, que inclouen la utilització de la síndrome d'alienació parental, impacten en l'esfera física, emocional, digital, econòmica, laboral, comunitària i social.

- f) La transversalitat de les mesures, de manera que cada poder públic implicat ha de definir accions específiques i coordinades, des del seu àmbit d'intervenció, d'acord amb models d'intervenció globals, en el marc dels programes quadriennals d'intervenció integral contra la violència masclista a Catalunya.
- g) La consideració de la diversitat de les dones i de la interseccionalitat. La violència masclista provoca un impacte agreujat i diferenciat quan concorre amb altres motius de discriminació, com l'origen, el fenotip, el grup ètnic, la religió, la situació migratòria, l'edat, la classe social, la discapacitat física o intel·lectual, l'estat serològic, la toxicomania o qualsevol altre addicció, la privació de llibertat, l'orientació sexual o la identitat i expressió de gènere.
- h) La consideració que totes les mesures han garantir que s'atorgui prioritat a les preocupacions, els drets, l'empoderament i la seguretat de les dones, i també a llur participació efectiva i en condicions d'igualtat en l'adopció de decisions.
- i) La proximitat i l'equilibri de les intervencions en tot el territori, assegurant una atenció específica a les zones rurals i a les dones amb discapacitat d'aquestes zones.
- j) El compromís que la construcció de les respostes a la violència masclista s'ha de fer posant els drets de les dones al centre i partint de les necessitats específiques i les experiències de les dones en situacions de violència, a partir de les metodologies i les pràctiques que la societat civil i acadèmica i les organitzacions feministes, especialment, han anat definint per mitjà de l'experiència.
- k) La consideració de les vulneracions que pateixen dones de determinats col·lectius en situacions específiques, d'acord amb el capítol 5 del títol III.
- l) El compromís actiu de garantir la protecció de les dades de caràcter personal de les dones en situació de violència, i també de les altres persones implicades o dels testimonis, d'acord amb la legislació aplicable. S'ha de garantir igualment la protecció de les dades de caràcter personal dels professionals de la xarxa que hi estiguin implicats.
- m) El compromís actiu d'evitar la victimització secundària i les violències institucionals contra les dones i llurs fills i filles i l'adopció de mesures que impedeixin la reproducció o la perpetuació dels estereotips sobre les dones i la violència masclista.
- n) La formació obligatòria i periòdica sobre perspectiva de gènere, d'infància i de diversitat dels professionals que atenen directament o indirectament les dones en situacions de violència, per a treballar prejudicis i estereotips, i també l'avaluació continuada d'aquesta a partir d'espais de supervisió i reciclatge professional. En el cas de les places públiques, se n'ha de garantir l'especialització.
- o) El foment dels instruments de col·laboració i cooperació entre les administracions públiques per a totes les polítiques públiques d'erradicació de la violència masclista i, especialment, el disseny, el seguiment, l'avaluació i la rendició de comptes de les mesures i dels recursos que s'han d'aplicar.
- p) El foment dels instruments de participació i col·laboració amb les organitzacions socials, especialment les de dones, com els consells de dones, el moviment associatiu de les dones i els grups de dones pertanyents a moviments socials i sindicals, en el disseny, el seguiment i l'avaluació de les polítiques públiques per a erradicar la violència masclista.

- q) La participació professional i social, que implica comptar amb tots els professionals dels diferents àmbits que puguin atendre la complexitat de les formes de violència masclista i amb el criteri i la participació dels col·lectius afectats.
- r) La rendició de comptes anual de les administracions que dissenyen i duen a terme les polítiques públiques d'erradicació de la violència masclista, que permeti d'analitzar el seu grau d'aplicació, la seva efectivitat i la possibilitat d'introduir-hi millores.
- s) La creació periòdica d'espais d'intercanvi d'informació i experiències entre el sector professional dels diferents àmbits d'atenció a la violència masclista, el de les dones afectades i el dels col·lectius de dones que es dediquen a l'abordatge d'aquesta.
- t) La necessitat de vetllar per la celeritat de les intervencions, per tal de fer possible una atenció adequada i evitar l'increment del risc o de la victimització.
- u) La prohibició de la mediació si hi ha implicada una dona que ha patit o pateix qualsevol forma de violència masclista en l'àmbit de la parella o en l'àmbit familiar.
- v) La vinculació del Govern i del conjunt de les administracions catalanes amb els drets de les dones i el compliment del principi d'igualtat de totes les persones que viuen a Catalunya, d'acord amb l'article 37 de l'Estatut d'autonomia i els tractats internacionals de drets humans.
- w) El fet que les violències digitals poden amplificar la violència masclista i causen un impacte greu, permanent i reiterat en les dones.
- x) El foment dels instruments de sensibilització, prevenció i col·laboració en la formació dels professionals, i dels futurs professionals, de la comunicació, de la informació i de la publicitat, sobre els principis rectors d'aquesta llei, les bones pràctiques i els codis deontològics per a contribuir a erradicar la violència masclista.

#### Responsabilitat de les administracions derivada de la **revictimització i de les violències institucionals**

1. Els diferents graus de responsabilitat de les administracions derivada de la revictimització i de les violències institucionals depenen de la intensitat de l'actuació de l'Administració i de l'impacte negatiu i els riscos que provoqui en els drets fonamentals de les dones.
2. La responsabilitat per les actuacions de les administracions competents comprèn, a més de llur responsabilitat patrimonial, la responsabilitat disciplinària del personal actuant, sia funcional o laboral, d'acord amb el que estableixen la Llei de l'Estat 40/2015, de l'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic, i la Llei 26/2010, del 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya.
3. En els procediments administratius en què calgui pronunciar-se respecte a la responsabilitat de les administracions per violència institucional envers una dona o un grup de dones, tenen la consideració de part interessada les entitats, associacions i organitzacions legalment constituïdes que tinguin entre llurs finalitats la defensa i la promoció dels drets de les dones, i també els sindicats i les associacions professionals. Aquest reconeixement resta



subjecte al consentiment de les dones afectades, sens perjudici del que estableix l'article 12.3 de la Llei orgànica 3/2007, del 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes, o la norma que la substitueixi, amb relació als litigis sobre assetjament sexual i assetjament per raó de sexe que es produeixin.

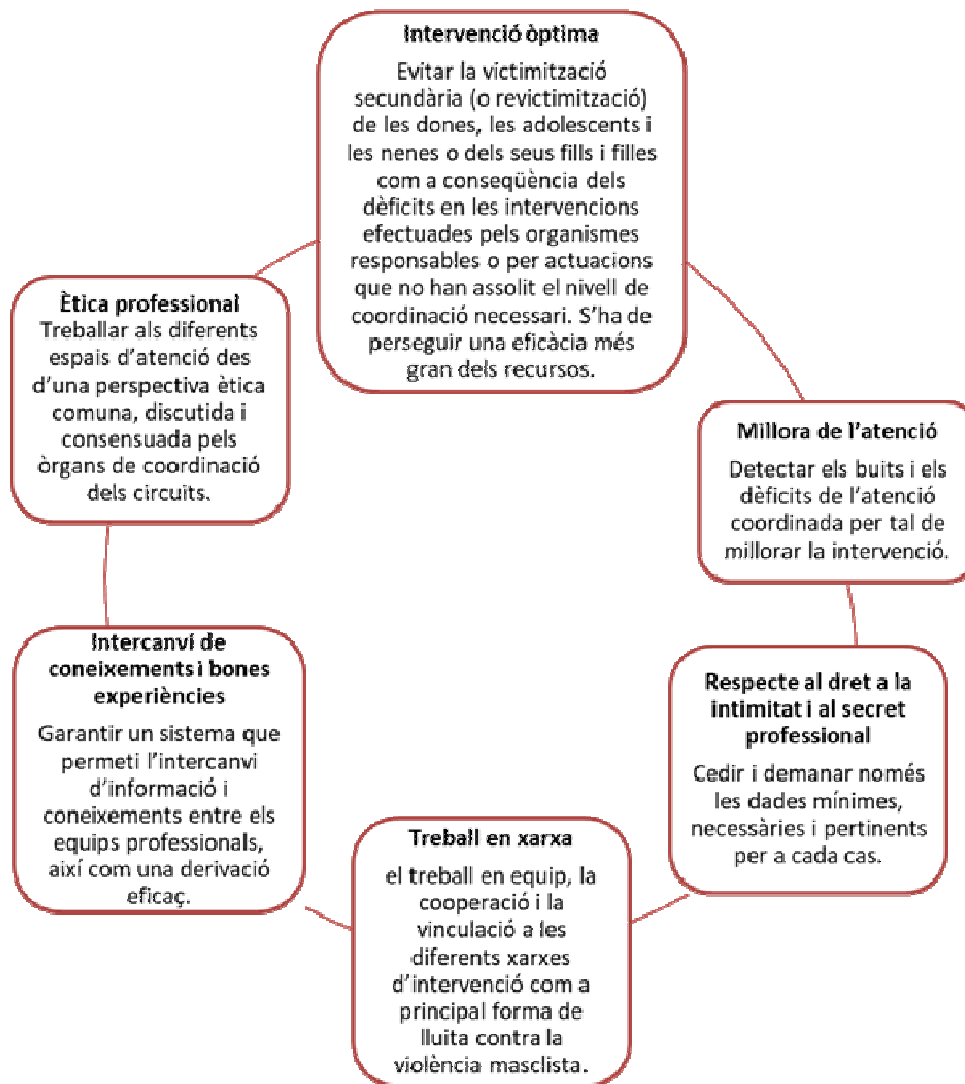
4. Les administracions públiques de Catalunya han d'oferir suport a les dones que decideixin iniciar un procediment de reclamació de responsabilitat.
5. Les administracions públiques de Catalunya han d'elaborar un model d'atenció que tingui com a finalitat establir el marc de llur actuació per a garantir que no es duu a terme la victimització secundària de les dones. El model d'atenció s'ha de desplegar per mitjà d'un protocol, que és el document que recull els aspectes tècnics i organitzatius necessaris per a implantar-lo. La reparació pels actes de violència institucional comprèn l'anul·lació de l'acte, sempre que sigui possible i no revictimitzi la dona, i la revisió de la pràctica que va donar lloc a la violència institucional.
6. Les administracions públiques de Catalunya han d'efectuar anualment avaluacions de victimització de les dones i de llurs fills i filles inclosos en els circuits d'abordatge de la violència masclista, incloent-hi els processos judicials. El resultat d'aquestes avaluacions s'ha d'exposar al Parlament de Catalunya i s'ha de publicar perquè sigui conegut per la societat civil. Així mateix, s'ha de comunicar al Consell General del Poder Judicial, la Fiscalia General de l'Estat i el Ministeri de Justícia si les avaluacions afecten llurs àmbits de competència.»

#### Formació de professionals

1. El Govern ha de garantir que es dugui a terme la formació contínua i especialitzada de capacitació de tots els professionals que treballen en la prevenció, la detecció, l'atenció, l'assistència, la recuperació i la reparació en situacions de violència masclista.
2. El Govern ha de promoure la formació específica d'especialització i capacitació del personal inspector de treball i del personal judicial i no judicial al servei de l'Administració de justícia, del personal dels cossos de seguretat, del personal de l'Institut de Medicina Legal i Ciències Forenses de Catalunya adscrit a les unitats de valoració forense integral, del personal de tots els serveis de la Secretaria de Mesures Penals, Reinserció i Atenció a la Víctima, i de la Fiscalia a Catalunya que intervinguin en els processos judicials relacionats amb la violència masclista. S'ha de garantir des de les primeres actuacions en el procediment judicial l'especialització dels metges forenses, que han de formar part de les unitats de valoració forense integral.
3. Els col·legis professionals, les organitzacions sindicals i empresarials i les administracions públiques competents han d'assegurar que la formació i la capacitació específiques a què fa referència aquest article s'incorporin als programes de formació corresponents.
4. La formació ha d'incloure programes de suport i cura dels professionals implicats en el tractament de la violència masclista per tal de prevenir i evitar els riscos laborals associats a aquesta activitat professional. S'ha de garantir a tots els professionals amb independència del tipus de vinculació que tinguin amb l'administració competent.



5. En els cursos de formació a què fa referència aquest article s'hi han incloure la perspectiva de gènere, les causes estructurals i socials de la violència masclista, les seves característiques, causes, efectes i conseqüències, i la intersecció d'altres identitats amb la violència masclista.



D'altra banda, l'experiència ens indica que la dona que ha patit una situació de violència masclista és també una **dona supervivent** amb habilitats i capacitats preservades que li permeten actuar com a subjecte i dirigir la seva pròpia vida. Però passar de viure la violència a exercir el control de la seva vida requereix un procés previ de reconeixement de la seva situació i de presa de decisions, més o menys lent i difícil, que necessàriament ha de recórrer per sí mateixa. L'equip professional pot acompanyar, proporcionar protecció i suport, però **no decidir per ella**.

Si la persona professional veu la dona que viu violència com a víctima, la seva intervenció contribuirà a la perpetuació d'aquest rol. En canvi, si a més de reconèixer i entendre les conseqüències de la violència viscuda per la dona, s'identifiquen i estimulen aquelles capacitats, habilitats, aptituds i actituds que la poden ajudar a guanyar progressivament majors quotes d'autonomia i control de la seva vida, el/la professional amb la seva intervenció estarà contribuint a l'**apoderament de la dona**, és a dir, li estarà donant poder de decisió i control sobre allò que l'afecta.

De vegades, aquest posicionament és difícil per la persona professional, ja que suposa respectar les decisions de la dona encara que des de la valoració professional es consideri que no són les adequades. Sovint, aquests tipus de decisions són viscudes com un fracàs que porta a la persona professional a qüestionar-se la seva intervenció. D'altra banda, aquest posicionament professional implica respectar el ritme i el temps que cada dona necessita en el seu procés de sortida i recuperació de la situació de violència. Un procés que acostuma a tenir alts i baixos, passos enrere i passos endavant i que, sovint, és més lent del que desitja la persona professional.

Des d'aquest enfocament, la intervenció professional s'ha de caracteritzar per:

- Escoltar i contenir.
- Acompanyar en el procés de presa de decisions.
- Activar, sempre que calgui, els recursos existents per a la protecció i per a l'autonomia de la dona en cada moment del seu procés.
- Protegir, en compliment de la llei:
  - L'obligació d'intervenció i comunicació de totes les persones professionals a què fa referència l'article 11 de la Llei 5/2008.
  - Quan les decisions o el comportament de la dona vulneren els drets d'altres persones, per exemple, de fills i filles.
  - Actuant d'ofici quan hi ha prou indicis que la dona pot estar en perill i "sense forces" per buscar alternatives o aprofitar les que se li ofereixen.

La persona professional ha d'evitar sobreactuar, activant recursos i fent derivacions que no es corresponen al moment i la decisió de la dona. Aquesta reacció sol ser una resposta a la pròpia angoixa. En aquest sentit, és important tenir present que les situacions de violència masclista solen mobilitzar sentiments i vivències que dificulten la intervenció, i a més, la complexitat del problema evidencia que no pot ser abordat en solitari.

Per això, és cabdal que en la intervenció, a més de disposar d'espais de supervisió externa, es treballi en equip i es pugui contrastar amb altres professionals (del mateix servei o d'altres serveis) les actuacions que es realitzen, així com extreure criteris comuns d'intervenció, garantint una anàlisi interdisciplinària.

#### 4.3.4 Treball en Xarxa

Entendre que el treball en xarxa no és una opció sinó un requisit, és fonamental per abordar la problemàtica de la violència masclista.

Perquè el treball en xarxa sigui veritablement efectiu, cal que la xarxa s'organitzi a partir del **lloc central que ocupa la persona subjecte de la intervenció**. Així, treballar en xarxa suposa alguna cosa més que el que habitualment entenem per coordinació i va més enllà del fet de disposar d'uns bons procediments de derivació, tot i que aquests també són necessaris.

El treball en xarxa exigeix un pacte previ entre els actors implicats sobre la necessitat d'escollir aquest model i el compromís per part dels mateixos d'adoptar una posició ètica davant les dificultats, que aposta per abordar-les en lloc d'obviar-les o negar-les. Tenint en compte la magnitud de la problemàtica amb què es treballa i les implicacions personals que aquesta comporta, a les que ja hem fet referència, la xarxa esdevé l'espai i el mitjà idoni on expressar aquestes dificultats i buscar alternatives compartides. El treball en xarxa implica per les persones professionals l'acceptació d'un **nou saber compartit**.

La xarxa és, doncs, un espai de coordinació i d'intercanvi interdisciplinari i interinstitucional, que es constitueix en el marc des del qual plantejar les accions d'atenció, prevenció, sensibilització, formació, investigació... i totes aquelles que es considerin oportunes per millorar les estratègies d'abordatge de la violència de gènere i donar compliment als objectius establerts en la normativa vigent. La xarxa esdevé el **punt de referència** per als professionals i per la població en general. En el municipi, aquest treball en xarxa pren normalment forma en les comissions de seguiment del circuit d'actuació.

Treballar en xarxa ofereix la possibilitat de formar part d'un sistema de relacions on qui participa pot:

- Compartir conceptes, informació, experiències, recursos...
- Delimitar competències i funcions, sistematitzar l'actuació dels diferents serveis implicats i del conjunt.
- Crear i estendre pel conjunt del territori canals estables de coordinació.
- Prendre decisions més fàcilment sobre possibles accions a emprendre i sobre noves línies d'intervenció a explorar.
- Elaborar i compartir eines i metodologies de coordinació, d'intervenció, de seguiment i d'avaluació.
- Reflexionar conjuntament i generar coneixement.
- Millorar la seva formació especialitzada.
- Trencar estereotips i mites respecte a altres professionals, serveis o institucions i fer una revisió crítica de la pròpia tasca professional.

- Donar i rebre suport.

La creació d'una xarxa interdisciplinària ha de permetre a les persones professionals establir un espai de relació i d'intercanvi, en un ambient de confiança i de col·laboració mútua. Però també, treballar en xarxa suposa prendre consciència i entrar en contacte amb les dificultats de coordinació, la carència de recursos, els límits de la pròpia intervenció, les diferents percepcions de la problemàtica, i totes les qüestions derivades de la complexitat de la problemàtica de la violència de gènere i del seu abordatge.

### **Requeriments de la xarxa de coordinació**

L'activació i bon funcionament de qualsevol circuit d'actuació requereix la coordinació dels recursos disponibles, però, sobretot, depèn de les persones que formen part de la xarxa i que intervenen des dels diferents serveis, de la seva relació flexible amb el circuit, i del grau de legitimació per actuar.

#### **▪ Legitimitat institucional i compromís formal**

El treball en xarxa per a l'abordatge de la violència de gènere i el bon funcionament d'un circuit només és possible si hi ha un reconeixement de la interdependència entre professionals, serveis i institucions. És important que l'equip professional "s'autoritzi a si mateix" a assumir aquest compromís col·lectiu però, encara ho és més, que s'expliciti la voluntat de cooperació interdepartamental i interinstitucional i el compromís formal de difondre, conèixer i aplicar el protocol, contribuir al bon funcionament del circuit i assumir els acords presos en el marc de la xarxa de coordinació.

#### **▪ Voluntat política i assignació de recursos**

Cal disposar no només del consentiment institucional per part de les persones responsables de la xarxa (personal polític i directiu) sinó que també cal una assignació, a llarg termini, de recursos que assegurin la continuïtat del projecte. En cas contrari, la perspectiva del circuit com activitat "voluntària i subsidiària" fa que normalment les persones que en formen part siguin aquelles que tenen un alt grau de compromís davant la problemàtica de la violència masclista però, alhora, pot facilitar l'esgotament i l'abandonament després d'un cert temps.

#### **▪ Participació i consens**

Les propostes de coordinació i els protocols d'actuació han de ser el resultat del treball conjunt d'agents i serveis implicats en tots els nivells d'intervenció en violència masclista. Aquests agents i serveis han de participar i consensuar la definició, tant del marc conceptual i comprensiu del fenomen de la violència de gènere, com dels criteris unívocs i coherents respecte a la intervenció en la matèria.

#### **▪ Flexibilitat i adaptabilitat**

Els protocols i els circuits han de ser entesos com a mapes orientadors que faciliten itineraris flexibles i adaptables a les diferents situacions. Per això, és necessari reconèixer els límits d'aquests instruments i el seu necessari caràcter realista i

canviant, tenint en compte, tant les diferents necessitats, com els recursos disponibles.

- **Compromís per actuar coordinadament i compartir informació**

Una bona coordinació exigeix la creació d'un marc de treball que identifiqui clarament quina és la contribució de cada agent i com aquesta contribució repercuteix en l'esquema general de la xarxa o d'un determinat procés de treball. L'existència de protocols comuns fa disminuir les comunicacions informals, i obre la porta cap a la institucionalització de procediments el compliment dels quals és exigible.

D'altra banda, per poder fer ús dels recursos és imprescindible que la informació relativa als mateixos sigui accessible a totes les agències implicades. Pel que fa al traspàs de la informació personal generada de la gestió de l'expedient d'una dona, aquest ha de ser regulat mitjançant codis de tractament de la informació com a part de l'adopció del protocol.

### **Factors que poden dificultar la participació en les xarxes de coordinació**

L'**estructura complexa** d'alguns àmbits o serveis des dels quals es veu complicat el fet de coordinar actuacions i traspasar informació entre els seus propis companys i companyes.

Els **critèris d'actuació** de cada agent poden diferir substancialment. Allò que per algunes institucions és crucial per d'altres pot constituir un assumpte de segon ordre.

La **mobilitat del personal** en alguns àmbits.

Les dificultats que algunes institucions troben a l'hora d'identificar les **persones de referència** en la resta d'institucions amb què s'han de coordinar.

La **falta de temps** per compatibilitzar les tasques relatives a la xarxa amb les del propi lloc de treball.

La **falta de formació específica** o de coneixement expert en matèria d'igualtat i de violència, que pot comportar divergències en els plantejaments de les intervencions.

El **desconeixement**, en el marc global del sistema, del paper que juga el treball propi i la seva incidència sobre el treball aliè, i sobre la millora de la resposta al problema de la violència masclista.

**Mites sobre el treball:** corporativisme, secret professional...

Susceptibilitats del personal davant d'allò que pot ser vist com una **ingerència** en la seva manera de treballar i tendència a **treballar en solitari**.

La **pressió per assolir objectius** i aconseguir **resultats**.

#### 4.3.5. Protecció de dades

El capítol VIII, sobre protecció de dades personals en els circuits territorials estableix unes instruccions que permeten i afavoreixen el treball en xarxa amb les garanties necessàries per a dones, adolescents i infants, en relació amb el tractament de les seves dades personals.

L'actuació dels serveis públics en l'àmbit de la violència masclista s'emmarca, principalment, dins del context normatiu següent:

La Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista, disposa en l'article 11.1 que "totes les persones professionals, especialment les professionals de la salut, dels serveis socials i de l'educació, han d'intervenir obligatòriament quan tinguin coneixement d'una situació de risc o d'una evidència fonamentada de violència masclista, d'acord amb els protocols específics i en coordinació amb els serveis de la Xarxa d'atenció i recuperació integral".

L'article 78 de la mateixa llei regula que "les administracions públiques competents s'han de cedir mútuament les dades de caràcter personal necessàries, amb la finalitat de gestionar adequadament els serveis de la Xarxa d'atenció i recuperació integral i les prestacions econòmiques previstes per aquesta llei, i també d'altres que s'estableixin per llei i que estiguin relacionades amb la violència masclista".

També l'article 85 que regula els protocols per a una intervenció coordinada contra la violència masclista i concretament en el punt 2.b recull l'obligació d'establir els mecanismes de coordinació i cooperació que permetin una transmissió d'informació continuada i fluida entre els organismes implicats.

S'observa que un dels principis d'actuació en matèria de violència masclista és la coordinació entre els diversos sistemes de benestar social de les administracions públiques –que inclouen serveis socials, educació, salut, serveis policials, justícia, treball i habitatge– amb la finalitat d'establir programes d'actuació conjunts.

En relació amb el tractament de dades personals que es dugui a terme en el context del Protocol marc i dels circuits territorials, cal que s'emmarqui en el que disposa el Reglament (UE) del Parlament Europeu i del Consell de 27 d'abril de 2016 relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades i pel qual es deroga la Directiva 95/46/CE (Reglament general de protecció de dades, d'ara endavant RGPD). Aquesta norma modifica alguns aspectes del règim actual i conté noves obligacions que cada organització ha d'analitzar i aplicar tenint en compte les seves pròpies circumstàncies. L'adaptació de l'ordenament jurídic espanyol al RGPD s'ha dut a terme mitjançant la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de Protecció de Dades Personals i garantia dels drets digitals.

Cal tenir en compte que el Protocol marc i els circuits territorials es refereixen a diferents serveis de les administracions públiques –serveis socials, cossos policials,

salut, educació i altres— que tenen atribuïdes per la normativa sectorial aplicable unes competències i capacitats d'actuació, i serà en funció d'aquestes –i no d'altres— que es podran tractar determinades dades personals de dones en situació de violència masclista o de terceres persones que hi estan relacionades.

En qualsevol cas, cada servei ha de portar un registre de les activitats de tractament efectuades sota la seva responsabilitat i determinar les categories de destinataris als quals es comunicaran les dades personals en el marc de les actuacions previstes en el Protocol marc.

### **Comunicació de dades**

La comunicació de dades dins del marc de l'article 78 de la Llei 5/2008, de 24 d'abril, quant a la part que intervé i que està implicada en la prestació de serveis a les dones en situació de violència masclista, ha de servir per complir les seves competències i les funcions determinades per la normativa sectorial corresponent, com a premissa per analitzar la resta de variables. Aquest precepte preveu l'habilitació legal necessària per a la cessió de dades sense requerir el consentiment de la persona titular només si es justifica que és per a la “gestió adequada” dels serveis de la Xarxa; és a dir, sempre que el cedent i el cessionari estiguin habilitats per tractar aquella informació personal i necessitin tractar-la ateses les funcions que duen a terme. A més, l'article 78 especifica que les dades que se cedeixen hauran de ser només les “necessàries” en cada cas.

El model de comunicació de dades per als circuits territorials requereix la definició dels criteris que han de regir aquesta cessió que esmenta l'article 78 de la Llei 5/2008:

**Agents** (persones físiques i jurídiques) que intervenen en la comunicació de dades en els circuits

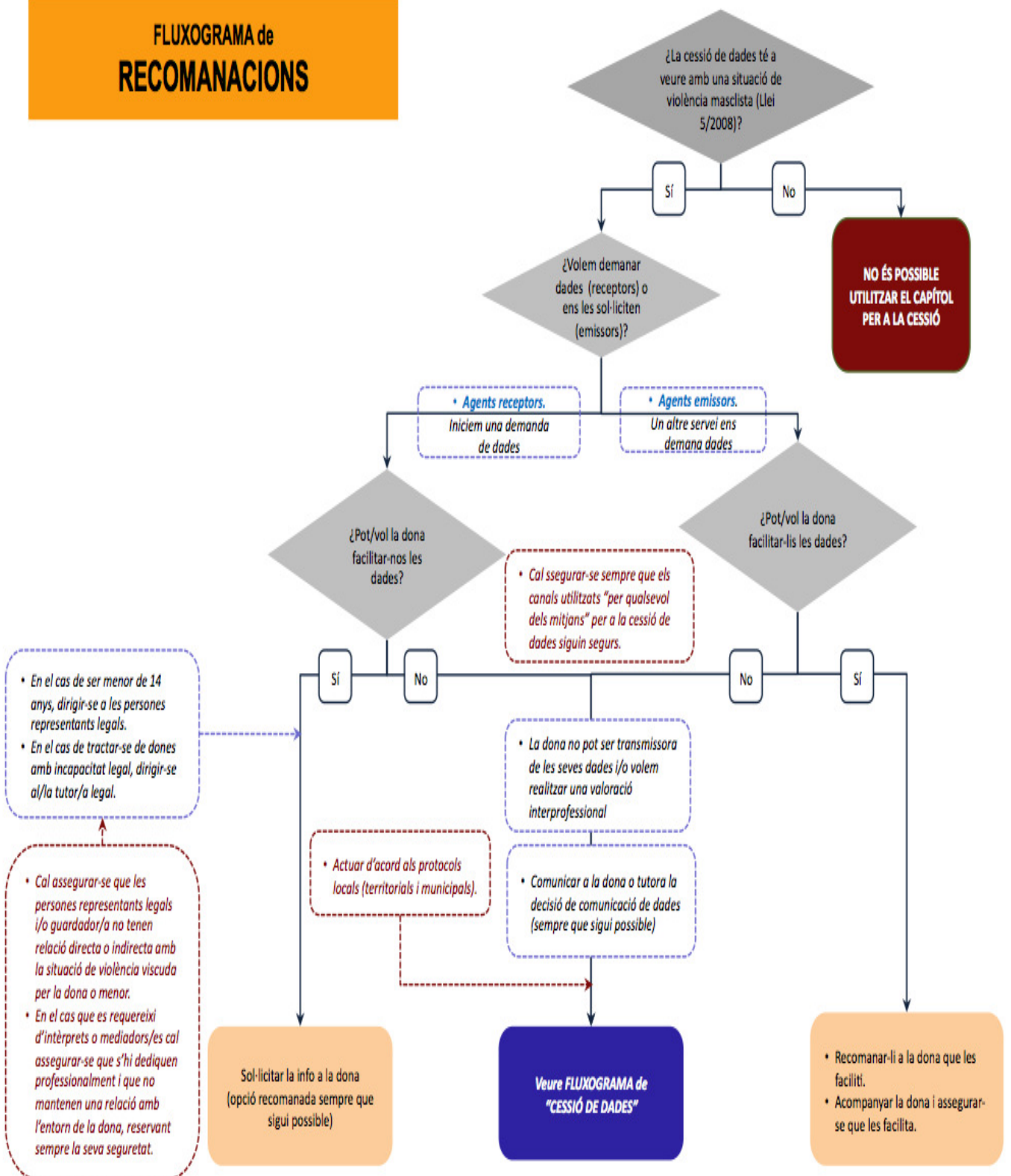
**Persones destinatàries** d'aquestes dades

**Finalitats i funcions** d'aquestes comunicacions de dades

**Dades concretes** que es comunicaran

**Recomanacions per a la cessió de dades dins la Xarxa pública d'intervenció en violència masclista**

## FLUXOGRAMA de RECOMANACIONS





1. En relació amb les persones que en el seu exercici professional obtenen dades que han de ser sotmeses al secret professional d'acord amb els respectius codis deontològics, el RGPD autoritza el tractament de dades si és necessari per a la gestió dels sistemes i serveis d'assistència sanitària i social.

2. Tal com indiquen la Llei 5/2008 i aquest document, cal entendre que la pràctica professional que s'empra en abordar la violència masclista se situa en el marc d'una perspectiva de gènere i d'apoderament. Això implica reconèixer que la dona, com a persona adulta de ple dret, és la propietària de la seva informació i que, per tant, sempre que sigui possible, s'ha de vetllar perquè sigui ella la que controli la informació relativa al seu cas i la transmeti als serveis.

3. La taula 3 que configura els criteris per comunicar les dades dins de la mateixa xarxa està pensat per identificar les dades que es poden cedir en funció de la finalitat de la comunicació, els agents i les persones destinatàries, es recomana, sempre que sigui possible, comunicar a les dones la decisió de la cessió de dades abans de fer-ho.

4. És necessari identificar les comunicacions per la seva finalitat:

- informar: transmetre uns coneixements, una determinada situació als òrgans competents, etc.
- derivar: establir el contacte entre un servei i un altre, amb traspàs d'informació o no
- coordinar: crear un determinat saber o coneixement compartit sobre el cas/la situació

5. Per poder fer una bona gestió i un bon ús de la taula 3 explicativa fluxgrama de cessió de dades, s'aconsella que el/la professional es pregunti en primer lloc: "Amb quina finalitat sol·licito/comunico les dades?" i, a partir d'aquí, cercar-la en els quadres.

6. Cal que els canals que s'utilitzin per comunicar les dades (qualsevol dels mitjans) siguin segurs i compleixin tots els requeriments exigits pel RGPD. Així mateix, s'ha d'assegurar que la persona destinatària és la correcta i l'única, així com comprovar que és qui diu ser.

7. S'ha d'actuar d'acord amb els protocols establerts, siguin municipals, comarcals o territorials, així com els propis de cada departament, servei o organisme.

El procediment per comunicar o demanar dades a la xarxa cal fer-lo seguint aquests quatre passos:

1. Cal seguir el *fluxgrama de recomanacions* presentat. Cal assegurar-se que s'hagin esgotat totes les possibilitats perquè sigui la mateixa dona la que cedeixi les dades i, sobretot, que els canals, les mediacions necessàries, etc. siguin segurs i adequats.

2. S'ha de consultar la taula d'agents i destinataris (consultar document cap 8). Cal trobar els dos serveis -tant el cedent de les dades com el receptor- que hauran de ser de dos àmbits diferents.

3. Cal tenir clar amb quina finalitat i funció se cediran les dades, ja que depenent d'aquestes en podem cedir unes o altres. Cal, doncs, seguir el *fluxgrama de cessió de dades* i determinar la finalitat i la funció amb què es farà la cessió i en quin espai es durà a terme (entre dos serveis o en comissió).

4. Tot seguit se n'obtindrà un codi, que ens remetrà a les *taules de dades a cedir*, on s'indiquen les dades que són necessàries i pertinents per a aquell cas concret.

Els agents emissors i receptors responsables de la cessió de dades pertanyen als recursos i serveis públics, tant de la Xarxa d'atenció i recuperació integral (definida a l'art. 54 de la Llei 5/2008) com d'altres recursos implicats en la prevenció, la detecció, l'atenció i la recuperació de les diferents administracions públiques.

Les persones que faciliten o reben les dades han de ser sempre les referents de cada cas i han d'estar degudament identificades. Aquestes persones treballen en recursos que pertanyen a diferents serveis de diversos àmbits funcionals. Els recursos concrets s'han de recollir en els diversos protocols territorials.

- Serveis específics d'atenció a les dones
- Serveis de l'àmbit social
- Serveis sanitaris
- Serveis de seguretat
- Serveis d'execució penal
- Serveis judicials
- Serveis de l'àmbit educatiu
- Serveis ocupacionals

Un cop identificats les recomanacions i els agents emissors i destinataris, cal tenir molt clar amb quina finalitat i funció se cediran les dades (ja que en funció d'aquests criteris se'n podran cedir unes o altres) i en quin espai (entre dos serveis o en comissió). Cal, doncs, seguir el fluxgrama de cessió de dades i determinar-ho.

Al final s'obté un codi que ens remet als quadres de dades que cal cedir, on es concreten quines són les dades necessàries i pertinents per a aquell cas.

**Dades a cedir vinculades a la finalitat “Garantir la protecció de dones, adolescents i infants”**

|           | <b>Entre dos serveis o recursos d'àmbits funcionals diferents</b>  |           | <b>En les comissions de treball de casos o entre totes les persones participants</b>  |
|-----------|--|-----------|---|
| <b>1A</b> | <p>Les que calguin per garantir la integritat de les dones i les seves filles i fills.*</p> <p>La comunicació es farà com a mínim als cossos i forces de seguretat i a l'òrgan judicial.</p> <p>Es recomana: <b>nom i cognoms, adreça, telèfon, valoració de la urgència, demanda de la dona, valoració de risc, intervenció feta, derivació, si s'ha interposat denúncia i si hi ha ordre de protecció.</b></p> | <b>1B</b> | <p>Les que calguin per garantir la integritat de les dones i les seves filles i fills.</p> <p>Es recomana: <b>nom i cognoms, adreça, telèfon, valoració de la urgència, demanda de la dona, valoració del risc, intervenció feta, derivació, si s'ha interposat denúncia i si hi ha ordre de protecció.</b></p> |
| <b>1C</b> | <p><b>Nom i cognoms de la dona, l'adolescent o infant. Nom i cognoms del presumpte maltractador.</b></p> <p>La valoració global del risc.</p> <p>Assistència o vinculació al recurs.</p> <p>Només la valoració d'aquells indicadors de risc que siguin rellevants per al cas tractat</p>   | <b>1D</b> | <p><b>Nom i cognoms de la dona, l'adolescent o infant. Nom i cognoms del presumpte maltractador.</b></p> <p>La valoració global del risc.</p> <p>Assistència o vinculació al recurs.</p> <p>Només la valoració d'aquells indicadors de risc que siguin rellevants per al cas tractat</p>                        |
| <b>1E</b> | <p>Dades contingudes en el model d'informe de comunicació a Fiscalia del mateix centre/servei/protocol.</p> <p>En cas que no n'hi hagi, es proposen unes dades mínimes</p> <p>S'ha d'informar la dona, l'adolescent o l'infant de la comunicació als òrgans judicials.</p>   |           | <b>No escau.</b>  |

**Dades a cedir vinculades a la finalitat “Facilitar l’accés als drets d’atenció i reparació”**

|    | Entre dos serveis o recursos d'àmbits funcionals diferents   |    | En les comissions de treball de casos o entre totes les persones participants       |
|----|--|----|---|
| 2A | <p>Nom i cognoms de la dona, l'adolescent o infant.</p> <p>Telèfon de contacte</p> <p>Motiu de la derivació</p> <p>Intervenció feta</p> <p>Si ha arribat al recurs o no.</p> | 2B | <p>Nom i cognoms de la dona, adolescent o infant. Si ha arribat el recurs o no.</p> |

**Dades a cedir vinculades a la finalitat “Millorar o mantenir la qualitat de la intervenció”**

|    | Entre dos serveis o recursos d'àmbits funcionals diferents  |    | En les comissions de treball de casos o entre totes les persones participants  |
|----|---|----|--|
| 3A | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Nom i cognoms de la dona, l'adolescent o nen/a.</li> <li>• Telèfon de contacte.</li> <li>• Filles/fills a càrrec.</li> <li>• Demanda.               <ul style="list-style-type: none"> <li>• Motiu de derivació.</li> <li>• Intervenció feta.</li> </ul> </li> <li>• Professional/s de referència del servei derivador.</li> <li>• Si caldrà fer un seguiment o coordinacions posteriors.</li> </ul> |    | No escau.  |
| 3B | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Nom i cognoms de la dona, l'adolescent o infant.</li> <li>• Intervenció feta per cada un dels serveis.</li> </ul>  | 3C | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Nom i cognoms de la dona, l'adolescent o infant.</li> <li>• Intervenció feta per cada un dels serveis.</li> </ul> |

Finalitats i funcions per a la cessió de dades

# FLUXOGRAMA de CESSIÓ DE DADES

Vegeu el quadre 8.2.6. A

¿Els serveis que han de fer la cessió són públics i pertanyen a àmbits funcionals diferents?

- Cal que els canals utilitzats "per qualsevol dels mitjans" per a la cessió de dades siguin segurs.
- Cal que la persona professional destinatària sigui qui diu ser.
- Cal que les persones emissores i receptors siguin les referents del cas.

SI No

Aquesta és la PREGUNTA CLAU

¿Amb quina FINALITAT demano una cessió de dades?

**NO ÉS POSSIBLE UTILTZAR EL CAPÍTOL PER A LA CESSIÓ**

1. Garantir protecció de dones, adolescents i infants

2. Facilitar l'accés als drets d'atenció i reparació

3. Millorar o mantenir la qualitat de la intervenció

Amb quina FUNCIO?

Amb quina FUNCIO?

Amb quina FUNCIO?

Actuar de manera immediata

Valorar col·lectivament la situació de RISC i establir el Pla d'actuació

Enfortir (si escau) l'Informe de comunicació a òrgans judicials

Promoure la vinculació a la xarxa

Enfortir la coordinació garantint el principi d'intervenció mínima i la no victimització secundària (no duplicar els serveis i no revictimitzar)

Construir i transferir coneixements entre persones expertes en els casos complexos en que sigui necessari reconduir el treball professional.

¿La cessió es farà entre dos serveis o en una comissió?

¿La cessió es farà entre dos serveis o en una comissió?

¿La cessió es farà entre dos serveis o en una comissió?

¿La cessió es farà entre dos serveis o en una comissió?

¿La cessió es farà entre dos serveis o en una comissió?

¿La cessió es farà entre dos serveis o en una comissió?

SERVEIS: quadre 1A  
COMISSIONS: quadre 1B

SERVEIS: quadre 1C  
COMISSIONS: quadre 1D

SERVEIS: quadre 1E  
COMISSIONS: NO ESCAU

SERVEIS: quadre 2A  
COMISSIONS: quadre 2B

SERVEIS: quadre 3A  
COMISSIONS: NO ESCAU

SERVEIS: quadre 3B  
COMISSIONS: quadre 3C

Propostes complementàries a les finalitats 1C i 1D “*Valoració del risc i comunicació als òrgans judicials*”

### **Proposta de categories sota les quals s’agrupen els indicadors de valoració del risc en l’àmbit de la parella**

- Si hi ha menors a càrrec.
- Si hi ha història de conducta violenta del presumpte maltractador.
- Si s’han produït amenaces i/o abusos greus contra la dona i en quin moment.
- Si hi ha alguna circumstància agreujant de la seva situació.
- Si hi ha algun factor clau de vulnerabilitat de la dona.
- Si ha interposat denúncia.
- Situació actual de l’agressor: empresonat, compliment de les mesures penals alternatives i de la mesura de justícia juvenil, al carrer en situació coneguda o desconeguda.

### **Proposta d’informe de comunicació a òrgans judicials**

- Nom i cognoms de la dona.
- Domicili i telèfon. Dia/dies en què s’ha efectuat l’atenció/les atencions. Presència de lesions físiques (sí/no). Descripció de les lesions / del fet. Estat emocional de la dona. Existència de menors vinculats (sí/no). Denúncies prèvies (sí/no).
- Si té ordre de protecció.
- Si hi ha hagut un trencament de l’OP.
- Si disposa de telèfon d’assistència mòbil.
- Situació actual de l’agressor: empresonat, compliment de les mesures penals alternatives i de la mesura de justícia juvenil, al carrer en situació coneguda o desconeguda.
- Factors de protecció.
- Tipologia d’atenció feta.

### **4.3.6. Valoració del risc – RVD-BCN**

El RVD-BCN és l’eina que ajuda els i les professionals que atenen dones que viuen situacions de violència masclista a valorar el risc que a curt termini es produeixin actes violents greus per part de la seva parella o exparella.

#### **Perquè es necessita un instrument de valoració del risc que:**

- Sigui compartit entre els diferents serveis que intervenen en un cas determinat, de manera que a igual informació igual valoració.
- Elimini la subjectivitat professional per valorar el risc, però al mateix temps permeti adequar aquesta valoració a la singularitat de determinats casos.
- La reavaluació sigui una de les seves característiques definitòries.

- Incorpori factors de vulnerabilitat i de percepció de la dona.
- Incorpori la funció d'alerta davant circumstàncies previsibles que poden augmentar el nivell de risc en el futur.

## 1. Objectiu

Proporcionar als i les professionals que atenen dones que viuen situacions de violència masclista una eina que els ajudi a valorar el risc que a curt termini es produeixin actes violents greus per part de la seva parella o exparella.

## 2. Característiques

- Incorpora factors de risc contrastats i vàlids per valorar la probabilitat i immediatesa del risc que es produeixin actes violents.
- Té un caràcter indicatiu i no pas probatori. Ajuda el o la professional a valorar el risc que es produeixin actes violents.

## 3. Funcions

- Valorar el risc.
- Registrar quina actuació es du a terme en funció de la valoració del risc actual existent.
- Alertar sobre possibles circumstàncies previsibles que poden augmentar el nivell de risc en el futur.

## 4. Quan cal utilitzar l'RVD-BCN

- Quan el o la professional té coneixement que la dona viu una situació de violència o ella mateixa ho expressa.
- Sempre que es modifiquin les circumstàncies de la situació en què es troba la dona i que puguin fer variar el risc de violència.
- Preventivament cada 3 mesos.

## 5. Quan no cal utilitzar l'RVD-BCN

- Quan ja hi ha una valoració actual del risc i no disposem d'informació addicional. *(Per exemple: la dona té protecció policial les 24 hores per mandat judicial; quan ja hi ha un altre servei que ha aplicat el protocol en l'últim mes i les circumstàncies no han canviat des d'aleshores, etc.).*
- L'agressor es troba ingressat a presó sense permisos, llevat que:
  - Hi hagi la possibilitat que pugui induir l'agressió a través de tercers (família o d'altres).
  - Estigui prevista la sortida de la presó (permisos o sortida definitiva) i calgui activar la funció d'alerta de l'RVD-BCN.

## 6. Estructura

### 6.1 Valoració del risc

• **Llista de factors de risc:** s'han seleccionat un total de 16 factors de risc amb tres opcions de resposta (“sí”, “no” i “es desconeix”). Estan agrupats en cinc categories:

1. Història de conducta violenta del presumpte maltractador
2. Amenaces i/o abusos greus contra la dona
3. Circumstàncies agreujants
4. Factors de vulnerabilitat de la dona
5. Percepció de la situació de risc per part de la dona

La suma de respostes afirmatives indica un nivell de risc segons els intervals definits a l'RVD-BCN:

1. Risc baix (d'1 a 7 punts)
2. Risc mitjà (8 o 9 punts)
3. Alt risc (de 10 a 16 punts)

• **Quantitat de factors de risc sobre els quals es disposa d'informació:** aquest protocol és útil si es disposa d'informació de 7 factors de risc o més. En el cas contrari es recomana no fer valoracions definitives fins a completar el nombre mínim de factors de risc esmentats.

• **Presència d'altres factors de risc clau** per valorar el risc que el o la professional troba a faltar a la llista anterior: hi ha factors de risc que, tot i ser importants, es donen solament en alguns casos, motiu pel qual s'ha desestimat incorporar-los a la llista, però sí que cal tenir-los en compte a l'hora de fer la valoració final del risc existent.

*Per exemple:*

- *Està embarassada en el moment de fer aquesta valoració.*
- *Hi ha indicis que la parella o exparella té intenció de matar-la.*

## 6.2 Descripció de l'actuació realitzada en funció del risc

Breu descripció de la intervenció duta a terme directament vinculada a la valoració del risc.

## 6.3 Circumstàncies previsibles que poden augmentar el nivell de risc en el futur (alerta)

*Per exemple: l'agressor surt de la presó (per permisos o sortida definitiva), l'agressor torna del país d'origen o d'altres destinacions, etc.*

## 7. Metodologia

- Ha d'emplenar el formulari el o la professional que està atenent la dona.
- Ho ha de fer a partir de la informació que li proporciona la mateixa dona i, si hi té accés, també a partir de la informació que li proporcionen altres serveis i la documentació disponible (sentències judicials, etc.).
- Les preguntes no s'han de formular com si es tractés de l'administració d'un qüestionari. Sovint la dona proporciona informació útil de manera espontània, o bé és el o la professional qui pregunta a la dona d'una manera flexible i en el moment oportú en el context d'una entrevista, o, segons el tipus de servei que es tracti i com es trobi la dona, en el decurs de diferents entrevistes.
- No està dissenyat com un qüestionari que la dona pugui emplenar directament.



## 5. LA XARXA LOCAL

La **XARXA LOCAL D'ACTUACIÓ EN CONTRA DE LA VIOLÈNCIA VERS LES DONES** està formada per tots els serveis i institucions que poden intervenir, en qualsevol dels nivells que operen en l'abordatge integral abans descrit, amb major o menor grau d'implicació i que, conjuntament, conformen el circuit d'actuació i contribueixen al tractament i la prevenció de la violència masclista.

### 5.1 Comissió Tècnica

La xarxa local es fa operativa mitjançant una Comissió Tècnica que representa l'òrgan tècnic responsable de dinamitzar la xarxa i de realitzar el seguiment del funcionament del protocol, així com d'impulsar les millores necessàries perquè tant la xarxa com el protocol s'adaptin a les necessitats i a la realitat canviant del municipi. La Comissió Tècnica és, doncs, el nucli impulsor i organitzatiu de la xarxa, responsable de mantenir la voluntat de cooperació interdepartamental i interinstitucional.

La Comissió Tècnica ha de dur a terme les intervencions següents:

1. Mantenir espais de coordinació periòdics, tenint en compte els recursos disponibles i el diferent grau d'implicació de serveis i institucions en el tractament de les situacions de violència masclista.
2. Complir els acords presos en el marc de la Comissió i contribuir activament a millorar el protocol.
3. Compartir la informació necessària, i prèviament acordada, que permeti evitar la victimització secundària de les dones, avaluar el treball dut a terme a la xarxa en l'aplicació del protocol, i conèixer la dimensió real de la situació al municipi.
4. Promoure la utilització dels formularis de coordinació consensuats amb aquesta finalitat, a fi de simplificar la transmissió de la informació entre professionals.
5. Adquirir la formació específica necessària i promoure la capacitat dels professionals dels equips per garantir l'òptima aplicació del protocol.
6. Desenvolupar, en funció de les necessitats detectades, els plans i/o els circuits d'atenció específics que complementin aquest protocol.

La Comissió Tècnica de l'Ajuntament de Sant Pol de Mar s'ha reunit 6 vegades entre el novembre del 2020 i l'octubre del 2021.

La Comissió Tècnica es reuneix dos-tres vegades l'any per avaluar el funcionament de la xarxa, l'aplicació del protocol i el seguiment de les intervencions conjuntes dutes a terme, tanmateix és revisa la planificació de les actuacions anuals a desenvolupar des dels diversos serveis que conformen la xarxa. És important que a aquestes reunions hi assisteixi, almenys, una persona representant de cadascun dels serveis i institucions de la xarxa. Tanmateix, en funció de possibles temàtiques a treballar, es pot decidir una participació diferent i/o es poden constituir comissions específiques que siguin operatives d'acord amb els objectius establerts.

Pel que fa al Seguiment de Casos les reunions és portem a terme, preferentment, pels/per les professionals dels serveis implicats en l'atenció dels casos que s'hagin de treballar a cada sessió. En principi, aquestes reunions es convocaran sempre que siguin necessàries per garantir el treball coordinat i/o per donar resposta a situacions d'urgència.

És important, doncs, tenir en compte que l'elaboració, revisió i aplicació d'un Protocol de coordinació, com el seguiment d'un circuit d'atenció, han de ser el resultat d'un treball en xarxa, d'un procés participatiu i consensuat entre les estructures dels serveis i els i les professionals que han d'intervenir. Fet que ha servit de base per al procés d'elaboració d'aquest protocol.

Els objectius d'aquestes reunions són:

- Establir una coordinació regular de caràcter pràctic basant-se en casos concrets entre diferents serveis o persones implicades en l'atenció i recuperació.
- Evitar la re-victimització de les dones ateses.
- Crear un espai per canalitzar dubtes i inseguretats relatives a l'actuació de les persones professionals, compartir punts de vista i consensuar estratègies i plans de treball conjunts per abordar els casos.

A cada reunió se'n farà una acta de la sessió i es presentaran els casos que s'hagin de treballar en xarxa a partir de les fitxes de seguiment individual.

La Comissió Tècnica està coordinada per l'Àrea de Serveis Socials que assumeix les funcions de:

- Assegurar un espai de trobada idoni i dotat dels recursos necessaris per al bon desenvolupament de les reunions.
- Gestionar les convocatòries i proposar l'ordre del dia.
- Conduir les reunions.

- Promoure la reflexió sobre la coordinació professional i proposar, si s'escau, estratègies de millora.
- Facilitar informació, recursos i documents de treball que permetin intercanviar coneixements, criteris i experiències.
- Donar suport als diferents serveis i vetllar pel bon funcionament de les Comissions.

Pel que fa a l'avaluació del protocol, i als diferents projectes o actuacions que es desenvolupin, s'aplicaran un seguit d'indicadors quantitius alguns dels quals requereixen el compromís de tots els serveis per recollir la informació:

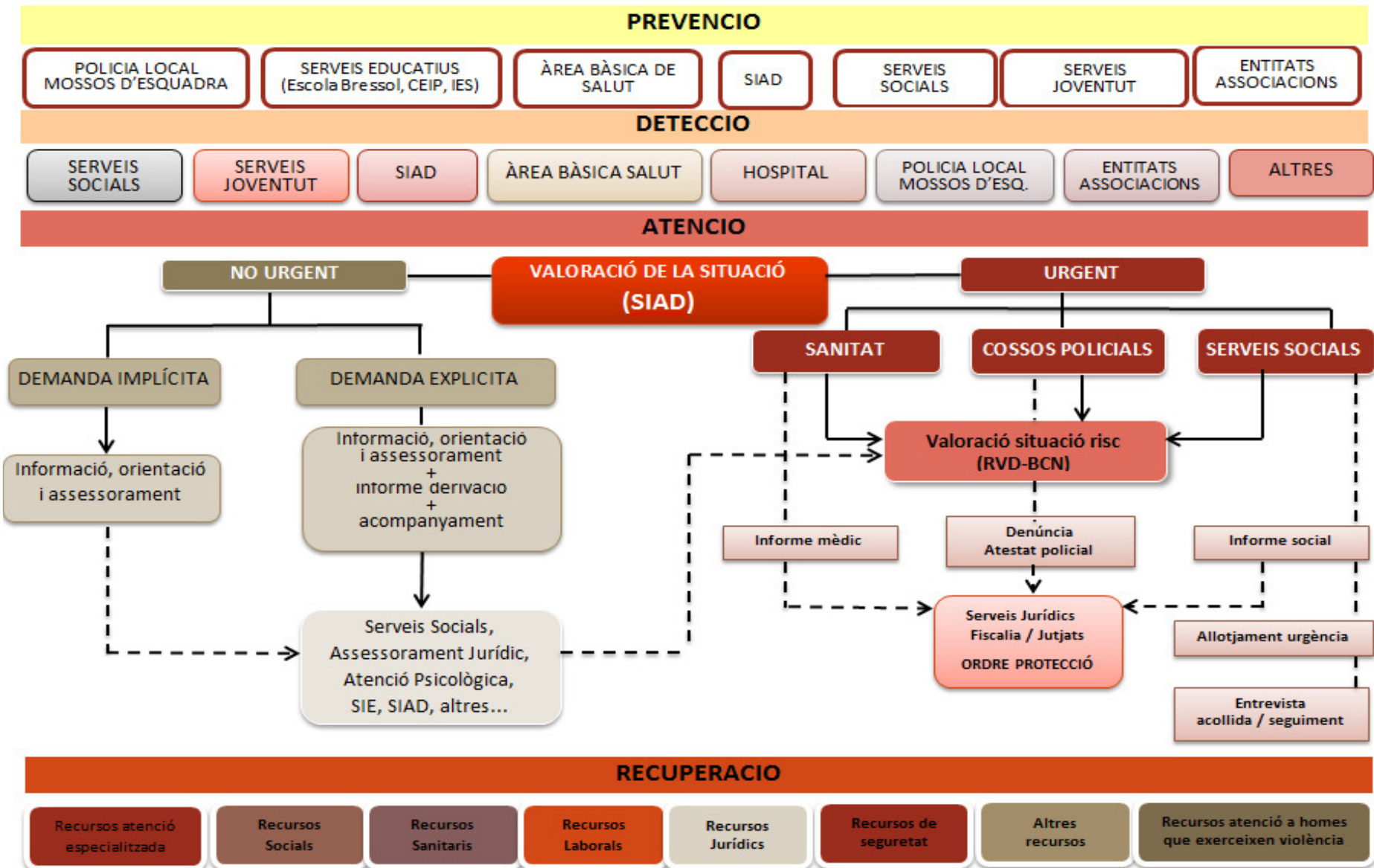
- Nombre de reunions portades a terme per la xarxa
- Nombre de professionals que han participat en les reunions.
- Nombre d'activitats de sensibilització i prevenció realitzades.
- Nombre de víctimes ateses per serveis.
- Nombre de casos treballats en xarxa.
- Nombre d'activitats de formació realitzades.

Caldrà també dissenyar algun indicador qualitatiu que permeti avaluar possibles punts febles de l'aplicació del protocol. En una primera fase, aquesta informació es recollirà en forma de text lliure, en les actes de les reunions de Seguiment de Casos o de les sessions plenàries. Posteriorment, es pensarà en un possible indicador adequat per al tractament d'aquesta informació.

L'avaluació del protocol es farà de forma anual i s'elaborarà una memòria que reculli totes les activitats realitzades des de la xarxa, que es presentarà a tots els seus membres.

## **6. CIRCUIT LOCAL D'ATENCIÓ**

## CIRCUIT D'ACTUACIÓ EN SITUACIONS DE VIOLÈNCIES MASCLISTES



El circuit d'actuació és la representació gràfica del model d'intervenció consensuat, en aquest cas, el model integral. El diagrama de fluxos permet identificar els serveis que intervenen en els diferents nivells o eixos d'actuació i quina és la successió d'actes a emprendre en funció de les possibles situacions que es presentin.

El circuit fa visible la necessitat de treballar en xarxa, a partir de la suma dels recursos i serveis que hi ha disponibles en els diferents àmbits. En aquest marc tenen sentit els termes derivació/acompanyament que ha de permetre una atenció de qualitat i no victimitzadora com a garant de la possibilitat d'iniciar el procés de recuperació.

Val a dir que les limitacions pròpies d'un diagrama d'aquestes característiques impedeix mostrar detalladament les intervencions de cada servei, les quals queden descrites en els apartats dels diferents àmbits.

- La **prevenció**, situada en primer lloc, esdevé l'eix bàsic d'actuació per intervenir proactivament. Prevenir proactivament va més enllà de les recomanacions que es puguin donar com a reacció a una situació de violència per tal d'evitar la seva cronicitat. Implica actuar quan encara no s'han manifestat les situacions d'abús, mitjançant l'ús d'estratègies de sensibilització i d'altres accions que permetin reduir els factors de risc.
- L'eix de la **detecció** especifica els diversos recursos (incloent-hi les entitats i grups de dones), que tenen o poden tenir un paper rellevant com a porta d'entrada al circuit. Els indicadors de risc, adequats als diferents àmbits en què es pot produir la violència masclista, permeten identificar i fer visible tant les situacions consumades de violència masclista, com les situacions de risc. Aquest procés d'identificació permet iniciar les accions necessàries per evitar el desenvolupament de la violència o la seva cronicitat.
- L'eix de l'**atenció**, reflecteix la resposta que cal donar als casos de fets consumats de violència física i/o sexual greus -catalogats com a "urgents"- però també en tots aquells altres casos que, o bé no s'identifiquen com a situacions de violència, o bé hi ha una baixa percepció de risc. En tot cas, cal reflectir la importància d'aquest tipus d'intervenció a priori "no urgent", que ha de facilitar la identificació de necessitats de les dones en situació de violència o en situació de risc, per tal que la demanda d'ajuda implícita esdevingui una demanda explícita, sempre a partir del reconeixement i del respecte cap a la presa de decisions de les dones que es troben en aquest procés.

El diagrama mostra que l'abordatge des de la perspectiva jurídica no és suficient per si mateixa si no va acompanyada d'altres intervencions. La denúncia, la comunicació a fiscalia o la sol·licitud d'ordre de protecció formen part del conjunt

d'instruments que es poden utilitzar, però no han de configurar el centre de les intervencions contra la violència masclista.

- L'eix de la **recuperació** inclou tots aquells recursos i serveis que, en nivells i moments diferents, faciliten el procés de recuperació de les dones en situació de violència, així com els diversos instruments de reparació que s'hi destinen (laborals, socials, jurídics, educatius, etc.). En definitiva, la reparació esdevé la manera en què el conjunt d'actors socials contribueix al procés de recuperació de les dones que es troben o s'han trobat en situacions de violència.

## PROTOCOLS D'ACTUACIÓ EN ELS ÀMBITS PROFESSIONALS

### 7. COSSOS DE SEURETAT

L'abordatge de la violència masclista ha de procurar eliminar els factors psicològics, jurídics, socials, econòmics i comunitaris que obstaculitzen la formulació de la denúncia de violència masclista.

L'avaluació del risc per part de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra ha d'ésser individualitzada i adaptada al tipus de violència concreta. L'avaluació del risc s'ha de basar en informació sobre la percepció subjectiva de risc de la mateixa dona; la relació de poder, afectiva, de dependència emocional o econòmica entre aquesta i l'agressor; la durada i el tipus de les violències patides; el suport familiar i comunitari de la dona; l'existència de procediments judicials en curs entre ambdós, i l'existència de factors de vulnerabilització i d'empoderament de la dona. L'avaluació del risc ha d'incloure el risc patit pels fills i filles de la dona.

Quan una dona acudeixi a una comissaria per a presentar una denúncia com a conseqüència d'haver viscut qualsevol de les manifestacions de la violència masclista, els agents de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra han de requerir al col·legi d'advocats la presència d'un lletrat per a garantir l'assistència lletrada des del moment inicial de la denúncia.

S'ha de crear un instrument d'avaluació de riscos, incloent-hi el risc per als fills i filles de la dona, per a ésser utilitzat pels metges forenses i per les unitats de valoració forense integral. A les unitats de valoració forense integral hi ha d'haver necessàriament professionals de l'àmbit de la família que valorin els riscos per als menors del règim de visites i custòdia que s'estableixi, fins i tot amb caràcter preventiu.

#### 7.1. MOSSOS D'ESQUADRA

##### **Grup Atenció a la Víctima (GAV) de la comissaria d'Arenys de Mar**

#### **1. Introducció**

La Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista té per objecte l'eradicació de la violència masclista i la remoció de les estructures socials i dels estereotips culturals que la perpetuen, amb la finalitat que es reconegui i es garanteixi plenament el dret inalienable de totes les dones a desenvolupar la pròpia vida sense cap de les formes i dels àmbits en què aquesta violència es pot manifestar.

Aquesta llei estableix mesures integrals respecte a la prevenció i la detecció de la violència masclista i de sensibilització respecte a aquesta violència, amb la finalitat de eradicar-la de la societat, i també reconeix els drets de les dones que la pateixen a l'atenció, l'assistència, la protecció, la recuperació i la reparació integral.

S'entén per violència masclista, la violència que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones i que, produïda per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloses les amenaces, les intimidacions i les coaccions, tingui com a resultat un dany o un patiment físic, sexual o psicològic, tant si es produeix en l'àmbit públic com en el privat.

Aquesta violència masclista es pot exercir d'alguna de les formes següents, ja sigui de manera puntual o reiterada: Violència física, violència psicològica, violència sexual i abusos sexuals i violència econòmica.

La violència masclista es pot manifestar en alguns dels àmbits següents:

1. Violència en l'àmbit de la parella.
2. Violència en l'àmbit familiar.
3. Violència en l'àmbit laboral.
4. Violència en l'àmbit social o comunitari
5. Qualsevol altres formes anàlogues que lesionin o siguin susceptibles de lesionar la dignitat, la integritat o la llibertat de les dones.

L'article 31 de la Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista fa referència a les Forces i Cossos de Seguretat i exposa el següent:

*“ La Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra ha de vigilar i controlar el compliment exacte de les mesures acordades pels òrgans judicials. En el marc de cooperació establert amb les forces i cossos de seguretat, les policies locals de Catalunya han de col·laborar per a assegurar el compliment de les mesures acordades pels òrgans judicials.*

*Les administracions públiques de Catalunya han de garantir que els cossos de policia autonòmica i local prestin l'atenció específica en protecció a les dones que pateixen alguna de les formes de violència que aquesta llei recull.*

*Les administracions públiques de Catalunya han de garantir que els cossos policials disposin de l'adequada formació bàsica en matèria de violència masclista i de la formació i la capacitació específiques i permanents en matèria de prevenció, assistència i protecció de les dones que pateixen violències.”*

Les actuacions de la Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra, no només van orientades a aquells casos de violència masclista sinó que també inclouen tot el ventall de víctimes de violència domèstica i altres víctimes vulnerables. És per això, que des de la PG-ME es planteja una acció integral per garantir l'emparament i protecció de qualssevilla d'aquestes víctimes.

S'entén per violència domèstica aquell tipus de violència que fa referència als actes de maltractament físic, psíquic, sexual i/o d'altres tractes vexatoris que es realitzen per part d'una determinada persona sobre un o més membres del seu nucli familiar i/o de convivència; tant els homes com les dones poden ser subjectes actius i passius.

Poden ser víctimes de violència domèstica les persones següents:

1. Qui sigui o hagi estat cònjuge o estigui o hi hagi estat lligat a la víctima per una anàloga relació d'afectivitat, encara que no convisin junts.
2. Ascendents per naturalesa, adopció o afinitat propis o del cònjuge o convivent.
3. Descendents per naturalesa, adopció o afinitat propis o del cònjuge o convivent.
4. Germans per naturalesa, adopció o afinitat propis o del cònjuge o convivent.
5. Menors o persones amb discapacitat que necessitin especial protecció que convisin amb l'autor o que es trobin subjectes a la potestat, tutela, curatela, acolliment o guarda de fet del cònjuge o convivent.



6. Persones emparades en altra relació que estiguin al nucli de convivència familiar.
7. Persones que per la seva especial vulnerabilitat es troben sotmeses a custòdia o guarda en centres públics o privats.

## **2. Àmbits d'actuació policial en l'atenció a les víctimes de violència masclista i domèstica**

La Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra (PG-ME) focalitza les seves actuacions de manera transversal, amb víctimes de violència masclista, domèstica i altres víctimes vulnerables, des de les vessants de la prevenció, la detecció, l'atenció, el seguiment i la protecció d'aquestes víctimes.

Les actuacions policials comprenen tant el treball preventiu, orientat a aquestes víctimes, com totes aquelles accions dutes a terme des del moment en què es té notícia que una persona pot ser o és víctima de violència masclista i/o domèstica, fins al moment en què es finalitza el seguiment del seu cas per risc policial no apreciat.

### **2.1 Prevenció i detecció**

En la cerca d'una major eficàcia en la prevenció i atenció de les víctimes de violència masclista i domèstica, la PG-ME realitza una sèrie d'accions preventives amb l'objectiu de detectar i donar resposta a les necessitats de les possibles víctimes.

La PG-ME realitza accions de sensibilització a la ciutadania a través de presentacions i xerrades per crear espais de reflexió sobre què és la violència masclista i domèstica i com es detecta. Aquestes presentacions estan adreçades a la comunitat, programes per a joves, col·laboració amb organitzacions i entitats assistencials, etc. L'objectiu principal és la sensibilització, per tal de generar canvis i modificacions a l'imaginari social que permetin avançar cap a l'eradicació de la violència masclista i domèstica.

La PG-ME també col·labora i participa en circuits territorials, taules locals i comarcals, així com en comissions específiques, que tenen com a finalitat establir una intervenció coordinada entre tots els operadors de la xarxa, establint protocols d'actuació i fluxos de comunicació per coordinar les intervencions d'una forma integral.

### **2.2 Atenció a la víctima**

Consisteix en escoltar, informar i assessorar les víctimes que pateixen violència masclista i domèstica, sobre els drets que tenen i les accions que poden emprendre, així sobre els organismes on poden acudir per exercir els seus drets.

La PG-ME realitza la instrucció de les diligències policials, informació de drets de la víctima i la sol·licitud de l'ordre de protecció i fa tramesa a l'autoritat judicial/Fiscalia corresponent.

### **2.3 Seguiment i protecció**

La PG-ME valora el risc que pateix la víctima en cada cas, per proposar, si escau, mesures policials de protecció. Aquestes mesures estan destinades a garantir una protecció eficaç a qualsevol víctima de violència masclista i domèstica i s'adapten a les necessitats i circumstàncies de la víctima. També serveixen per mantenir una comunicació ja sigui esporàdica o bé permanent amb aquestes persones, poder-les localitzar en cas de necessitat i proporcionar una atenció i una protecció immediata davant situacions d'emergència.

Aquestes mesures poden ser determinades d'ofici o mitjançant una interlocutòria judicial/Fiscalia.

En el cas de víctimes de violència masclista i domèstica que necessitin protecció policial (amb independència de gaudir o no de mesures judicials de protecció), la PG-ME podrà establir diferents accions de protecció que es realitzaran des de les diferents unitats de Seguretat Ciutadana en funció del nivell de risc que tinguin.

La PG-ME, mitjançant els Grups d'Atenció a la Víctima (GAV) realitza seguiment a les víctimes de violència masclista i domèstica que disposen o no de mesures judicials de protecció. Aquest seguiment a la víctima consisteix en realitzar gestions dirigides a la seva orientació i seguretat.

### 3. Intervenció Policial

En motiu del Procés d'Atenció a les Víctimes de violència masclista, domèstica i altres víctimes vulnerables, la PG-ME realitzarà les següents actuacions policials:

1. Preservar la integritat física de la víctima i acompanyar-la a un centre sanitari o gestionar l'assistència sanitària, quan sigui necessari.

2. Els Grups d'Atenció a la Víctima (GAV) són les unitats de la PG-ME amb formació especialitzada per realitzar atenció i seguiment a víctimes de violència masclista, domèstica i altres víctimes vulnerables. Realitzen atenció, informació i assessorament a les víctimes sobre els drets i les accions que poden emprendre i sobre els organismes a on poden acudir per exercir aquests drets. Els funcionaris de la PG-ME adscrits als GAV estan en contacte amb els diversos professionals del territori que intervenen en l'abordatge del fenomen de la violència masclista i domèstica establint protocols d'actuació i fluxos de comunicació per coordinar les intervencions d'una forma integral. Una altra de les tasques que assumeixen els GAV és el contacte amb les víctimes i el seguiment dels casos de manera individualitzada per garantir la seva seguretat i el compliment de mesures que l'autoritat judicial hagi pogut determinar.

Els Grups d'Atenció a la Víctima (GAV) són els grups especialitzats en l'atenció i seguiment de les víctimes de violència masclista, domèstica i altres víctimes vulnerables, a totes les Àrees Bàsiques Policials (ABP) i Comissaries de Districte (CD) de la Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra (PG-ME). Els GAV són actualment l'eina de qualitat que té la policia, i que tenen entre altres funcions, **la prevenció, detecció, atenció, seguiment i protecció** de les víctimes de violència de masclista, domèstica i altres víctimes vulnerables.

3. L'Oficina d'Atenció al Ciutadà (OAC) és el servei de la PG-ME instal·lat en cada una de les seves comissaries i que té com a funció principal recollir totes les denúncies d'àmbit penal presentades per la ciutadania. En qualsevol cas, les denúncies relacionades amb els àmbits de la violència masclista, domèstica i altres víctimes vulnerables sempre es deriven posteriorment al GAV de referència per al seu assessorament, derivació a altres serveis, si escau, i seguiment individualitzat.

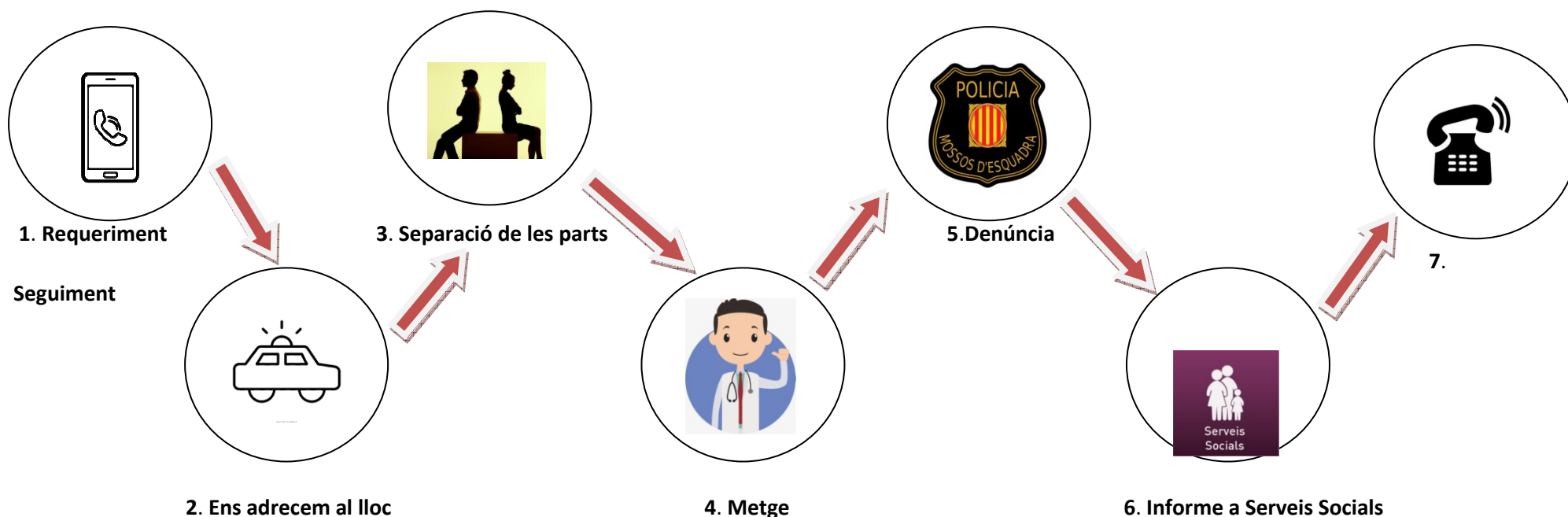
4. Si la víctima no desitja denunciar els fets es posaran en coneixement de l'autoritat judicial competent d'ofici, i s'informarà a la víctima d'aquest fet i del procediment a seguir en aquests casos. Cal tenir present que en relació a determinades tipologies penals caldrà necessàriament la prèvia denúncia de la víctima i, en altres, es requerirà que la víctima presenti querella. No obstant, en tots aquests casos, malgrat no es compti amb la denúncia de la víctima i/o amb independència que es presenti o no querella per part de la víctima, la PG-ME dirigirà, així mateix, ofici informatiu a l'autoritat judicial competent, amb tota la informació que s'hagi esbrinat. A més a més, es realitzaran les diligències o gestions preventives d'assegurament de prova que siguin necessàries.

5. Quan la víctima estigui en condicions de denunciar els fets, se la informarà dels seus drets i del dret a sol·licitar assistència jurídica especialitzada i, si escau, gratuïta (d'acord amb el previst amb la Llei 1/1996, de 10 de gener d'assistència jurídica gratuïta) de forma immediata o bé designar un advocat de la seva elecció. Si ho sol·licita, s'ha de requerir la presència de l'advocat de torn d'ofici perquè l'assisteixi en la seu policial i/o judicial (del torn específic de violència domèstica/de gènere, si en el partit judicial se'n disposa). Finalment s'informarà del dret a sol·licitar una Ordre de Protecció d'acord amb a l'article 62 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere i l'article 544ter de LECr, apartat 1 i 2 que regulen tant la petició com el tràmit de la mateixa; o altres mesures de protecció.
6. En cas que la víctima sigui estrangera no comunitària en situació administrativa irregular a Espanya, caldrà informar-la dels drets que l'assisteixen d'acord amb la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social.
7. La PG-ME acompanyarà, si cal, la dona i llurs filles o fills al lloc d'acolliment d'urgència de referència, sempre que aquesta no disposi de cap altre domicili que pugui garantir la seva seguretat. En hores d'atenció dels Serveis Socials es derivarà a aquests.
8. En tots els casos les víctimes seran informades dels altres serveis i recursos assistencials que disposa per adreçar-s'hi.
9. La PG-ME informarà a la víctima de les mesures d'autoprotecció que pot adoptar segons el nivell de risc que presenti, valorant sempre l'especificitat de cada cas en particular

## 7.2. POLICIA LOCAL

Tal i com vaig exposar a la reunió del passat dia 2 de novembre del 2020, el primer contacte o la primera actuació que tenim com a Policia Local amb les víctimes de violència de gènere al municipi principalment, és reactiu, és a dir, normalment rebem trucades per part de testimonis que han vist l'agressió o en cas que fos a un domicili, veïns que escolten crits o cops i és quan aquest cos actua, un cop ja s'ha comès o s'ha detectat per part de tercers l'agressió.

Què fem?



## **Passos a seguir, definicions:**

1. **Requeriment:** Com he exposat anteriorment, normalment rebem trucades de testimonis que han vist l'agressió al carrer, han sentit crits, cops o han detectat un maltractament psicològic obvi cap a la víctima. En molt poques ocasions, per no dir gairebé mai, és la víctima la que ve a comissaria a demanar ajuda o aquest maltractament és observat per els agents. En aquest punt és molt important que mentre ens adrecem al lloc recopilem la màxima informació, tant dades del testimoni com el que ha observat, ja que pot ser clau per dur a terme la detenció de l'autor i iniciar tot el procés. Això es així ja que moltes vegades la víctima no vol denunciar i els indicis que es poden observar per part dels agents arribats al lloc pot ser no són suficients com per detenir a l'autor dels fets.

Ex. Si l'home empeny a la dona i cau a terra sense cap lesió, a l'arribar els agents la dona no presenta cap lesió visible i els hi manifesta que s'ha relliscat, que es mentida que la seva parella la empès, si no tenim cap testimoni aquest fet quedarà en res o com a molt en un informe cap a serveis social informant del fet ocorregut per si valoren iniciar un seguiment.

2. **Ens adrecem al lloc:** Em diligència s'apropa la patrulla al lloc.
3. **Separació de les parts:** Un cop arribats al lloc, els agents de servei separen les parts. Molt IMPORTANT, primer, per evitar confrontació entre aquestes i segon, perquè potser és el moment en que la dona se sent segura i preparada per manifestar a l'agent que és víctima de violència de gènere i necessita ajuda cosa que no farà si està la seva parella davant, així com també si realment l'home la ha agredit. En aquest punt, si hi ha una agent femenina es recomanable que vagi amb la dona, tot i que cada servei és diferent i el rols dels agents poden canviar en qualsevol moment.

Un cop separades les parts els agents s'entrevisten amb cada una d'elles per tal de recopilar la màxima informació. En cas de que observin algun tipus de lesió se li pregunta a la dona com s'ho ha fet etc. En cas de que no hi hagin testimonis i la dona no presenti cap lesió i no vulgui denunciar, els agents no obstant, l'ha informaran de tot el procés amb els casos de violència de gènere, de l'existència del GAV i de la importància de realitzar una denúncia i poder sortir d'aquest cercle. En cas que la dona manifesti que vol denunciar se l'ha informa que els agents l'acompanyaran al metge, si ella vol, per tal de que la valori i realitzi el corresponent informe i que posteriorment serà acompanyada fins a Mossos d'Esquadra per tal de formalitzar la denúncia. És molt important que en aquest punt la víctima se senti acompanyada i recolzada, ja que s'entén que donar aquest pas li ha costat molt i segurament senti por i incertesa.

4. **Metge:** Preguntarem a la víctima si vol que els agents l'acompanyin al metge, si aquesta accedeix ho farem. Normalment si no hi ha cap delictes sexual la

víctima serà traslladada al CAP més proper, en cas de tractar-se d'una agressió sexual, per exemple aquesta serà traslladada directament a l'hospital de Calella. En aquest punt el metge valorarà a la víctima tant física com psicològicament i redactarà un informe que anirà adjunt a les diligències policial que es realitzin posteriorment.

5. **Trasllat a Mossos d'Esquadra:** Tant bon punt sortim del metge acompanyem a la víctima a Mossos d'Esquadra per a que posi la corresponent denúncia i l'informin de tot el procés.
6. **Informe a Serveis Social:** Un cop a les nostres dependències es crea una novetat i s'informa al Caporal en Cap del servei. Aquest és l'encarregat de redactar un informe a serveis socials informant del succés.
7. **Seguiment:** Es portarà un seguiment a la víctima per tal de facilitar el que necessiti, per exemple, assessoria, aquest seguiment es realitza mitjançant trucades telefòniques periòdiques , en un temps determinat. Per tal de saber si es troba bé, si l'agressor en cas que estigui en llibertat no hagi contactat amb ella, o per saber si té alguna altre inquietud.

**L'ATENCIÓ POLICIAL :** Bones pràctiques per l'acompanyament de la víctima.

- a) A l'entrevista d'orientació o durant la recollida de la denúncia, deixar que la víctima s'expressi (relat espontani, en primera instància), informar i facilitar-li recursos, com per exemple un servei de traducció adequat.
- b) Personal format per a l'atenció a la víctima. Que sigui coneixedor de la complexitat del fenomen i pugui comprendre les necessitats i l'estat de la víctima.
- c) Tenir en compte les diferències culturals.
- d) Conèixer la situació familiar i adaptar-hi les nostres actuacions (si hi ha criatures o no, amb que conviu, etc.), si ho sap la família, si l'acompanya algú, normalment no volen que la família se n'assabenti.
- e) Procurar respectar el tempo de la víctima, tant en la narració dels fets, com en les decisions que vol prendre, tot i donar compliment a les obligacions policials marcades legalment.
- f) Adequar el llenguatge i en tot moment tenir certesa que el missatge que donem és entenedor.
- g) Mostrar en tot moment una escolta activa real, que ens faciliti donar una bona atenció i la comprensió de tot allò que la víctima ens expliqui.
- h) Ser coneixedors de la situació econòmica i sol·licitar les ajudes i derivacions que calgui.
- i) Demostrar transparència informativa amb la víctima (explicar-li què passarà al jutjat, de les accions que pot fer, etc.) oferint un tracte de confiança entre la

persona que l'atén i la víctima. Explicar clarament el procés judicial que s'iniciarà, les conseqüències de denunciar o no denunciar.

- j)** Rebaixar l'angoixa donant resposta a aquells neguits que pugui tenir o preguntes que la persona pugui fer.
- k)** Comprendre el seu estat, amb un tracte empàtic i evitar judicis de valor.
- l)** Portant a terme les derivacions i acompanyaments corresponents com ara jurídics, serveis socials, psicològics, salut (se li ofereix la possibilitat de ser acompanyada per la policia a l'hospital etc.).
- m)** Intentar disposar d'instal·lacions que evitin la victimització secundària, sales adequades per a la dona i els fills (intentar que algun familiar es faci càrrecs dels fills i adequar els mitjans de transport als nens i nenes):
  - Espai
  - Intimitat
  - Locutoris diferenciats (per les víctimes)
  - Lloc acollidor
  - Temporalitat: que la dona disposi del temps necessari per explicar-nos la seva situació.
  - Tenir actualitzats a totes les dependències que tinguin relació amb la víctima un llistat de telèfons i punts d'atenció a la víctima i oferir els telèfons 016, 061 i 112 i telèfon Policia Local i Mossos d'Esquadra.

En definitiva, el model d'atenció que oferim a les víctimes s'adaptarà a la situació que trobin els agents quan inicien el servei. Cada situació serà diferent, i per tant caldrà adequar-hi els recursos pertinents corresponents a les dificultats. Dit això, una bona actuació des del principi repercutirà positivament i directament el procés recuperació de la dona.

## 8.- SANITAT

En el consultori de St. Pol tots el professional (administratiu, infermeria i medicina ) estem molt sensibilitzats enfront la violència de gènere. Tenim en el taulell dels administratius i en cada una de les taules dels sanitaris uns tríptics informatius elaborat pel departament d'Interior , Relacions Institucional i Participació i els mossos d'esquadra titulat "Mesures d'autoprotecció per a dones" , el tenim en 4 idiomes ( Català, Castellà Angles i Àrab) on informa sobre la violència de gènere amb el telèfon d'emergències 112 i el d'atenció a la dones en situació de violència de gènere 900 900 120

En la consulta del Cap en general ens troben en 3 situacions

1. La més immediata i d'urgència: La dona ve a la consulta per una agressió física, sexual o psicològica immediata. En aquesta situació es prioritza l'atenció urgent i la vida de la pacient
  - a. En el cas d'agressió física a mes de l'escolta activa, dedicar tot el temps necessari a la pacient realitzem el parte d'agressions amb comunicat al jutjat i recomanem fer denuncia als mossos. Moltes vegades ja venen al cap per recomanació dels mossos o bé policia local. Recomanem contactar amb serveis social i amb atenció a la dona.
  - b. En el cas d'agressió sexual i després de l'escolta activa ,suport emocional i parte d'agressió amb comunicat al jutjat derivem a hospital per exploració ginecològica, el desplaçament a l'hospital es amb acompanyament de familiar o amic , mossos o ambulància. Les decisions sempre son consensuades amb la dona i pensant amb el màxim suport emocional
  - c. En el cas d'agressió psicològica, fem suport emocional escolta activa i citem per vistes successives, donem el tríptic i consells referents a la seva protecció, integritat física i mental així com recomanem contacte a serveis socials i a atenció a la dona
2. Situació de manifestació d'agressió física, sexual o psicològica no aguda encara que mantinguda en el temps
  - a. En els tres casos sempre hi ha una atenció immediata, i es visiten el mateix dia de la manifestació. Es realitza una escolta activa i es dona el tríptic informatiu que tenim a la taula amb els telèfons. En el cas de violència física i sexual sempre recomanem denuncia o comunicació als mossos, contacte amb serveis socials i amb atenció a la dona. En consens amb la dona es recita a la consulta tantes vegades com sigui necessari.
3. Sospita de violència de gènere per part dels professional però no manifestada per la dona
  - a. En aquest punt es on tenim mes feina a realitzar i es un punt importantíssim la confiança amb el professional i per això el temps



dedicat en cada consulta per que es decideixi a manifestar-ho, poder fer la denuncia pertinent i donar el suport emocional, social i vital. Tenim el tríptic ben visibles en la taula de la consulta. Fem recerca i escolta activa, dirigida, utilitzant estratègies d'entrevista davant la sospita de violència assegurant la confidencialitat (la majoria de les dones tenen por ,inseguretat, vergonya,.. ), observant les actituds, facilitant l'expressió de sentiment i dedicant-li el temps necessari mantenint una actitud empàtica, així com programant visites successives sempre consensuades per que la dona es senti còmoda, no pressionada per que finalment faci la denuncia i les sol·licitud d'ajudes tant social, personal com psicològiques.

## 9.EQUITAT

| <b>DADES DEL SERVEI</b>                                       |   |
|---|---|
| <b>Adreça:</b> Edifici de l'Ajuntament, 1 <sup>a</sup> planta |   |
| <b>Breu descripció del servei</b>                             | <p><b>Funcions professionals</b><br/>Planificar, dissenyar, executar i avaluar les accions a realitzar, amb l'objectiu de tendir vers l'equitat de gènere, a nivell municipal tant dins l'àmbit de diverses àrees de l'ajuntament, com de cara a la ciutadania. El nostre àmbit d'actuació inclou oferir accions de prevenció i conscienciació als serveis municipals i àrees clau (educació, Joventut, governació), dins del marc del Pla d'Igualtat de ciutadania, i organitzar accions de sensibilització en l'àmbit de commemoració del 8 de març, 28 de juny i 25 de novembre, en cooperació amb les entitats. L'ajuntament està adherit al PIO del CCM, i no disposa d'un Pla d'Igualtat municipal.<br/>D'altra banda, la Regidoria d'Equitat executa el Pla intern d'igualtat de l'Ajuntament, i coordina el Protocol intern contra l'assetjament.<br/>Recerca de Fons de finançament per les actuacions que s'ofereixen des de la regidoria i accions transversals.</p> <p><b>Actuacions en casos de violència masclista</b><br/>En cooperació amb l'Àrea de Benestar s'està treballant oferir un servei de Qualitat en l'àmbit de la violència masclista. Com a primera acció s'ha iniciat el Suport psicològic, com a primer pas per oferir uns recursos propers per donar Suport a dones que pateixin o hagin patit violència masclista.<br/>Els casos que han arribat a la regidoria s'han derivat a l'equip de Benestar Social.<br/>En l'àrea de prevenció a la llar d'infants, l'escola i l'Institut: hem iniciat un projecte per a fer la diagnosi en l'àmbit de la coeducació i realitzar formació adaptada a aquesta avaluació als claustres dels centres.</p> |
| <b>RECURSOS</b>   |   |
|   | La regidoria fa ús de recursos externs contractats en l'àmbit de consultoria (realització del Pla intern d'igualtat), per a la realització d'activitats i programes formatius, ...  |
| <b>ALTRES CONSIDERACIONS</b>                                  |   |
| <b>Coordinació</b>  | La Regidoria treballa de forma coordinada amb quasi totes les àrees de l'ajuntament, degut al caràcter transversal de les accions que s'implementen.  |
|   | La Regidoria dona suport econòmic a les actuacions preventives i de conscienciació realitzades per entitats (Col·lectiu feminista, Dones de la Vallalta).   |

## 10. SERVEIS SOCIALS BÀSICS

| <b>DADES DEL SERVEI</b>   |  |
|---|--|
| Adreça: Plaça Antoni Sauleda, s/ 93 760 09 09   |  |
| <b>DESCRIPCIÓ DEL SERVEI</b>  |  |
| <b>Funcions professionals:</b>  |  |
| <p>El nostre equip vetlla per afavorir l' autonomia de les persones, per millorar les condicions de vida, per acompanyar els processos d' inclusió social i combatre les situacions d' injustícia social. Les situacions de violència masclista i manifestacions de violència familiar són dins de la Llei de Serveis Socials situacions que requereixen una atenció especial. Si la dona no ve derivada a nosaltres des de la PL, Salut o centre educatiu ( prèvia detecció ja de situació de violència masclista), escoltem quina és la demanda que fa la dona quan arriba al servei, qué és el que expressa que necessita ( moltes vegades no nombra la violència, sinó que demanda ajuda econòmica, escolar si té filles, assessorament en recerca de feina, jurídica perquè es vol separar..) la nostra funció en primer lloc doncs, és respectar la seva demanda, necessitat i desig, informant. En segon lloc, vinculant-nos (des del respecte, la presència, l' escolta activa, el no judici) l' acompanyem en la narrativa de la seva història de vida per tal de detectar situacions de violència masclista i l' orientem, assessorem i donem suport en les desicions que ella vulgui prendre. Una vegada hi ha detectada la situació de violència masclista i la dona ens dóna el permís, activem el protocol d' actuació i coordinació amb els recursos i agents socials.</p> <p>Per altre costat, a nivell de prevenció, col·laborem amb la Tècnica d'Equitat de l' Ajuntament, en totes les activitats que es proposen i en la posada en comú de recursos que puguin afavorir la nostra intervenció (tallers als centres educatius del municipi, exposicions itinerants, formacions per professionals, material de suport i divulgatiu, campanyes de prevenció, coordinacions etc...)</p> |  |
| <b>Actuacions en casos de violència masclista:</b>  |  |
| <b>Acollida i detecció</b> de vivències de violència masclista.   |  |
| <b>Intervenció:</b> Identificada la situació de V.M i valorat el grau de risc, establim un pla de treball amb la dona   |  |
| a) pla de sortida del domicili, denúncia, derivació a pis d' urgència   |  |
| b) seguiment i acompanyament a la dona fins que estigui disposada a prendre una desició,  |  |
| c) derivació a un servei especialitzat en el procés d' apoderament).  |  |
| <b>Recuperació i reparació:</b> Un cop la dona ha superat la situació de violència i està preparada per treballar la recuperació, seguim acvompanyant-la en aquest procés, donant suport tant emocional com material en el retorn a la seva vida quotidiana, implementant els canvis, donant suport econòmic, formatiu, laboral etc.  |  |

|                                      |  |
|--------------------------------------|--|
|                                      | En els tres moments de les fases d'intervenció ens coordinem amb els diferents agents socials i oferim a la dona els recursos municipals que poden donar suport puntual econòmic.  |
| <b>ACCIONS PER NIVELL D'ACTUACIÓ</b> |  |
| <b>Prevenió</b>                      |  |
| <b>Detecció</b>                      |  |
| <b>Atenció</b>                       | Pròpiament en el Servei la focalització és la detecció i l'atenció. La prevenió i la recuperació estan coordinades – donant suport a altres professionals i àmbits.  |
| <b>Recuperació</b>                   |  |
| <b>RECURSOS</b>                      |  |
|                                      | <p>a) Si la dona no vol marxar de casa, gestionem prestacions d'urgència social municipal si les necessita (suport en alimentació, transport, vestit i higiene) i la derivem a la psicòloga municipal per donar suport en l'apoderament i la superació. També l'orientem en tenir un assessorament jurídic per la situació que està vivint a través del SIAD i fem seguiment dels menors si en té. Si hi ha menors a càrrec i es valora amb la psicòloga que cal fer un abordatge integral amb els menors es deriva al SIE de Mataró.</p> <p>b) Si la dona vol marxar de casa derivem a un pis d'urgències gestionats per AGI i conveniat a través del Consell Comarcal del Maresme a través de la coordinació amb el SIAD del Maresme. D'aquest pis, al que poden estar-s'hi quinze dies – tenen les necessitats bàsiques cobertes, així com el transport si han de fer gestions, i estan acompanyades per una educadora social i psicòloga que les acompanya en la presa de decisions – assessorament jurídic, decidir si volen posar denuncia o no etc- i també hi poden anar els menors que tingui a càrrec.</p> |
| <b>ALTRES CONSIDERACIONS</b>         |  |
| <b>Coordinació /derivació</b>        | <p>Psicòloga municipal, Policia Local, Mossos d'Esquadra, Area Bàsica de Salut Sant Pol de Mar (treballadora social, doctors/es), SIAD Maresme, SIE Mataró, i amb els centres educatius si hi ha menors a càrrec.</p> <p>També ens coordinem amb la Tècnica d'Equitat de l'Ajuntament de Sant Pol per les activitats de prevenió esmentades anteriorment.</p>  |
| <b>Recollida d'informació</b>        | A través del Programa Hèstia, que és el programa de base de dades que utilitzem des del nostre servei, queden registrades les actuacions relacionades amb situacions de violència masclista.   |
| <b>Full de protecció de dades</b>    | Disposem d'un full de Protecció de dades genèric per a totes les usuàries de Serveis Socials   |

## 11.- SERVEI D'ATENCIÓ PSICOLOGICA

| DADES DEL SERVEI  |  |
|---|--|
| <b>Adreça:</b> Dependències municipals  |  |
| DESCRIPCIÓ DEL SERVEI   |  |
| <p><b>Funcions professionals:</b></p> <p>Atenció psicològica a les dones que pateixen o que han patit violència masclista</p> <p><b>Actuacions en casos de violència masclista:</b></p> <p>S'ofereix un espai individual, confidencial, de confiança i validació de l'experiència de la dona, que facilita la seva recuperació psicològica. Es realitza una primera visita d'acollida per valorar el cas i la demanda de la dona, i posteriorment es van pantant les visites de seguiment. Actualment la freqüència de les visites és setmanal.</p> |  |
| ACCIONS PER NIVELL D'ACTUACIÓ   |  |
| <b>Prevenió</b>   |  |
| <b>Detecció</b>   |  |
| <b>Atenció</b>  | Atenció i recuperació  |
| <b>Recuperació</b>  |  |
| RECURSOS  |  |
|   | Espai físic en dependències municipals. Actualment cap altre recurs material ni telemàtic.   |
| ALTRES CONSIDERACIONS   |  |
| <b>Coordinació /derivació</b>   | Coordinació amb els serveis derivants: l'Equip de Benestar Social o Salut si s'escau.<br>Coordinació amb serveis on es pot derivar a l'usuària: SIE o altres si s'escau. |

## 12.-JOVENTUT

| DADES DEL SERVEI   |   |
|--|---|
| <b>Adreça:</b> C/ Ignasi Mas Morell 9, 08395 Sant Pol de Mar   |   |
| DESCRIPCIÓ DEL SERVEI  |   |
| <b>Funcions professionals:</b><br><br>Servei de dinamització juvenil adreçat a adolescents i joves d'edats compreses entre els 12 i els 18 anys  |   |
| <b>Actuacions en casos de violència masclista:</b><br><br>Detecció de situacions de risc i derivació a Serveis Socials.<br><br>Hem realitzat campanyes de prevenció de la violència organitzant activitats de sensibilització adreçades a joves. |   |
| ACCIONS PER NIVELL D'ACTUACIÓ  |   |
| <b>Prevenció</b>   | En l'àrea de l'educació no formal i el lleure amb adolescents i joves |
| <b>Detecció</b>  |   |
| <b>Atenció</b>   |   |
| <b>Recuperació</b>   |   |
| RECURSOS   |   |
|  | Observació sistemàtica dels joves usuaris del servei                  |
| ALTRES CONSIDERACIONS  |   |
| <b>Coordinació /derivació</b>  | Serveis Socials de l'Ajuntament, Institut de Sant Pol de Mar          |

### 13. ESPORTS

| DADES DEL SERVEI  |  |
|---|--|
| <b>Adreça:</b> Edifici Ca l'Arturo  |  |
| DESCRIPCIÓ DEL SERVEI   |  |
| <b>Funcions professionals:</b><br>Gestió dels equipaments esportius, relació amb les entitats esportives i organització i/o supervisió d'activitats esportives. |  |
| <b>Actuacions en casos de violència masclista:</b><br>No hem tingut cap cas detectat.   |  |

### 14. BIBLIOTECA MUNICIPAL

| DADES DEL SERVEI   |   |
|--|---|
| <b>Adreça:</b> Consolat de mar, 9  |   |
| DESCRIPCIÓ DEL SERVEI  |   |
| <b>Funcions professionals:</b><br>Ofereix el servei de biblioteca pública al municipi de Sant Pol (foment a la lectura, accés a internet, espai de creació i trobada...)   |   |
| ACCIONS PER NIVELL D'ACTUACIÓ  |   |
| <b>Prevenió</b>  | Prevenió a través de la lectura i actes culturals. També tenim penjats als lavabos els cartells amb els telèfons per les víctimes de violència de gènere  |
| <b>Detecció</b>  |   |
| <b>Atenció</b>   |   |
| <b>Recuperació</b>   | La biblioteca és un espai integrador dins del municipi que ofereix, a part d'accés a la lectura i a la informació, un catàleg d'activitats que permet a qualsevol que hi participi conèixer gent nova, compartir inquietuds i descobrir nous àmbits per on relacionar-se. |
| RECURSOS   |   |
| Clubs de lectura, Activitats puntuals, accés a internet gratuït i a espais tranquil on poder passar estones en pau.<br>Actualment no tenim cap protocol definit en aquest àmbit, però crec que pot ser interessant treballar en la part de recuperació de la víctima i oferir un espai segur a qui ho necessiti. |   |

## 15. PROMOCIÓ ECONÒMICA

| DADES DEL SERVEI  |  |
|---|--|
| <b>Adreça:</b> Ajuntament de Sant Pol de Mar, primera planta  |  |
| DESCRIPCIÓ DEL SERVEI   |  |
| <b>Funcions professionals:</b><br>Tècnica d'ocupació  |  |
| <b>Actuacions en casos de violència masclista:</b><br>Només n'he detectat una i va ser derivada a Serveis socials |  |
| ACCIONS PER NIVELL D'ACTUACIÓ   |  |
| <b>Prevenció</b>  |  |
| <b>Detecció</b>   |  |
| <b>Atenció</b>  |  |
| <b>Recuperació</b>  | Per les derivacions que es puguin fer des de Serveis Socials |
| RECURSOS  |  |
|   | Coordinació amb Serveis Socials                              |

## 16. EDUCACIÓ

Des de l'Ajuntament de Sant Pol de Mar s'ha engegat un projecte de coeducació d'àmbit municipal: Sant Pol Coeduca. Amb aquest programa es vol formar i sensibilitzar als agents educatius en coeducació i perspectiva de gènere alhora que poder fer una diagnosi dels centres educatius per tal de poder dissenyar les possibles actuacions de cara a implementar la coeducació de manera transversal. Per iniciar el programa s'ha apostat per començar treballant a l'etapa bressol proposant la intervenció a la Llar d'infants Municipal Pi del Soldat que tot i no ser d'entrada un tema prioritari per al centre, ha tingut molt bona acollida tant per part de la direcció com per part de tot l'equip d'educadores. Cal posar de relleu el fet la coeducació, la prevenció de les violències masclistes així com la prevenció de la LGBTIfòbia disposen d'un marc legal<sup>1</sup> que les impulsa i promou, tot i que des dels centres educatius no sempre es disposin dels recursos materials, personals i de formació per a poder-ho desenvolupar. En aquest sentit les propostes que es fan des dels ajuntaments així com la predisposició de les escoles per a dur-ho a terme sempre són positives. La Llar d'infants Pi del Soldat és una escola pública que acull infants i famílies de 0 a 3 anys. Recentment hi ha hagut un canvi de direcció i tot un treball profund de reflexió pedagògica i treball en equip. Actualment té una línia de treball molt pròpia i treballada que veu de diferents fonts i pedagogies i que alhora està en constant transformació a partir de la formació, la reflexió i el treball de



l'equip. En aquest sentit, l'acompanyament que s'ha fer al centre ha gaudit d'aquesta predisposició i ganes de revisar les pràctiques educatives, tant aquelles que tenen a veure directament amb les educadores com amb els espais, recursos i materials que s'ofereixen al centre.

| <b>DADES DEL SERVEI</b>   |  |
|---|--|
| <p><b>Adreça: Llar d'Infants Municipal "Pi del Soldat"</b><br/>C/ Sot de la Coma nº1, Sant Pol de Mar</p>   |  |
| <b>DESCRIPCIÓ DEL SERVEI</b>  |  |
| <p><b>Funcions professionals:</b><br/>Educadores d'infants des de 4 mesos a 3 anys</p> <p><b>Actuacions en casos de violència masclista:</b><br/>Detecció de situacions de risc i derivació a Serveis Socials/EAIA (Equip d'atenció a la infància i l'adolescència)</p> |  |
| <b>ACCIONS PER NIVELL D'ACTUACIÓ</b>  |  |
| <b>Prevenió</b>   | Àrea educativa amb els infants i relacional amb els infants i les famílies |
| <b>Detecció</b>   |  |
| <b>Atenció</b>  |  |
| <b>Recuperació</b>  |  |
| <b>RECURSOS</b>   |  |
|   | Observació sistemàtica de l'infant i la relació amb la seva família        |
| <b>ALTRES CONSIDERACIONS</b>  |  |
| <b>Coordinació /derivació</b>   | Serveis Socials, EAIA  |

| <b>DADES DEL SERVEI</b>  |  |
|--|--|
| <p><b>Adreça:</b> Escola Sant Pau. Escola d'educació infantil i primària.<br/>C/ Balmanya s/n</p>  |  |
| <b>DESCRIPCIÓ DEL SERVEI</b>   |  |
| <p><b>Funcions professionals:</b></p> <p>Mestres d'alumnes d'educació infantil (3-6) i d'educació primària (6-12).</p> <p><b>Actuacions en casos de violència masclista:</b></p> <p>Detecció de situacions de risc a través d'indicadors detectats (marques, comunicació oral per part de l'alumnat de forma espontànea,...). Contacte i comunicació amb Serveis Socials/ EAIA/ DGAIA.</p> |  |
| <b>ACCIONS PER NIVELL D'ACTUACIÓ</b>   |  |
| <b>Prevenció</b>   | Reflexionant sobre algunes notícies del dia a dia des de l'àrea de valors i treballant perquè no es doni en el centre entre l'alumnat  |
| <b>Detecció</b>  | Mitjançant el seguiment de l'alumnat i la relació amb les famílies s'ajuda a la detecció de possibles casos.   |
| <b>Atenció</b>   |  |
| <b>Recuperació</b>   |  |
| <b>RECURSOS</b>  |  |
|  | <p>Observació i seguiment dels infants, entrevistes individuals. Entrevistes i relació amb la família.</p> <p>Disposem de recursos del Departament amb guies pels docents i material que es pot utilitzar amb l'alumnat:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. <a href="http://xtec.gencat.cat/ca/centres/projeducatiu/convivencia/prog-form-prev-violencia-masclista/primaria/">http://xtec.gencat.cat/ca/centres/projeducatiu/convivencia/prog-form-prev-violencia-masclista/primaria/</a></li> <li>2. Protocol unificat</li> <li>3. El programa Coeduca't: Programa de coeducació, perspectiva de gènere i educació afectivosexual al currículum del Departament</li> </ol> |
| <b>ALTRES CONSIDERACIONS</b>   |  |
| <b>Coordinació /derivació</b>  | Principalment amb els Serveis Socials. En alguna ocasió amb EAIA.  |

| DADES DEL SERVEI   |   |
|--|---|
| <p><b>Adreça: INSTITUT DE SANT POL DE MAR</b><br/> Parc del Litoral s/n. 08395 Sant Pol de Mar</p>   |   |
| DESCRIPCIÓ DEL SERVEI  |   |
| <p><b>Funcions professionals:</b><br/> Equip de professors i professores d'educació secundària de diferents àmbits i matèries entre ells tres psicopedagogs orientadors educatius</p> <p>Procurem per l'equitat de gènere als equips docents, i als equips de tutoria.</p> |   |
| ACCIONS PER NIVELL D'ACTUACIÓ  |   |
| <b>Prevenció</b>   | <b>Prevenció</b> , treballant en la conscienciació per potenciar relacions igualitàries i respectuoses entre les persones, i valoració i estimació de la pròpia personal i identitat.   |
| <b>Detecció</b>  | <b>Detecció</b> de situacions de risc i <b>derivació</b> a Serveis Socials/EAIA (Equip d'atenció a la infància i l'adolescència) perquè les atengui i posin en acció els diferents circuits   |
| <b>Atenció</b>   |   |
| <b>Recuperació</b>   |   |
| RECURSOS   |   |
|  | <p><b>Observació</b> dels nois i noies a les classes, a les sessions de tutoria, dels seus comportaments i de les seves verbalitzacions</p> <p><b>Entrevistes amb nois i noies</b> i atencions individualitzades d'acompanyament acadèmic i/o personal</p> <p><b>Entrevistes amb famílies.</b>,</p> |
| ALTRES CONSIDERACIONS  |   |
| <b>Coordinació /derivació</b>  | <p>Amb serveis externs (EAIA, SS, SIE, PSICÒLEGS) quan és necessari.</p> <p>Serveis Socials, EAIA, Espais Joves de municipi i xarxa d'entitats que col·labora amb l'institut.</p>   |

**LLISTAT D'ACCIONS que portem a terme a l'Institut de Sant Pol en quan a la prevenció de violència de gènere.**

Amb els NOIES i NOIS

1. Accions a nivell de PAT:

- Cercles no mixtes a diferents nivells (1r ESO, 4t ESO) per treballar els canvis corporals, emocionals, identitats de gènere.

- Tallers:

- afavorir les competències personals.
- autoestima i imatge personal
- sexualitat i afectivitat
- sexualitat i riscos derivats
- ús de xarxes: com em mostro, com em protegeixo.

- Accions per a dies especials: 25N, 8M

2. Entrevistes als nois i noies d'acompanyament personal, emocional i acadèmic

3. Mediacions per a resoldre conflictes

Amb l'equip de docents

- Conscienciar
- Reflexionar
- Dissenyar accions a fer amb els nois i noies dins de la matèria o àmbit

Amb les famílies

- Atendre a les famílies en entrevistes fent seguiment dels nois i noies
- Citar a famílies en el cas que siguin pares de nois o noies que estan portant a terme accions d'abús, violentes o agressores cap a altres.

Amb agents externs

- Coordinació amb serveis externs
- Elaboració d'informes escolars que ajuden a analitzar situacions familiars i o socials del noi/noia.

Novetats que descriu la nova llei 17/2020:

- S'estableix la necessitat d'incorporar la coeducació i l'educació afectivosexual des de l'educació infantil fins, com a mínim, la finalització de l'educació obligatòria.
- També s'ha de garantir la formació amb perspectiva de gènere del professorat des de l'inici dels seu procés formatiu; s'ha de fer extensiva a tots les persones membres de la comunitat educativa.
- Ensenyament universitari, s'estableixen noves obligacions a les universitats:
  - Vetllar perquè s'eliminin de la docència de les titulacions textos i materials sexistes, violents i discriminatoris.
  - Formar al professorat sobre l'erradicació del sexisme a les aules.
  - Disposar de protocols per a la prevenció, detecció, atenció i reparació de situacions de violència masclista. S'han adoptar mecanismes de cooperació interinstitucionals per a garantir la coordinació dels protocols entre les universitats.
  - Dotar llurs unitats o observatoris d'igualtat de recursos humans i materials.
  - S'han de dotar de mecanismes de cooperació institucional per a facilitar el canvi gratuït d'universitat a les estudiants de grau víctimes de violència masclista i als fills i filles que en depenguin.

El Govern ha de garantir la gratuïtat de la matrícula de grau a les dones en situació de violència masclista en l'àmbit de la parella, i a llurs fills i filles.

### **Unitat de suport a l'alumnat en situació de violència**

El Departament d'Educació ha creat la USAV per gestionar tots els casos que arribin i coordinar-ne l'abordatge garantint una actuació sense demora i l'escolta activa a les víctimes. Aquesta unitat durà a terme una atenció telefònica i presencial de les demandes d'informació i d'orientació en matèria de maltractaments infantils i adolescents en els centres educatius, i també farà funcions d'assessorament i intervenció en els casos amb coordinació amb les persones referents del pla.

La USAV treballarà de manera coordinada amb la línia d'atenció a la infància (116 111) de la Direcció General d'Atenció a la Infància i Adolescència (DGAIA). També es treballarà coordinadament amb la direcció general d'Igualtat del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies i l'Institut Català de les Dones.

### **UsApps**

La UsApps és una aplicació web del Departament d'Educació per a comunicar situacions de violències que pot viure tot l'alumnat de Catalunya d'una forma fàcil, intuïtiva i eficaç.

Qualsevol persona –alumnes, professors i familiars– podran denunciar un fet a través de l'aplicació amb un qüestionari senzill que recull les respostes sobre què ha passat i se'n farà un seguiment.

La intenció de l'aplicació és precisament que sigui més fàcil denunciar una situació d'aquestes característiques perquè els especialistes de la **Unitat de Suport a l'Alumnat en Situació de Violència (USAV)** es puguin activar ràpidament per poder actuar, segons recull el mateix portal. (usav.educacio@gencat.cat)

### **Tipus de violències:**

- Violència masclista
- Maltractament
- Violència LGBTIfòbica
- Conductes d'odi i discriminació
- Violència sexual a menors
- Assetjament i bullying
- Ciberassetjament
- Altres tipus de violències

Consultar Infografia: [que es usapps infografia 2021](#)

## **Pla Les Escoles Lliures de Violències (LELV)**

**El Pla Les Escoles Lliures de Violències (LELV)** pretén erradicar tot tipus de violències als centres educatius, amb la intenció que els centres educatius siguin, sempre, espais de protecció per a tot l'alumnat.

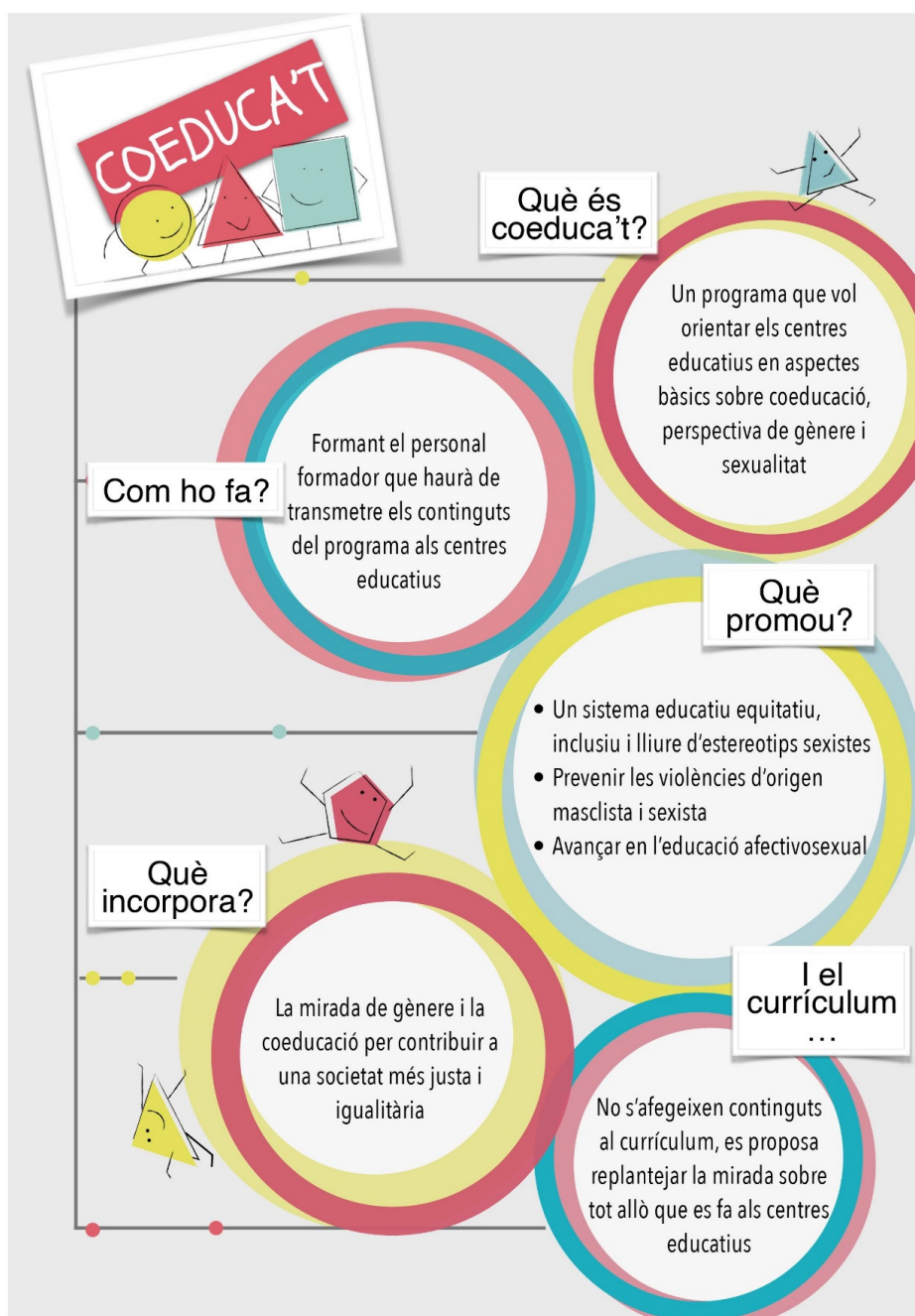
### **Els principals objectius que persegueix aquest pla són:**

- Prevenir la violència.
- Garantir l'eficàcia de les mesures de prevenció, detecció i denúncia.
- Reconèixer les víctimes, protegir-les, oferir-los atenció especialitzada per a la reparació dels danys causats.
- Evitar la doble victimització.
- Garantir el suport jurídic i acompanyament institucional.
- Contundència envers els agressors i encobridors/es.
- Exercir l'acció popular en els procediments penals (art. 91 Llei 14/2020) per maltractaments físics o sexuals greus a infants o adolescents i personar-se en qualsevol denúncia per violències sexuals en l'àmbit educatiu.

La tutoria i les persones referents de confiança també són un element clau en la comunicació dins del pla LELV. Les persones de referència han de comptar doncs amb formació especialitzada en perspectiva de gènere i en detecció de violències masclistes. És per això que el pla preveu formar al personal docent, personal d'administració i serveis i personal d'atenció educativa i a altres membres de la comunitat educativa per tal de transformar i millorar la detecció i l'acompanyament en les situacions de violència.

## Programa Coeduca't

L'acció a través del currículum és l'eix principal en matèria de coeducació i de lluita contra les violències. Per a fer efectiu el principi de coeducació amb el currículum, el programa Coeduca't té amb la voluntat de preparar les noies i els nois per a la vida afectiva i sexual fonamentada en la igualtat de gènere i els drets humans, i col·laborar en la construcció d'un model integral de persona, sense estereotips sexistes.



# PROTOCOL DE PREVENIÓ, DETECCIÓ I INTERVENCIÓ DAVANT LA VIOLÈNCIA MASCLISTA ENTRE L'ALUMNAT

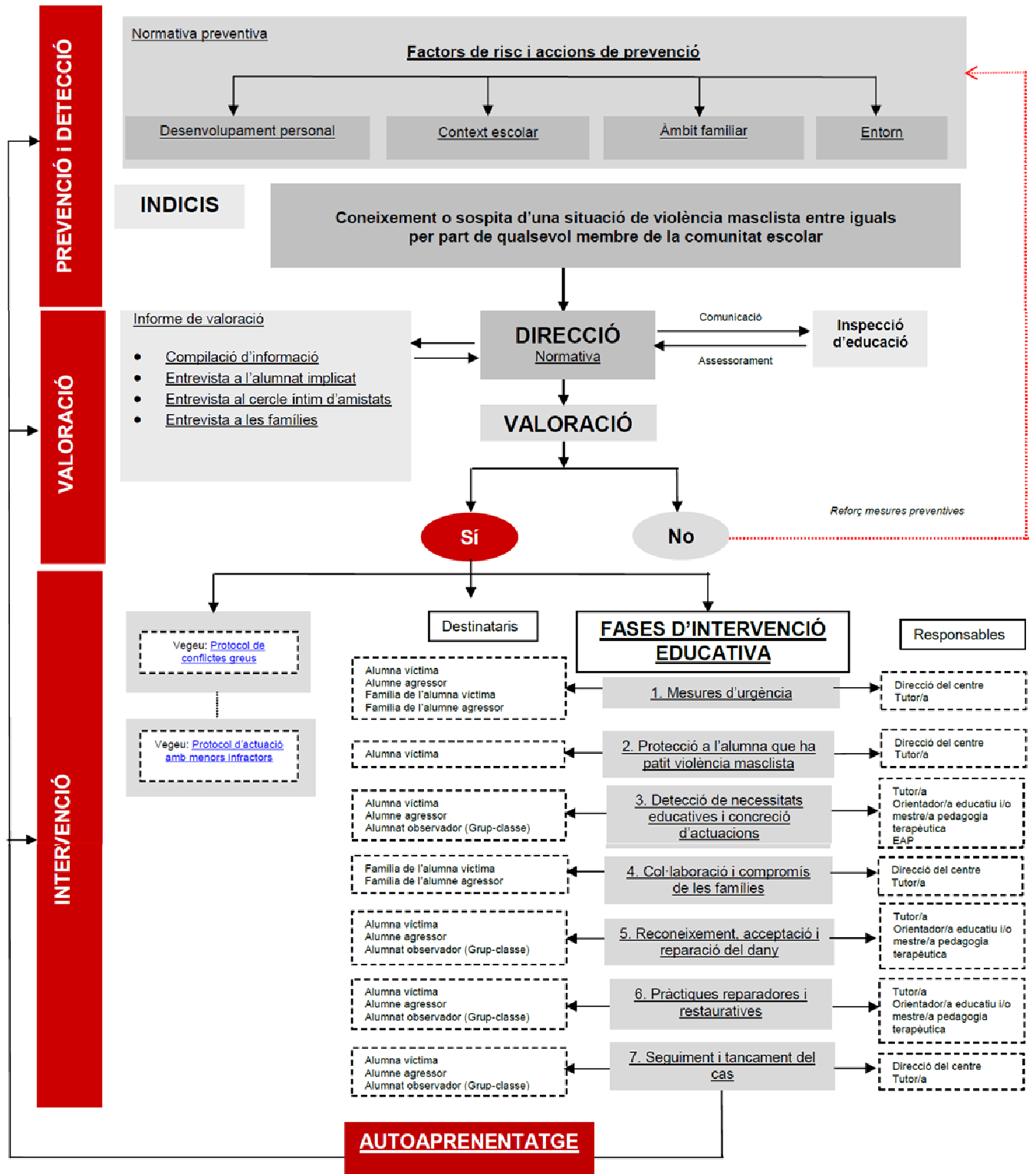
## Justificació i objectius del Protocol

### Violència masclista entre l'alumnat

La violència masclista entre l'alumnat és tota forma de violència que s'exerceix contra les alumnes o contra qualsevol alumne o alumna que no segueix un mandat de gènere normatiu

### Per saber-ne més

- [Conceptes bàsics](#)



Aquest protocol ha estat elaborat en col·laboració amb diverses entitats i associacions especialitzades en violència masclista (vegeu document Justificació i objectius)



## 17. ÀMBIT JUDICIAL

A l'àmbit judicial, i des d'un punt de vista penal, podem identificar dues fases diferenciades:

La **fase prejudicial**, que faria referència a tot allò que té a veure amb la preparació de la denúncia: recollida d'informació, assessorament legal previ a la presentació de la denúncia, informes mèdics, recollida de dades de testimonis,.... Aquesta fase és molt important perquè permetrà que la denúncia estigui ben argumentada i facilitarà, en el procés judicial, la prova dels fets denunciats.

El **procés judicial penal**, que s'inicia amb la denúncia presentada per la dona, d'ofici o per coneixement del jutjat a través del comunicat de terceres persones (sanitat, SS...)

Si és la dona qui denuncia, ho pot fer tant davant els cossos policials com davant el jutjat, però és recomanable que presenti la denúncia davant els cossos policials, perquè d'aquesta manera el procediment podrà tramitar-se de forma més ràpida i la dona serà citada en un màxim de 72 hores davant l'autoritat judicial competent, de tal manera que s'agilitza molt el procediment judicial posterior. A més, els cossos policials poden detenir al denunciat, si escau. Si la denúncia es presenta davant el jutjat de guàrdia, la seva tramitació serà més lenta.

Quan hi ha lesions es recomana que primer passi pels **serveis mèdics** per tal de poder adjuntar l'informe acreditatiu de les lesions. De totes maneres, els serveis sanitaris estan obligats a enviar els informes mèdics directament als Jutjats quan hi ha indicis de violència. També donen un informe a la dona per tal que pugui adjuntar-lo a la denúncia. En cas que la dona no aporti l'informe mèdic, des de comissaria se la derivarà al servei sanitari per tal que sigui reconeguda i així poder obtenir l'informe acreditatiu de les lesions. És molt important que l'exploració mèdica sigui precisa, que especifiqui la regió topogràfica de les lesions així com el tipus de lesió o la coloració, que donen molta informació que amb el temps es perd. La inclusió d'aquesta informació facilitarà després la intervenció del metge forense. Inclús, si és possible i la dona ho consenteix, és aconsellable acompanyar fotografies de les lesions.

**En la fase judicial pròpiament dita podem diferenciar dos moments perfectament delimitats:**

**1.-La fase d'instrucció, que té lloc davant els Jutjats de Violència vers la Dona,** creats per la LO 1/2004, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere.

El Jutjat de Violència vers la Dona (VIDO) té atribuïda la competència objectiva, tal com el seu nom indica, per a la instrucció (fase en la qual el jutge determina, a través de la pràctica de proves, si els fets denunciats poden ser constitutius d'un delictes i si aquest delictes pot ser imputat a una persona concreta) de procediments per delictes de violència de gènere (fonamentalment, maltractament físic o psíquic, lesions, amenaces, coaccions, injúries, assetjament, agressió o abús sexual, delictes contra la intimitat, impagament de pensions o qualsevol altre delictes comès amb

violència contra la dona per la seva parella o exparella de sexe masculí), així com per altres delictes connexes cap a altres membres de la família o integrats en el nucli familiar quan mitjançant una unitat d'acte s'hagués comès també un acte de violència vers la dona.

Quant a la seva competència territorial, serà competent el Jutjat de Violència del domicili de la dona en el moment en què es produeix l'acte de violència denunciada.

A més de les competències penals, el Jutjat de Violència vers la Dona té també competències civils per conèixer dels procediments civils de separació, divorci, guarda i aliments, mesures provisionals o filiació, quan les parts siguin la víctima i el denunciada d'un procediment penal per violència de gènere.

Quan els cossos policials citen a les parts perquè compareguin davant el Jutjat en un dia no laborable (dissabte, diumenge o festiu), en aquest cas, no se les cita davant el Jutjat de VIDO (atès que al Maresme els Jutjats de VIDO no obren els festius), sinó que se les cita perquè compareguin davant el Jutjat de Guàrdia del partit judicial, el qual coneixerà tan sols de les actuacions urgents (com és ara resoldre sobre la concessió de l'ordre de protecció i resoldre sobre la situació personal del detingut). A continuació, el Jutjat de Guàrdia remet les actuacions al Jutjat de VIDO competent, que serà el que realitzi tots els tràmits de la instrucció.

**2.-La fase d'enjudiciament**, que no correspon al Jutjat de VIDO, sinó al Jutjat Penal si els fets són constitutius d'un delictes castigat amb presó que no excedeixi dels cinc anys, o a l'Audiència Provincial si els fets són constitutius d'un delictes castigat amb pena de presó superior a cinc anys. Excepcionalment, el Jutjat de VIDO pot dictar sentència condemnatòria per delictes de violència de gènere castigats amb pena de presó no superior a tres anys quan l'acusat es mostri conforme amb l'escrit d'acusació del Fiscal, procedint llavors el Jutjat de VIDO a dictar immediatament sentència condemnatòria de conformitat.

### 17.1 Jutjat de violència contra les dones ( VIDO)

Al Jutjat de VIDO es practiquen les diligències d'instrucció, que fonamentalment són: declaració de la víctima davant el Jutge/essa sobre els fets de la seva denúncia i, si escau, sobre la sol·licitud d'ordre de protecció, examen de la víctima pel metge forense, declaració dels testimonis, si n'hi ha i, per últim, declaració del denunciada. També poden realitzar-se altres diligències com la confrontació de missatges, whatsapps, e-mails, etc., per part del Lletrat/da de l'Administració de Justícia i la seva incorporació a les actuacions, així com la incorporació de fotografies o vídeos amb els quals s'hagi pogut cometre algun delictes contra la dona.

Quan hi ha lesions, la dona és examinada (sempre que ella vulgui), pel metge/essa forense, que emetrà un informe sobre el tipus de lesió o lesions que presenti (o que se'n derivin del comunicat mèdic de l'Hospital o CAP si ja no presenta lesions visibles), sobre el tipus de tractament mèdic que precisi o hagi precisat, sobre els dies que estima que trigarà a curar i, si escau, sobre les seqüeles que li quedaran a la dona. Aquest informe és molt necessari tant per poder provar en judici les lesions com perquè la dona pugui reclamar una indemnització pels dies de sanitat i, si és procedent, per les seqüeles que li hagin quedat.

Quan la dona demana una Ordre de Protecció, després d'escoltar a ambdues parts se celebra una compareixença en la qual els Lletrats/des de denunciador i denunciat i el Ministeri Fiscal exposen el que creuen convenient sobre si ha de concedir-se o no, i finalment, el Jutge/essa de VIDO (o el Jutge/essa de Guàrdia, si és festiu), decideix mitjançant una interlocutòria si concedeix o no l'ordre de protecció, la qual podrà concedir si aprecia indicis de delictes i una situació objectiva de risc (físic o psíquic) per la dona. Quan s'atorga, l'ordre de protecció comprèn l'adopció de mesures penals (allunyament de la víctima i prohibició d'estada i comunicació amb ella) així com mesures civils quan hi ha fills/es menors de la parella (mesures relatives a la guarda dels fills/es menors, pensió d'aliments, règim de comunicació i ús de l'habitatge). Les ordres de protecció es comuniquen pel Jutjat als Mossos d'Esquadra (que vetllaran pel compliment de les mesures penals) i a l'Oficina d'Atenció a la Víctima, a Barcelona, i s'inscriuen al Servei Integral de Registre de l'Administració de Justícia (SIRAJ).

Entre d'altres, per tant, estaria en l'àmbit penal:

- Valoració de lesions físiques i mental de lesionats per alguna causa que impliqui judicialització (aquí va inclòs la violència domèstica i dins d'ella la violència de parella, maltractament infantil....)
- Valoració psicològica de la víctima a través d'una exploració i les proves complementàries adequades per un diagnòstic i afectació mental i emocional correcte
- Valoració de les capacitats cognitives i volitives de l'agressor en relació amb el delictes
- Agressions sexuals, primera avaluació amb recollida de mostres i posteriorment si ho demana el jutjat una valoració mental de la víctima

Quan es concedeix l'ordre de protecció, normalment la víctima continua al seu domicili i es fa sortir l'agressor. Excepcionalment, en el cas que calgui la tramitació d'un recurs d'acolliment d'urgència perquè la víctima no pugui retornar al domicili ni allotjar-se en un altre lloc, el jutjat la sol·licitarà, a través dels cossos policials, a serveis socials. De la mateixa manera, si el jutjat aprecia una situació d'urgència que afecti algun infant, remetrà còpia de les actuacions a DGAIA.

Finalment, i present el denunciador, se celebra una altra compareixença amb els Lletrats/des i el/la Fiscal per decidir si el procediment ha de continuar com a judici ràpid o bé si cal donar-li una tramitació més llarga per practicar més proves, o bé si el procediment ha de ser arxivat. Aquesta compareixença només es pot fer davant el Jutjat de VIDO (mai en el de Guàrdia).

Si el Jutge/essa de VIDO decideix que el procediment continuï endavant com a judici ràpid, se cita a les parts per a la celebració del judici davant el Jutjat del Penal en un termini breu (unes tres setmanes).

Si el Jutge/essa de VIDO decideix que segueixi una tramitació més llarga, anomenada Diligències Prèvies (o Sumari o Jurat per als delictes més greus), els Lletrats/des de les parts i el Ministeri Fiscal podran proposar noves diligències

d'investigació (anàlisis pericials, reconeixements psiquiàtrics-forenses, declaració de més testimonis, remissió d'oficis, etc.), però al final, el judici se celebra de la mateixa forma, davant el Jutjat del Penal (o davant l'Audiència Provincial per als delictes més greus).

## **17.2 Servei d'Orientació Jurídica (SOJ)**

L'art. 2 de la Llei 1/1996, d'assistència jurídica gratuïta, reconeix el dret d'assistència jurídica gratuïta, amb independència de l'existència de recursos per a litigar, a les víctimes de violència de gènere, en aquells processos que tinguin vinculació, derivin o siguin conseqüència de la seva condició de víctimes, i als i a les menors d'edat quan siguin víctimes d'abusos o maltractaments. També estableix que l'assistència jurídica es prestarà de forma immediata.

El Col·legi de l'advocacia disposa d'un torn especial de guàrdia d'assistència a les víctimes de violència masculina. Existeix un llistat diari d'advocats de guàrdia, les 24 hores dels 365 dies de l'any. L'activació d'aquest torn es fa a través dels cossos policials quan la dona va a presentar la denúncia.

Aquest torn d'ofici està integrat per lletrats i lletrades amb formació específica en violència de gènere, que assessoraran i defensaran els interessos de la dona des de l'inici del procés judicial penal (presentació de la denúncia) i fins a la seva finalització. Així mateix, al lletrat/da assignat li correspondrà la defensa de la dona, durant el temps que duri la designa, en aquells altres procediments penals per violència de gènere que es puguin iniciar amb posterioritat, i li correspondrà també la tramitació del procés civil (separació, divorci, guarda i aliments) connex al procés penal.

Aquesta assistència jurídica gratuïta es mantindrà mentre duri el procediment penal o quan, després de la seva finalització, s'ha dictat sentència condemnatòria.

El benefici de justícia gratuïta es perdrà en cas de sentència absolutòria o arxiu ferm del procediment penal, sense l'obligació d'abonar el cost de les prestacions que ha gaudit gratuïtament fins aquest moment.

És molt important comptar amb assistència lletrada des del moment de presentar la denúncia, per tal que aquesta estigui ben redactada i així poder provar millor, durant el procés judicial, els fets denunciats.

En cas de dictar-se el sobreseïment de la causa penal o sentència absolutòria, si la dona vol continuar amb el mateix lletrat/da el procés de separació, divorci o mesures paterno-filials caldrà que sol·liciti, a través del col·legi d'advocats del seu territori, el reconeixement del dret a l'assistència jurídica gratuïta, havent d'acreditar en aquest cas la seva capacitat econòmica.

Igualment, si la dona no vol presentar denúncia per violència però sí iniciar el tràmit de separació, divorci o guarda i aliments, se l'haurà d'adreçar al Col·legi de l'Advocacia, per tal que tramiti, amb acreditació de la seva capacitat econòmica, el reconeixement del dret a l'assistència jurídica gratuïta.

### 17.3 Ministeri Fiscal

Les actuacions de la Fiscalia es concreten en:

- Entrevistes personals amb les víctimes de maltractaments pel seguiment personalitzat de cada cas.
- Petició als Jutjats de mesures de seguretat per a les víctimes, des de mesures d'allunyament fins a presó provisional per l'agressor.
- Peticions d'acumulació de denúncies per faltes, per tal d'incoar les Diligències Prèvies per perseguir el delictes de Violència Habitual en l'àmbit familiar de l'art. 153 C.P.
- Presència del Ministeri Fiscal en tots els judicis de Faltes i injúries, quan aquestes es donin entre cònjuges o parelles entre les quals hi hagi hagut algun tipus de relació afectiva.
- En la Fiscalia es porta un registre de les víctimes en el que s'incorporen totes les denúncies que es vagin presentant i totes les mesures i resolucions judicials que afecten la dona maltractada, per a un millor seguiment de cada situació.
- Presència de Ministeri Fiscal en tots els judicis ràpids, diligències urgents, que es donin entre cònjuges o parelles entre les quals hi hagi hagut algun tipus de relació afectiva.

### 17.4 Metges/esses forenses

Els/les metges/esses forenses realitzen les activitats assistencials pròpies dels Serveis de Medicina Legal i Forense. Realitzen l'assistència tècnica al Jutjat (valoracions de tipus pericial de les víctimes: lesions, seqüeles,.) i el control periòdic dels/les lesionats/des i la valoració dels danys corporals que siguin objecte d'actuacions processals. Emet informes pericials i dictàmens mèdic- legals, assisteix a judicis i d'altres diligències judicials relacionades en proporció significativa amb els diferents continguts de l'especialitat.

Cal potenciar la coordinació amb els diferents professionals de l'àmbit sanitari i consensuar el protocol de derivació. Es preveu fer una reunió conjunta amb la comissió tècnica del protocol, els metges de família i serveis d'urgència de la població, per compartir els procediments d'actuació i la realització dels parts de lesions.

Convé destacar que el/la metge/essa forense treballa amb plena independència i sota criteris estrictament científics en el marc d'actuacions processals o de recerca de qualsevol naturalesa, sota les ordres de jutges, magistrats, fiscals o de les oficines del registre civil.

## 17.5 Equips tècnics del Departament de Justícia

### 17.5.1 L'assessorament tècnic penal

L'assessorament tècnic penal dona resposta a les demandes oficiades pels òrgans judicials d'aquesta jurisdicció i els facilita la presa de decisions mitjançant l'elaboració d'informes, en els quals, a banda de la informació pertinent, es fan constar valoracions, conclusions i/o propostes tècniques amb relació als encausats, les víctimes i els testimonis implicats en un procediment penal.

Els equips d'assessorament tècnic penal, distribuïts territorialment, estan formats per professionals de la psicologia i del treball social especialitzats en l'àmbit judicial, concretament en la realització de pericials psicològiques, socials i psicossocials.

#### **Què ofereixen:**

##### *Programa de suport a l'exploració judicial*

Adreçat a menors i testimonis especialment vulnerables per les seves condicions físiques o psíquiques, que requereixen el suport de personal especialitzat per efectuar la declaració judicial. Es pretén que la gravació de l'exploració esdevingui una prova preconstituïda perquè la persona no hagi de tornar a declarar en el moment del judici oral.

##### *Programa d'assessorament tècnic oficial sobre víctimes*

Aporta informació significativa sobre les víctimes, respecte de la seva credibilitat, afectacions cognitives, seqüeles psicossocials i l'adequació de mesures de protecció, d'acord amb la demanda oficial.

##### *Programa d'assessorament tècnic oficial sobre testimonis*

Aporta informació significativa sobre els testimonis implicats respecte de la seva credibilitat i afectacions cognitives, entre d'altres, d'acord amb la demanda oficial.

#### **Com treballen?**

Cada programa té una metodologia i un procés d'intervenció específics, adequats als seus objectius. De manera general, quan arriba un ofici, s'estudia la demanda i s'assigna el cas a la persona professional experta en aquell àmbit (en casos de sumari, se n'hi assignen dos).

Aquest professional fa les actuacions preliminars d'estudi de la informació judicial i de l'expedient administratiu (si hi ha antecedents d'intervenció); planifica les intervencions que cal fer; duu a terme l'entrevista o entrevistes (exploració, en el suport judicial); s'ocupa que es passin les proves diagnòstiques (si escau); gestiona les coordinacions externes necessàries i redacta l'informe que es lliura a l'òrgan judicial sol·licitant.

Les intervencions es regeixen per les pautes següents:

- Imparcialitat, objectivitat i equitat, així com pel principi d'intervenció mínima necessària.
- La persona que ha de ser objecte d'intervenció tècnica decideix la seva participació d'acord amb la seva responsabilitat. En cas que no comparegui, s'informa el jutjat corresponent.
- Informem les persones de la intervenció que es durà a terme abans d'iniciar-la.
- La informació que s'obté de la intervenció no està subjecta al secret professional atès que té lloc en el context judicial.
- De cada intervenció s'elabora un informe que dóna resposta a la demanda oficiada, el qual té caràcter facultatiu i no vinculant per a la decisió judicial que es deriva del procediment.

### **Qui pot sol·licitar l'assessorament tècnic penal?**

Jutges i jutgesses, magistrats i magistrades dels jutjats d'instrucció, jutjats penals, seccions penals de les audiències provincials i Ministeri Fiscal (assessorament tècnic oficial).

### **17.5.2 L'assessorament tècnic en l'Àmbit de Família**

L'Equip d'Assessorament Tècnic en l'Àmbit de Família el formen professionals de la psicologia i el treball social especialitzats en l'àmbit judicial i en el treball amb famílies.

Treballen per als jutjats de primera instància i de família d'arreu de Catalunya. Realitzen informes que van dirigits als jutges i jutgesses i que serveixen per facilitar una decisió judicial ajustada a les característiques particulars de cada família, sempre en benefici dels menors implicats.

Ofereix un espai on les famílies poden reflexionar sobre les dificultats que implica una reorganització familiar després de la separació. Així mateix, ofereix espais on les famílies poden optimitzar el seu funcionament quant a les relacions familiars i el règim de visites.

L'equip professional planifica la intervenció tècnica d'acord amb el tipus de conflicte que manifesta la família i les preguntes que formula la jutgessa o jutge.

L'eina principal d'aquesta intervenció és l'entrevista psicosocial en el context judicial, tot i que disposen d'altres eines que poden aplicar segons els criteris establerts en els protocols d'actuacions interns.

Totes les intervencions es regeixen pels principis d'imparcialitat, objectivitat i equitat.

Quan les jutgesses o jutges sol·liciten un informe, citen les famílies, les quals decideixen assistir al Servei d'acord amb la seva responsabilitat. En cas de no comparèixer, s'informa al jutjat corresponent.



L'equip professional informa les famílies de les característiques de la intervenció tècnica que es durà a terme.

La informació que s'obté d'aquesta intervenció tècnica no està subjecta al secret professional, atès que té lloc dins d'un context judicial.

Les entrevistes que es duen a terme suposen la participació dels membres de la família que formen part del procediment judicial i, a criteri tècnic, d'aquells que es considera que són significatius en la vida del menor.

Després s'elabora un informe, amb caràcter facultatiu i no vinculant, que dona resposta a la demanda de la jutgessa o jutge, que és qui pren l'última decisió.

## 17.6. Oficina d'atenció a la víctima del delict

Servei gratuït que ofereix atenció, suport i orientació a les víctimes i persones perjudicades per un delict o falta, i punt de coordinació de les ordres de protecció de les víctimes de violència domèstica i de gènere que adopten els òrgans judicials a Catalunya.

Aquestes oficines depenen de la Direcció General d'Execució Penal a la Comunitat i de Justícia Juvenil i tenen com a finalitat oferir a les víctimes informació i suport perquè puguin exercir els drets que els reconeix la legislació vigent, així com una atenció integral per potenciar la recuperació personal i reduir la victimització.

Amb aquest servei es pretén:

- Promoure els drets de les víctimes i potenciar l'aplicació i desenvolupament del marc normatiu.
- Fer de pont entre les víctimes i les instàncies judicials que intervenen en el procés.
- Prestar una atenció integral que eviti la revictimització, minimitzi les seqüeles i potenciï la recuperació psicosocial.

Informació i assessorament

- Assessoren sobre els drets des d'abans d'interposar la denúncia fins a la resolució judicial.
- Informació sobre dret d'assistència jurídica gratuïta i el torn d'ofici.
- Assessoren sobre el paper en el procés judicial.
- Informació sobre com sol·licitar una ordre de protecció i del que això significa.
- Informació dels ajuts econòmics als quals pot tenir dret pel fet d'haver patit determinats delictes.
- Informació i oferiment d'atenció integral, tal com preveu la Llei 29/2011, de 22 de setembre, de reconeixement i protecció integral a les víctimes del terrorisme.
- Acompanyament al llarg de tot el procediment judicial i en particular:
  - Preparació per a l'acte de judici oral.



- Sol·licitud de les mesures de protecció necessàries que garanteixin la intimitat i seguretat (principalment en agressions sexuals i violència domèstica o de gènere)
- Assistència, si és necessari, als actes judicials.
- Informació de les ordres de protecció, contingut i durada de les mesures adoptades, així com de la situació penitenciària de la persona imputada.

#### Suport emocional i atenció psicològica

- Ofereixen ajuda per a definir i resoldre amb autonomia la situació personal.
- Ofereixen ajuda en el procés de recuperació, oferint orientació i atenció psicològica per pal·liar les seqüeles del delicte.

#### Derivació i coordinació amb els serveis de la xarxa comunitària

Ofereixen ajuda per a contactar amb els serveis de la xarxa social i/o assistencial i recursos especialitzats.

### **SERVEI D'ACOMPANYAMENT A LES VÍCTIMES DEL DELICTE**

El Servei d'Acompanyament a les Víctimes del Delicte en seu judicial del Departament de Justícia té com a objectiu informar, assessorar, donar suport i atendre, tot realitzant, si escau, un treball de contenció i suport emocional, a les víctimes de qualsevol delicte en el moment de l'acte de judici oral i també a les víctimes de violència de gènere en el moment de la compareixença davant dels Jutjats de Violència sobre la Dona.

Aquest servei s'adreça a les persones víctimes d'un delicte de violència de gènere en el moment de la compareixença davant del Jutjat de Violència sobre la Dona (o en els Jutjats d'Instrucció especialitzats)

Aquest servei comporta la presència d'un equip de 46 professionals especialitzats en l'àmbit de la psicologia, la criminologia, l'educació social i el treball social, distribuïts pel territori de Catalunya, que garanteixen la cobertura i la prestació del Servei als 49 partits judicials d'arreu de Catalunya.

Tal com determina la Llei 4/2015, de 21 d'abril, de l'Estatut de la víctima del Delicte i la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere, l'objectiu del servei és oferir acompanyament físic a les víctimes especialment vulnerables o que ho necessitin en el moment del judici, tot donant suport psicològic i emocional abans, durant i després de la vista oral o de la compareixença davant els jutjats de violència sobre la dona, alhora que vetllaran perquè s'apliquin els elements físics de protecció visual, com ara la col·locació de mampares o que la víctima i l'agressor utilitzin circuits alternatius en els jutjats per tal que no es puguin trobar.

L'accés de les víctimes al servei d'acompanyament (SAVD) per aquesta atenció es pot produir per:

- Derivació dels òrgans judicials
- Derivació de Cossos i Forces de Seguretat (ME, Policia local...)
- Derivació de Serveis especialitzats de la xarxa o de l'àmbit d'execució penal.
- Sol·licitud de la pròpia víctima o del seu/va lletrat/da
- Detecció de la necessitat per part de les Oficines d'atenció a la víctima del delictes.

### Servei d'informació i orientació telemàtica a la víctima del delictes

El servei d'informació i orientació a persones víctimes d'un delictes (SIOVD) és un servei gratuït que funciona de dilluns a divendres, de 8 a 22 hores. S'hi pot accedir a través de:

- telèfon: 900 12 18 84
- correu electrònic: [infovictimesdelictes.justicia@gencat.cat](mailto:infovictimesdelictes.justicia@gencat.cat)

L'objectiu d'aquest servei és informar, assessorar, orientar, derivar i, si escau, dur a terme un treball de contenció i suport emocional, les persones que es consideren víctima d'un delictes, tant abans com després del procés penal, tal com determina la Llei 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delictes.

Atén i orienta les demandes d'informació i assessorament de qualsevol persona que hagi estat o se senti víctima d'un delictes, i, si s'escau, les deriva directament a les oficines d'atenció a la víctima del delictes o als equips de justícia restaurativa del Departament de Justícia.

Les persones que accedeixin al servei es poden expressar en diferents llengües, com ara català, castellà, anglès, francès, alemany i àrab.

### Sobre què informa

- Les mesures d'assistència i suport disponibles, siguin de caire mèdic, psicològic o material.
- El dret a denunciar i, si escau, del procediment per presentar una denúncia, i del dret a facilitar els elements de prova a les autoritats encarregades de la investigació.
- El procediment per obtenir assessorament i defensa jurídica i, si escau, de les condicions en què es pot obtenir gratuïtament.
- La possibilitat de sol·licitar mesures de protecció.
- Les indemnitzacions a què es pugui tenir dret.
- Els serveis d'interpretació i traducció disponibles.
- Les ajudes i serveis auxiliars per a la comunicació disponibles.
- El procediment que cal seguir perquè la víctima pugui exercir els seus drets si resideix fora de l'Estat espanyol.
- Els recursos que es poden interposar contra les resolucions que es considerin contràries als seus drets.
- Les dades de contacte de l'autoritat encarregada de la tramitació del procediment i de quins són els canals per comunicar-s'hi.
- Els supòsits en els quals es pot obtenir el reemborsament de les despeses judicials.

- El dret que se li notifiquin les resolucions a les quals es refereix l'article 7 de la Llei de l'Estatut de la víctima del delictes, si la víctima ho sol·licita. En concret, se l'informarà del procediment per sol·licitar-ho i se la derivarà a l'oficina d'atenció a la víctima del delictes corresponent.
- Els serveis de l'entorn més propers a què pot acudir: serveis socials, sanitaris, policials i judicials.

### 17.7. Punt de Trobada

Recurs gratuït del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya, destinat a atendre i prevenir, en un lloc neutral i transitori i en presència de personal qualificat, la problemàtica que sorgeix en els processos de conflictitat familiar i, en concret, en el compliment del règim de visites dels fills i filles establert per als supòsits de separació o divorci dels progenitors o per al supòsit d'exercici de la tutela per part de l'Administració pública, amb la finalitat d'assegurar la protecció del menor.

#### OBJECTIUS

- Facilitar la trobada dels infants amb el progenitor no custodi o amb altres familiars en un espai adient.
- Afavorir que les visites o el moment del lliurament i la recollida dels infants es desenvolupi en un entorn de protecció.
- Preservar la vinculació dels infants amb els seus progenitors o altres familiars.
- Tractar d'evitar la irrupció de la conflictitat familiar durant les visites o, en cas que es doni, pal·liar-ne les conseqüències.

#### DESTINATARIS

- Progenitors implicats en processos de nul·litat, separació o divorci, o bé per ruptura o manca de convivència entre els progenitors, i que presentin dificultats o limitacions en alguna àrea de la capacitat parental, derivades de les circumstàncies familiars o d'alguna problemàtica personal i/o social, que fan recomanable que el compliment del règim de visites es realitzi en un entorn supervisat i neutral.
- Avis i/o àvies (o d'altres familiars) que se'ls atorgui un dret de visita en una resolució judicial cautelar o ferma, i no tinguin la possibilitat de concretar-se en un entorn de caire normalitzat, per les particularitats de la situació, als casos en què els menors estiguin sota la guarda i custòdia de dones en situació de violència masclista i s'hagi acordat judicialment l'allunyament respecte a la dona.

## 18. RECURSOS FORA DEL MUNICIPI

### 18.1 SIAD. Consell Comarcal del Maresme

El SIAD Maresme és un servei d'Atenció i Informació a les Dones. Neix l'any 2010 amb l'objectiu de ser un recurs/referent per a les dones de la comarca en tots els temes que tinguin un component de gènere.

Treballem amb tots els municipis del Maresme que no tinguin un servei de dona propi. Oferim acollida, informació, orientació, suport i assessorament individuals i portem a terme accions comunitàries relacionades amb el Pla Comarcal d'Igualtat.

#### **Funcions:**

El SIAD treballa en dos fronts: L'atenció a les dones i el treball comunitari.

L'atenció a les dones es consta de:

- Acollida, informació i assessorament.
- Assessorament jurídic.
- Atenció psicològica.
- Mediació intercultural

El SIAD Maresme ofereix atenció a Mataró, Arenys de Mar i Tordera.

Tots els municipis que ho demanin en el cas de la mediació intercultural amb dones.

#### **Equip del SIAD**

L'equip del SIAD està compost per les següents persones:

- La coordinadora del servei: coordina els diferents serveis del SIAD, assumeix la gestió administrativa i presta assessorament als municipis en l'elaboració dels protocols d'actuació en violència masclista.
- La tècnica d'igualtat, gestió i interculturalitat: informa dels serveis del SIAD, i de recursos externs, gestiona les accions del SIAD i porta a terme un programa de foment de l'autonomia de la dona d'origen estranger (recursos formatius i informatius a les dones, assessorament a professionals en temes d'interculturalitat i gènere i accions de sensibilització). Fa mediacions amb el SIE Mataró-Maresme i a altres serveis de la comarca.
- La psicòloga: ofereix atenció psicològica a les dones i deriva als recursos especialitzats en Violència Masclista les dones víctimes d'aquesta violència.
- L'advocada: duu a terme l'assessorament jurídic, la preparació al judici i l'acompanyament de les dones als judicis a més de xerrades adreçades als professionals de la comarca.
- Tècnica de suport administratiu: atén les trucades i demandes de les dones i gestiona l'agenda de la psicòloga i de l'advocada.

## **Canals de derivació:**

Les dones poden ser derivades des d'algun servei o demanar el servei a títol individual.

La sol·licitud es pot fer via telefònica, presencialment o per correu electrònic.

## **18.2 SERVEI D'ATENCIÓ INTEGRAL (SAI) DEL CONSELL COMARCAL DEL MARESME**

El SAI Maresme és un servei que permet avançar cap a una societat més igualitària que protegeixi qualsevol persona que senti vulnerats els seus drets per raó de la seva orientació sexual, identitat o expressió de gènere.

El Servei d'Atenció Integral LGBTI que ofereix el Consell Comarcal del Maresme està integrat a la Xarxa pública SAI impulsada pel Departament de Treball, Afers Socials i Família a través de la Direcció General d'Igualtat, en coordinació amb els ens locals de Catalunya. D'aquesta manera es pot garantir plenament l'efectivitat dels drets i de les polítiques LGBTI tot facilitant l'atenció al col·lectiu des del Km0.

En el SAI LGBTI, és on pivoten les polítiques públiques locals, promovent la formació del personal de l'administració i el disseny i la implementació de les accions del Pla local LGBTI.

**Les línies d'actuació** se centren en:

- Visibilitzar la diversitat d'identitats de gènere i opcions sexuals
- Conèixer les realitats de les persones LGBTI del Maresme
- Treballar per a la prevenció de la discriminació (LGTBIfòbies)
- Atendre les persones que pateixen o han patit discriminacions per raó d'orientació sexual o identitat de gènere i qualsevol altra consulta que presenti la ciutadania
- Fomentar i impulsar el desplegament de les polítiques LGBTI a la comarca
- Formar en la diversitat sexual
- 

El Servei d'Atenció Integral "SAI" dona resposta a la Llei 11/2014 per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia. S'emmarca en les Polítiques de Gènere, d'Igualtat Home-Dona i les polítiques de Diversitat Sexual i de Gènere per una societat que garanteix la igualtat entre les persones.

## **Qui pot utilitzar el servei:**

Lesbianes, gais, bisexuals, transsexuals, intersexuals, queer, pansesuals, asexuals què ofereix el SAI Maresme.

Amb la finalitat de protegir la integritat, la dignitat i la llibertat de totes les persones, d'acord amb els drets fonamentals i els drets humans universals, el SAI Maresme ofereix:

- Informació i Assessorament legal a les persones que pateixen o hagin patit algun tipus de discriminació.
- Informació i Assessorament psicològic sobre la diversitat sexual a persones i familiars que ho precisen.
- Accions de Prevenció i Sensibilització.
- Tramitació de las demandes administratives per LGTBI.

#### **Professionals del SAI Maresme:**

- Psicòloga
- Advocada
- Agent d'igualtat

### **18.3. Servei d'Intervenció Especialitzada (SIE Mataro-Maresme )**

Els **Serveis d'Intervenció Especialitzada** (SIE) són un servei públic especialitzat que ofereix atenció integral i recursos en el procés de recuperació i reparació a les dones que han patit o pateixen situació de violència masclista, i també a llurs fills i filles a càrrec. Així mateix els Centres d'Intervenció Especialitzada incideixen en la prevenció, la sensibilització i la implicació comunitària.

#### **Marc d'actuació**

Llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista, defineix com a violència masclista *“la violència que s'exerceix contra les dones en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones, i que, produïda per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloses les amenaces, intimidacions o coaccions, té com a resultat un dany o patiment físic, sexual o psicològic, tant si es produeix en l'àmbit públic com en el privat”*.

La Llei fa un abordatge de totes les formes d'exercir la violència masclista i també situa els àmbits en què es pot produir:

- **Violència en l'àmbit de la parella** : violència física, psicològica, sexual o econòmica exercida sobre les dones i realitzada per part de l'home que és o ha estat el seu cònjuge persona lligada per relacions similars d'afectivitat.
- **Violència en l'àmbit familiar:** violència física, sexual, psicològica o econòmica, exercida sobre les dones tant majors com menors d'edat, que es dona en el si de la família, que és perpetrada per part de membres de la mateixa família i que està determinada pel marc de les relacions afectives i els lligams de l'entorn familiar.
- **Violència en l'àmbit laboral:** violència física, sexual o psicològica, que es pot produir tant en el centre de treball i durant la jornada de treball, com fora del centre i de les hores de treball, sempre que tinguin relació amb la feina.
- **Violència en l'àmbit social o comunitari:**
  - Agressions sexuals: ús de la violència física i sexual exercida sobre les dones majors o menors d'edat, i que està determinada per l'ús premeditat del sexe com a arma per demostrar-ne el poder i abusar-ne.
  - Assetjament sexual.
  - Tràfic i explotació sexual de dones i nenes.

- Mutilació genital femenina o risc de patir-la. Inclou qualsevol procediment que impliqui una eliminació total o parcial dels genitals femenins o en produeixi lesions, encara que hi hagi consentiment exprés o tàcit de la dona.
- Matrimonis forçats.
- Violència derivada dels conflictes armats: Inclou totes les formes de violència contra les dones que es produeixen en aquestes situacions, com ara l'assassinat, la violació, l'esclavatge sexual, l'embaràs, l'avortament i l'esterilització forçades, la infecció intencionada de malalties, la tortura o els abusos sexuals.
- Violència contra els drets sexuals i reproductius de les dones, com ara els avortaments selectius i les esterilitzacions forçades.

## **OBJECTIU GENERAL DEL CENTRE**

Oferir informació, atenció i recuperació a les dones que han estat o estan en processos de violència masclista, així com als seus fills i filles a càrrec i potenciar els programes específics i integrals de prevenció, assistència, reparació i treball en xarxa.

## **OBJECTIUS ESPECÍFICS DEL CENTRE**

- Proporcionar una atenció social i terapèutica especialitzada i continuada en relació al procés de violència viscut.
- Adequar el model d'intervenció social, legal i terapèutic al procés de les dones que han patit o pateixen violència.
- Treballar coordinadament amb els serveis externs, atenent al procés específic de cadascuna de les dones.
- Potenciar la sensibilització i prevenció de la violència masclista.
- Afavorir la detecció precoç i la promoció del treball en xarxa.

## **Objectius específics d'atenció**

- Atendre les demandes que presentin les dones en els diferents aspectes (psicològic, jurídic, social, laboral,...) amb la finalitat d'acompanyar-les en la presa de decisions i en el procés de recuperació.
- Valorar conjuntament amb la dona l'accés o la derivació altres recursos, acollida, atenció sanitària, inserció laboral i altres, que poden ser del seu interès.
- Dissenyar i dur a terme programes de recuperació bio-psico-social de llarga durada, per tal de poder reparar els danys ocasionats per les diverses situacions de violència, que contemplin l'atenció individual i grupal.
- Oferir a les filles i fills de les dones que es troben en processos de recuperació un espai terapèutic amb l'objectiu de minvar l'impacta del dany patit, tot prevenint la transgeneracionalitat de la violència.
- Establir les coordinacions precises amb tots els serveis i recursos de la xarxa d'atenció i recuperació per a dones que es troben en situació de violència per ta de garantir el procés de recuperació de cada dona, oferint col·laboració, informació i assessorament.

## **Objectius específics de territori**

- Participar i col·laborar en iniciatives comunitàries de prevenció i sensibilització de les violències envers les dones.
- Oferir un espai de formació i assessorament a professionals del territori.
- Participar en circuits, comissions, i xarxes municipals i supralocals en relació a la violència masclista.

## **PROGRAMES DEL SIE**

### **Programa d'Atenció i Recuperació a les dones i les seves filles i fills a càrrec Programa d'Acollida**

És el programa inicial d'atenció a les dones en situació de violència masclista i conductor de la intervenció. És liderat per la treballadora social i educadores socials.

En el procés d'acollida les tasques són recollir el motiu de consulta i iniciar la vinculació de les dones amb el servei, identificar la situació de violència i valorar la situació de risc, clarificar les demandes i poder transformar-les en objectius de treball per a les dones i els seus fills i filles.

La informació recollida s'estructura i s'organitza per tal de traspasar-la a la resta de l'equip de professionals a la reunió d'equip.

### **Programa d'Atenció Social**

L'Atenció Social és una eina fonamental perquè ofereix a les dones l'ajuda necessària per reflexionar, conèixer les opcions de què disposa, prendre decisions i activar les habilitats i els recursos necessaris per sortir de la situació de violència.

La treballadora social ofereix acompanyament en aquest procés de decisió, de presa de consciència i de mobilització de recursos personals i externs (accés al mercat laboral, habitatge, entre d'altres)., realitza un diagnòstic social, entès com un procés d'aproximacions successives que proporciona un coneixement de la realitat concreta i que permet identificar carències, necessitats, problemes i aspiracions, així com la magnitud de les mateixes.

Una vegada elaborat aquest diagnòstic es passa a la intervenció: prioritització de necessitats, establiment d'accions/objectius que donin respostes a les necessitats, avaluació i redefinició d'objectius.

### **Programa d'Atenció Psicològica per a Dones**

Aquest programa ofereix una atenció individual a la dona, mitjançant un espai d'atenció terapèutica especialitzada que té com a finalitat donar suport a les dones que han patit o estan patint una situació de violència masclista per tal de recuperar-se dels efectes i les seqüeles a nivell psicològic. L'atenció psicològica és un element clau per iniciar aquesta recuperació i prevenir d'altres possibles relacions violentes.



Els objectius del programa psicològic són:

- Ajudar la dona a la identificació de la situació de violència viscuda i el seu impacte
- Promoure la independència i l'autonomia de les dones.
- Promoure models relacionals no abusius.

S'ofereix també una atenció terapèutica.

### **Programa d'Atenció Psicològica Infantil**

Aquest programa proporciona als fills i filles de les dones una atenció psicològica i un espai terapèutic dirigit a prevenir, avaluar, reduir i recuperar l'afectació de les situacions de violència masclista viscudes pels menors. Aquesta atenció psicològica es realitza a través de sessions individuals i altres conjuntament amb la mare.

Els objectius d'aquest programa són:

- Prevenir i tractar les conseqüències de l'impacte de la violència masclista.
- Ajudar a les filles i fills a ser conscients de la situació de violència.
- Promoure la independència i l'autonomia de les nenes i nens.

Aquesta atenció psicològica es realitza mitjançant un treball psicoterapèutic amb les nenes i nens en relació a la violència viscuda. Al mateix temps també s'aborda la relació maternofilial, que tot sovint, es veu afectada en situacions de violència masclista.

### **Programa d'Atenció Jurídica**

El programa d'atenció jurídica ofereix un acompanyament jurídic a la dona que ha viscut violència i a les filles i fills a càrrec, durant tot el seu procés de recuperació des de que entren al servei fins que en surten.

Aquest programa contempla també l'assessorament del propi equip professional del centre que es fa efectiu a través de l'organització de sessions de tècniques de formació sobre temes jurídics vinculats a la problemàtica de la violència masclista que s'aborda en el centre.

### **Programa d'Atenció Socioeducativa**

El programa d'atenció socioeducativa ofereix a les dones i el seus fills i filles un espai per desenvolupar rols, actituds, habilitats i responsabilitats encaminades a assolir un nou model de convivència diferent al que es dona en situacions de violència. El programa ofereix també als infants eines d'expressió emocional mitjançant propostes educatives.

Es contempla l'actuació educativa a nivell individual, grupal i intrafamiliar, segons les necessitats de cada dona i dels seus fills i filles.

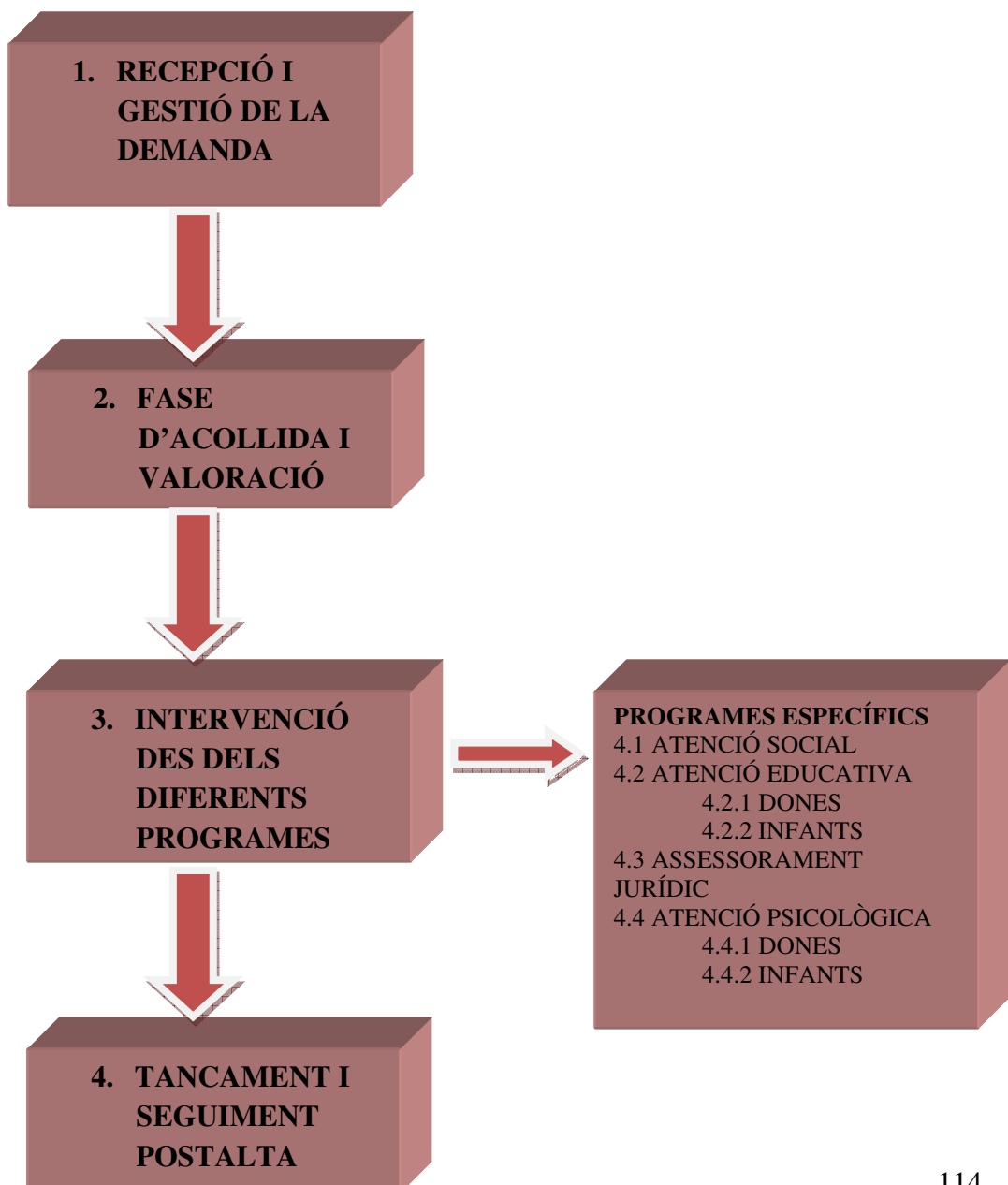
## Intervenció en el territori

Els Serveis d'Intervenció Especialitzada són serveis que tenen com a objectiu incidir en la prevenció, la sensibilització i la implicació a nivell comunitari, en l'àmbit de la violència masclista. Per tal de possibilitar la intervenció des del treball en xarxa, cal una estreta coordinació amb els municipis, els serveis i les/els professionals que hi treballen.

Això suposa dur a terme diferents accions:

- Accions específiques d'informació i sensibilització en el territori.
- Participació en els circuits i protocols d'actuació del seu territori en relació a la violència masclista.
- Tallers específics per als diferents serveis i recursos del territori.
- Com a servei especialitzat ofereix un espai de formació i assessorament als professionals del territori.

### CIRCUIT D'ATENCIÓ A LA DONA I ALS FILLS I FILLES AL SIE



## 18.4. PROTOCOL D'ACTUACIÓ EN L'ATENCIÓ A DONES EN SITUACIÓ DE VIOLÈNCIA MASCLISTA A LES OFICINES DE TREBALL DEL SOC

L'atenció a dones en situació de violència masclista des de les Oficines de Treball s'entén de manera integral i afecta les diferents actuacions que es duen a terme des de les Oficines. Adjuntem breu resenya d'actuacions:

Concretament, identifiquen actuacions específiques en relació als següents elements clau:

-Pel que fa a l'ATENCIÓ DIRECTA s'identifiquen actuacions concretes en relació a:

- la detecció de situacions de violència masclista
- l'acollida de les dones en situació de violència masclista a les oficines
- l'acompanyament per la definició i l'execució del projecte professional
- el manteniment del lloc de feina.

- Pel que fa al TREBALL EN XARXA s'identifiquen actuacions concretes en relació a:

- el treball amb les empreses
- el treball amb la xarxa de recursos especialitzats
- el treball en equip i metodològic.

Tot seguit es descriu la seqüència de moments clau que tenen a veure amb l'actuació general per l'atenció de les dones en situació de violència masclista ateses des de les Oficines del SOC:

-Dona en situació de violència masclista acreditada :TALLERS ACOLLIDA

-Dona en situació de violència masclista atesa des de l'O.T:

- RECURSOS COMPLEMENTARIS
- ACCIONS D'INTERMEDIACIÓ
- DEFINICIÓ I EXECUCIÓ PROJECTE PROFESSIONAL
- MANTENIMENT DEL LLOC DE FEINA
- DETECCIÓ
- ACOMPANYAMENTAL PROCÉS DES DE L'OFICINA DE TREBALL  
TREBALL AMB LES EMPRESES

Sempre que una dona en situació de violència masclista (acreditada) arriba a l'Oficina de Treball (ja sigui fruit d'una derivació per part de recursos especialitzats del territori o no), aquesta serà atesa en una primera entrevista d'acollida per part de l'equip de professionals especialitzats de l'Oficina de Treball.

Si la identificació de la situació de violència masclista es fruit d'una acció de DETECCIÓ per part de qualsevol dels i les professionals de l'Oficina de Treball, la dona serà derivada també a una entrevista d'ACOLLIDA a mans dels/les professionals especialitzats de l'Oficina de Treball.

En els casos en els que la dona consideri que l'Oficina de Treball pot donar resposta a les seves necessitats d'orientació i inserció sociolaboral, l'equip tècnic especialitzat de l'Oficina de Treball, desplegarà accions per l'acompanyament en la DEFINICIÓ I EXECUCIÓ DEL PROJECTE PROFESSIONAL de la dona. Per tal de facilitar aquest procés, l'Oficina de Treball (de manera pactada amb la dona) podrà informar, derivar i donar suport a la dona des de la pròpia Oficina de Treball per tal que aquesta pugui executar les diferents accions definides en el seu projecte professional, ja sigui mitjançant la participació a programes propis de la cartera de serveis del SOC (generalistes o específics per a dones en situació de violència masclista), bé a través d'altres recursos complementaris.

Sempre que es consideri adient també podran activar-se accions d'intermediació per tal que la dona pugui optar a les ofertes de feina que es gestionen des de l'Oficina de Treball-

Sempre que es produeixi una inserció laboral d'una dona en situació de violència masclista, des de l'Oficina de Treball es duran a terme accions per al MANTENIMENT DEL LLOC DE FEINA amb l'objectiu de que la dona pugui consolidar la inserció i sostenir-la en el temps.

El model d'intervenció en l'atenció a dones en situació de violència masclista contempla el TREBALL AMB LES EMPRESES com a un eix d'actuació necessari per tal de garantir l'accés de les dones a oportunitats laborals. També s'entén com una tasca imprescindible per avançar en la sensibilització i el foment de la contractació d'aquest grup de dones.

Per assegurar que s'ofereix una atenció integral i ajustada a les necessitats i especificitats de les dones en situació de violència masclista, des de l'Oficina de Treball es definirà el procediment relatiu al TREBALL EN XARXA AMB ELS RECURSOS ESPECIALITZATS del territori.

Des de l'Oficina de Treball, de manera transversal i durant tot l'acompanyament que s'ofereix a les dones en situació de violència masclista, s'articularà una sistemàtica de TREBALL EN EQUIP I METODOLÒGIC que haurà de garantir que l'equip de professionals disposa de la formació, les eines i els espais de supervisió necessaris per dur a terme l'atenció a les dones seguint estàndards de qualitat.

## 19. SERVEI D'INTERVENCIÓ EN CRISIS GREUS

En casos de crisis greus (o extremes) generades en l'àmbit de la violència masclista, cal oferir a la pròpia dona i al seu entorn més immediat, especialment filles i fills, un suport ràpid i eficaç per tal de recuperar un dany psicològic irrecuperable. A la vegada, la comunitat on s'ha produït la crisi també queda afectada per l'impacte de la situació de violència i això és especialment greu si el resultat és de mort i si ha tingut lloc en petits nuclis urbans on el grau de coneixença i de relació entre les persones és més evident.

Amb la voluntat de garantir una atenció immediata i especialitzada a les persones directament afectades per un acte greu de violència masclista i facilitar, així mateix, el treball comunitari de prevenció d'aquest problema, l'Institut Català de les Dones posa a disposició de tots els ens locals de Catalunya aquest servei, el qual hauria de ser activitat de forma complementària a les actuacions iniciades pels recursos més propers.

En què consisteix aquesta intervenció?

La intervenció consisteix en una assistència psicològica immediata i d'una durada limitada. Les i els professionals es desplacen fins al lloc de l'incident en el termini de temps més breu possible, atès que aquest factor és determinant en aquestes situacions.

L'objectiu és mobilitzar els recursos de les persones afectades per influir positivament en el funcionament psicològic durant el període de crisi, de dol i de patiment extrem.

A qui va adreçada?

- A les dones víctimes d'actes greus de violència masclista.
- A les filles i fills. I a l'entorn familiar de la víctima.
- A les i als professionals implicats en l'ajuda a aquestes víctimes

Què permet la intervenció?

- Atenuar l'esdeveniment estressant i alleugerir l'impacte immediat mitjançant una primera ajuda emocional.
- Limitar els trastorns psicològics a mitjà llarg termini, especialment la patologia de l'estrès posttraumàtic.
- Enfortir els recursos naturals de les persones per fer front al que ha succeït, activant les seves capacitats manifestes i latents.

Quines altres intervencions inclou?

Aquest servei també inclou l'oferiment de xerrades i altres intervencions comunitàries amb entitats i associacions del municipi o comarca, per actuar en la prevenció de la violència masclista a través de la sensibilització social.

Com funciona el servei?

- Està destinat a alleugerir el dolor i el patiment de les filles i fills altres familiars, així com el de les persones professionals que han estat implicades en l'ajuda a la víctima.
- Està enfocat a facilitar un procés de reparació de les conseqüències traumàtiques del que ha succeït.
- Ofereix suport i recursos professionals immediats a fi i efecte de facilitar la resolució de la crisi de la forma més constructiva possible.

Totes les intervencions es desenvolupen en coordinació amb els recursos professionals que ja existeixen a la localitat de les persones afectades, és a dir, en col·laboració amb l'ajuntament i/o el consell comarcal corresponent.

Cada intervenció inclou una avaluació de les necessitats de derivació del cas als serveis corresponents i es realitza un acompanyament a mitjà termini, en cas que calgui.

L'equip del servei està format per psicòlogues i psicòlegs experts en situacions de crisi i en mètodes de reparació de les seqüeles greus de la violència en les víctimes i el seu entorn familiar i social.

Qui pot demanar el servei?

Qualsevol ajuntament i consell comarcal, previ consentiment de la dona agredida o del seu entorn familiar.

Com es pot demanar el servei?

A través de la línia d'atenció a les dones en situació de violència 900 900 120.

## 20. INTERVENCIÓ AMB HOMES QUE EXERCEIXEN VIOLÈNCIA

L'objectiu principal és facilitar la derivació dels homes que sol·licitin ajut als serveis especialitzats, tanmateix com afavorir la seguretat de la víctima.

**-Serveis d'atenció a homes (SAH)** Homes, majors de 18 anys. Que viuen o treballen a Barcelona. c/ Garcilaso, 23-27. Telf: 933 491 610

- **Conexus** c/ Consell de Cent, 419, 08009 .Barcelona. Telf 93 217 16 46

- **Fundació IRES** c/ Àlaba, 61, 08005. Barcelona. Telf 93 486 47 50

-**Fundació AGI** c/ Pau Claris, 138, 08009. Barcelona. Telf 93 488 08 45

- **Homes Igualitaris** c/ Vilamarí, 31, baixos. Barcelona. Telf 93 42468 70

- **Associació Benestar i Desenvolupament** c/Quevedo, 2. Barcelona. Telf 93 289 05 30

## **ANNEXES**

## **1.- LLISTAT DE SERVEIS I RECURSOS**

### **RECURSOS D'URGÈNCIA (24 H):**

Emergències Tel. 112

Línia d'atenció a les dones en situació de violència: 900 900 120 (trucada gratuïta)  
Institut Català de les Dones

### **AL MUNICIPI:**

#### **Benestar Social:**

Pl. Antoni Sauleda s/n.Tel. 93 760 09 09

Mòbil i WhatsApp 627 931 181

Atenció presencial de dll a dv de 8 a 16 h i tardes a convenir

#### **Policia Local:**

Carrer Roger de Flor, 25. Tel. 93 760 05 19 Mòbil 609 306 609. Horari: 24 h

#### **CAP:**

Carrer de Santa Clara, 1. Tel. 93 760 48 18. Horari: Dll, dx i dv de 8 a 20 h

Dm i dj de 8 a 15 h

### **FORA DEL MUNICIPI:**

#### **Mossos d'Esquadra Arenys de Mar**

Carrer de Jaume Partagàs Rabell, 3. Tel. 93 741 89 00

#### **SIAD Comarcal**

Pl. Miquel Biada, 1 – Mataró. Tel. 93 741 16 22

#### **SIE. Servei d'atenció especialitzada**

Carrer Churruca, 88 – Mataró. Tel. 93 796 13 00

#### **Servei d'orientació jurídica**

Delegació de l'ICAB d'Arenys de Mar

Carrer d'Auterive, s/n - Arenys de Mar. Tel. 93 795 81 22

#### **Oficina d'atenció a la víctima del delictes**

Gran Via Les Corts Catalanes, 111, 5è Ciutat de la Justícia – Barcelona

Tel. 93 554 87 00

#### **Jutjat 1a instància- Violència de Gènere**

Carrer d'Auterive, s/n – Arenys de Mar. Tel. 93 693 10 06



## **2.- REFERÈNCIES ESTADÍSTIQUES**

Per consultar les dades actualitzades es poden consultar diferents bases de dades:

### **-Línia 900 900 120 d'atenció a les dones en situació de violència masclista**

<https://dones.gencat.cat/ca/ambits/Observatori-de-la-Igualtat-de-Genere/violencies-masclistes/dades-sobre-la-linia-900-900-120/>

### **-Departament d'Interior**

[https://mossos.gencat.cat/ca/els\\_mossos\\_desquadra/indicadors\\_i\\_qualitat/dades\\_obertes/catalog\\_dades\\_obertes/Violencia-masclista-i-domestica/](https://mossos.gencat.cat/ca/els_mossos_desquadra/indicadors_i_qualitat/dades_obertes/catalog_dades_obertes/Violencia-masclista-i-domestica/)

### **-Ministerio de Igualdad**

<https://violenciagenero.igualdad.gob.es/violenciaEnCifras/home.htm>

### **-Poder Judicial**

<https://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Temas/Estadistica-Judicial/Estadistica-por-temas/Datos-penales--civiles-y-laborales/Violencia-domestica-y-Violencia-de-genero/Datos-sobre-Violencia-sobre-la-mujer-en-la-estadistica-del-CGPJ/>

### **- Observatori Català de la Justícia en Violència Masclista**

<http://cejfe.gencat.cat/ca/observatori/>

### **-Feminicidio.net**

<https://feminicidio.net/>

### **3.- ACREDITACIÓ DE LA SITUACIÓ DE VIOLÈNCIA**

V.02\_042018

#### **CLÀUSULES INFORMATIVES EN RELACIÓ AL CONSENTIMENT DE DADES PERSONALS PER INCLOURE ALS FORMULARIS DE RECOLLIDA DE DADES DE SERVEIS SOCIALS**

Jo, \_\_\_\_\_ amb NIF/NIE núm. \_\_\_\_\_ resident al  
municipi de Sant Pol de Mar amb adreça \_\_\_\_\_

Manifesto que en nom propi i en representació del/s menor/s:

| Nom i cognoms | Edat  | DNI/NIE |
|---------------|-------|---------|
| _____         | _____ | _____   |
| _____         | _____ | _____   |
| _____         | _____ | _____   |

#### **DECLARO QUE**

- Prèviament a la recollida de les meves dades personals, he estat informat/da del tractament de dades per Serveis Socials de l'Ajuntament de Sant Pol de Mar amb la finalitat de la gestió de la informació dels usuaris i de les seves sol·licituds als serveis socials d'atenció primària.
- Dono el meu consentiment a tractar les meves dades personals per tramitar la meua sol·licitud, així com a dur a terme la comunicació de les dades personals que siguin necessàries d'acord amb la normativa vigent; als efectes de la correcta atenció personal i assistencial a Serveis Socials Bàsics i a tots aquells altres professionals i entitats que es considerin necessaris per a la globalitat de les intervencions i per la coordinació entre els equips de professionals. En tots els casos es garantirà el deure de secret i la confidencialitat de la informació tractada.
- Se m'ha informat que les dades que consten en aquest document i les que siguin facilitades verbalment amb posterioritat, així com la resta de dades necessàries per a la correcta i adequada prestació del servei, són de caràcter voluntari, tot i que la negativa a facilitar-ne algunes, pot dificultar o produir la impossibilitat de prestació del servei.
- Així mateix, se m'ha informat de la possibilitat d'exercir els drets Accés, Rectificació, Supressió, Limitació del Tractament, Portabilitat de les Dades, Oposició, Dret a no ser objecte d'una decisió basada únicament en el tractament automatitzat que produeixi efectes jurídics que l'afectin, en els termes inclosos a la legislació vigent (Reglament General de Protecció de Dades (UE) 2016/679 i Llei 3/2018, de 5 de desembre, de Protecció de Dades Personals i Garantia de Drets Digitals), mitjançant un escrit presentat en el Registre General de l'Ajuntament de Sant Pol de Mar o mitjançant una instància al Consell Comarcal del Maresme.

Sant Pol de Mar,

Signat:

**MODEL COMÚ PER A L'ACREDITACIÓ DE LA SITUACIÓ DE  
VIOLÈNCIA DE GÈNERE, ADOPTAT EN COMPLIMENT DEL  
PREVIST EN EL PARAGRAF SEGON DE L'ARTICLE 23 DE  
LA  
L.O. 1/2004 DE 28 DE DESEMBRE DE MESURES DE**

Sr./Sra..... en qualitat de.....<sup>1</sup> del.....<sup>2</sup> de la  
Comunitat Autònoma/Ciutat Autònoma de /Entitat local .....

Organisme/Servei/Recurs inclòs a aquest efecte en el llistat adoptat per Acord de la Conferència Sectorial d'Igualtat celebrada el dia 3 d'abril de 2019 i per això, amb capacitat per a acreditar situacions de violència de gènere a l'empara del qual es preveu en l'article 23 de la Llei orgànica 1/2004 de 28 de desembre de Mesures de Protecció Integral contra de la Violència de Gènere.

**ACREDITA**

Que la Sra. .... amb DNI/NIE..... ostenta la condició de víctima de violència de gènere, a l'efecte dels drets laborals i prestacions de la Seguretat Social regulats en el Capítol II del Títol II de la Llei Orgànica 1/2004 de 28 de desembre de mesures de protecció integral enfront de la violència de gènere, i de conformitat amb l'article 23 d'aquesta Llei.

I per deixar-ne constància en la seva presentació davant.....<sup>3</sup> per a la sol·licitud de.....<sup>4</sup> s'expedeix la present acreditació, en el lloc i data indicats.

En..... a..... de.....

Signatura i segell de l'entitat acreditant

<sup>1</sup> Càrrec/posat que ostenta

<sup>2</sup> Organisme, serveis socials, serveis especialitzats, serveis d'acolliment destinats a víctimes de violència de gènere de l'Administració Pública competent que acrediti

<sup>3</sup> Organisme/dependència davant la qual es presenta la sol·licitud de dret/prestació

<sup>4</sup> Dret/prestació que se sol·licita

**4.-VALORACIÓ DEL RISC**

**RVD-BCN**
**Protocol de valoració del risc de violència de parella contra la dona**

|                                     |                           |
|-------------------------------------|---------------------------|
| Núm. d'expedient / Núm. d'història: | Data de la valoració: / / |
| Nom i cognoms de la dona:           |                           |
| DNI / NIE / Passaport:              | Data de naixement: / /    |

| Història de conducta violenta de la parella o exparella |  | SÍ                       | NO                       | ES DESCONeix             |
|---|--|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
| 1   | Agressions o violència física i/o sexual en els últims 18 mesos cap a la dona o cap a parelles anteriors.  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 2   | Agressions o violència vers terceres persones siguin familiars (fills/filles o d'altres) o no.   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 3   | Agressions a la dona quan estava embarassada.  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 4   | Antecedents policials/judicials de violència vers la parella/exparella (parella actual o altres parelles en episodis anteriors).   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 5   | L'agressor ha trencat mesures judicials de protecció de la dona.   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Amenaces i/o abusos greus contra la dona                |  | SÍ                       | NO                       | ES DESCONeix             |
| 6   | La dona ha rebut amenaces greus i creïbles, i/o amb ús d'armes respecte la seva integritat física.   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 7   | La dona ha patit un abús emocional i verbal greu en els últims 6 mesos.  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Circumstàncies agreujants                               |  | SÍ                       | NO                       | ES DESCONeix             |
| 8   | La dona comunica al presumpte agressor la voluntat de separar-se o fa menys de sis mesos que s'ha produït la separació.  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 9   | Increment en els últims sis mesos en la freqüència o gravetat dels episodis de violència.  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 10  | El presumpte agressor abusa de drogues i/o alcohol.  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 11  | Diagnòstic o història de trastorn mental sever del presumpte agressor.   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 12  | Tinença o fàcil accés a armes per part del presumpte agressor.   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 13  | Intents o idees de suïcidi per part del presumpte agressor.  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 14  | Control extrem dels actes de la dona per gelosia o similar.  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Factors de vulnerabilitat de la dona                    |  | SÍ                       | NO                       | ES DESCONeix             |
| 15  | Aïllament social i/o manca de recursos personals de la dona, i/o la dona justifica la violència exercida del presumpte agressor, i/o presència de fills/filles menors i/o dependents de la dona. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Percepció de la situació de risc per part de la dona    |  | SÍ                       | NO                       | ES DESCONeix             |
| 16  | La dona creu que el presumpte agressor és capaç de matar-la personalment o a través de terceres persones.  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |

|  |  |  |  |
|--|--|--|--|
| <b>SUMA DE RESPOTES AFIRMATIVES / VALORACIÓ DEL RISC</b> |  | <b>TOTAL ES DESCONeix</b>  |  |
| RISC BAIX (d'1 a 7 respostes afirmatives)                |  | L'RVD-BCN és útil si es disposa d'informació de 7 o més factors de risc. En cas contrari es recomana no fer valoracions definitives fins a completar el nombre mínim de factors de risc esmentats. |  |
| RISC MITJÀ (de 8 a 9 respostes afirmatives)              |  |  |  |
| RISC ALT (de 10 a 16 respostes afirmatives)              |  |  |  |

En qualsevol explotació de l'obra autoritzada per la llicència es farà constar l'autoria.





**Altres factors clau per valorar el risc que viu aquesta dona i que es troben a faltar a la llista anterior (enumerar però no puntuar)**

Està embarassada en el moment de fer aquesta valoració.

Hi ha indicis que la parella o exparella té intenció de matar-la.

Altres (especificar-los):

-

-

-

**VALORACIÓ DEL RISC PER PART DEL O DE LA PROFESSIONAL**

La valoració del risc per part del o de la professional es fa a partir dels apartats anteriors (puntuació obtinguda, quantitat de factors de risc sense informació i presència d'altres factors de risc importants per aquesta valoració).

**RISC BAIX**

**RISC MITJÀ**

**RISC ALT**

**Observacions d'interès**

**ACTUACIÓ EN FUNCIÓ DE LA VALORACIÓ DEL RISC ACTUALMENT EXISTENT**

**CIRCUMSTÀNCIES PREVISIBLES QUE PODEN AUGMENTAR EL NIVELL DE RISC EN EL FUTUR (ALERTA)**

(Per exemple: l'agressor surt de la presó, l'agressor torna del país d'origen o d'altres destinacions, etc.)

**Professional que fa la valoració:**

Nom i cognoms o núm. d'identificació:

Adreça electrònica:

Telèfon/s:

Fax:

DNI / NIE / Passaport:

Adreça:

## **5.- INDICADORS DE VIOLÈNCIA**

A tots els àmbits de la vida quotidiana podem trobar indicadors de violència contra les dones: a la llar, al carrer i als espais públics, a les relacions familiars, a les relacions socials... Aquesta violència es relaciona amb la sexualitat, la formació, l'àmbit laboral, la imatge i la vàlua personal, l'economia, els antecedents de parella... Caldria tenir present alguns ítems d'identificació:

### **A la llar**

- ✓ Resol els conflictes amb hostilitat, intimidant o sent agressiu.
- ✓ T'amenaça i intimida com a mitjà de control o abús (amenaces de pallisses, de matar-te, diu calúmnies de tu, et restringeix la llibertat, revela secrets teus, et deixa sense amics o diners, t'abandona, t'indueix a suïcidar-te).
  
- ✓ Trencava coses en atacs d'ira, moltes vegades objectes significatius per a tu o amb un contingut simbòlic (la foto de la boda, records, joies...).
- ✓ Ignora o ridiculitza els teus sentiments, creences i opinions.
- ✓ Contínuament et critica, insulta, humilia o crida.
- ✓ Maltracta els animals domèstics.
- ✓ Fa conductes expressament per molestar-te (posa el volum de la televisió molt alt quan dorms, dóna cops de porta...).
- ✓ Desconnecta o espatlla els aparells perquè no els puguis utilitzar quan ell no hi és (telèfon, televisió...).
- ✓ Embruta i desendreça allò que acabes d'ordenar.
- ✓ Acostuma a culpar-te pels seus errors i no admet la responsabilitat de les seves accions.
- ✓ Té reaccions violentes si considera que no tens cura de la llar o si l'ambient familiar no és del seu gust.

### **Al carrer i als espais públics**

- ✓ Et persegueix o et vigila.
- ✓ Et posa en evidència davant de persones desconegudes.
- ✓ Es mostra obertament interessat per altres dones davant teu.
- ✓ Munta "espectacles" o et deixa plantada.
- ✓ T'escriu, colpeja o maltracta físicament.
- ✓ Justifica la violència d'altres homes, quan un observador sensat la desaprovava.

## **Relacions familiars**

- ✓ Castiga o priva d'atencions els fills quan s'enfada.
- ✓ Amenança amb prendre't els fills.
- ✓ Intenta implicar els teus familiars o les teves amistats en una campanya per recuperar la relació, en cas de separació.
- ✓ Et limita les visites als teus familiars.
- ✓ Es nega a participar i que tu participis en les celebracions familiars (esdeveniments com casaments, aniversaris, festes familiars...).
- ✓ Desqualifica les accions i opinions de la teva família.
- ✓ Et menysprea davant la família i els fills.

## **Relacions socials**

- ✓ T'humilia, es burla de tu o t'avergonyeix davant les amistats.
- ✓ Rebutja mantenir relacions socials en la teva companyia.
- ✓ T'allunya del teu cercle d'amistats.
- ✓ Creu que les persones que t'envolten estan en contra seu i que t'animen a deixar-lo.
- ✓ Es gelós de qualsevol persona o activitat que li prengui a ell el control sobre tu, i et demana explicacions de tot allò que fas.
- ✓ Boicoteja les trobades socials (reunions d'amistats, aniversaris...).
- ✓ Es fa la víctima davant els altres declarant que tu el maltractes o que la convivència amb tu suposa un gran esforç.

## **Sexualitat**

- ✓ T'exigeix tenir relacions sense tenir en compte els teus desigs.
- ✓ No respecta ni satisfà les teves necessitats o gustos.
- ✓ No accepta negatives o pren represàlies si no mantens relacions sexuals.
- ✓ T'insulta o menysprea durant l'acte sexual.
- ✓ T'obliga a realitzar actes que per a tu són humiliants.
- ✓ Et compara amb altres dones.
- ✓ T'obliga a mantenir relacions davant altres persones.
- ✓ T'obliga a veure o copiar models de pornografia.
- ✓ T'utilitza com a descàrrega sexual hostil després d'un contratemps.
- ✓ Ridiculitza o insulta les dones com a grup.

## **Formació**

- ✓ No et permet accedir a una formació.
- ✓ T'obliga a abandonar els teus estudis.
- ✓ Et priva del temps de dedicació necessària per estudiar.
- ✓ Menysprea, ridiculitza i posa en dubte els teus coneixements.
- ✓ Es mostra gelós dels teus companys.

## **Àmbit laboral**

- ✓ No et permet treballar.
- ✓ T'obliga a carregar amb el pes econòmic de la família i la llar.
- ✓ Controla la relació amb els companys de feina masculins.
- ✓ T'espera a la sortida de la feina i controla el teu horari.
- ✓ Et truca o visita a la feina constantment per tal de controlar-te.
- ✓ Provoca que t'acomiadin.
- ✓

## **Imatge i vàlua personal**

- ✓ T'impedeix vestir al teu gust o t'obliga a portar determinades peces de roba.
- ✓ T'obliga a portar una determinada imatge personal amb la qual et sents incòmoda.
- ✓ Et diu que una bona part de la teva vàlua o identitat es deriva del fet que ell és el teu marit / amant / promès.
- ✓ Menysprea o desqualifica els teus èxits personals.
- ✓ Compara contínuament la teva imatge amb la d'altres dones.
- ✓ T'obliga a sotmetre't a tractaments o operacions estètiques amb les quals no estàs d'acord.

## **Economia**

- ✓ Utilitza els diners per controlar les teves activitats, les teves compres i la teva conducta.
- ✓ Et limita el maneig dels diners.
- ✓ Es reserva les dades bancàries.
- ✓ No dóna explicacions sobre els seus ingressos i despeses.
- ✓ Nega diners per a necessitats vitals (medicaments, menjar...).
- ✓ Es juga els diners familiars.
- ✓ No permet que gestionis els teus béns o guanys o se n'apodera il·legalment.
- ✓ Ven les teves pertinences sense el teu consentiment.
- ✓ T'obliga a fer gestions econòmiques sense que hi estiguis d'acord (sol·licitar préstecs, ajuts, endeutar-te amb familiars).
- ✓ Et revisa el moneder i els documents bancaris contínuament, sense el teu permís.
- ✓ Et desqualifica com a administradora de la llar.
- ✓ En cas de divorci, no compleix les pensions alimentàries.

## **Antecedents de la parella**

- ✓ Al començament de la relació et va pressionar per tal d'accelerar el compromís, viure junts o casar-vos.
- ✓ Ha maltractat altres persones anteriorment (familiars, altres dones...).
- ✓ Pren alcohol o drogues amb efectes facilitadors de la violència (pèrdues de memòria, accessos d'ira, profunda suspicàcia, actes de crueltat...).
- ✓ Assegura que l'alcohol o les drogues són la causa del seu comportament violent (amb excuses com "no era jo qui va fer-ho").



- ✓ Ha estat arrestat anteriorment per fets com amenaces, coaccions, maltractaments o delictes de lesions.
- ✓ Hi ha hagut més d'un incident de conducta violenta.
- ✓ Pateix canvis sobtats en el seu estat d'ànim o bé acostuma a estar depressiu.
- ✓ Va viure de nen en un ambient de violència.
- ✓ No accepta el rebuig.
- ✓ Treu importància als incidents d'abús i violència.
- ✓ Li agrada sentir-se poderós i dominador i, de vegades, utilitza armes per imposar por als altres.
- ✓ És una persona rígida en la seva manera de pensar i no vol adquirir cap compromís que li suposi canviar.
- ✓ Utilitza els "privilegis de ser home" com una justificació de la seva conducta.

## 6.- INFORME MÈDIC I MAPA ANATÒMIC

CENTRE ASSISTENCIAL \_\_\_\_\_

|                   |      |             |    |    |          |
|-------------------|------|-------------|----|----|----------|
| DATA              | HORA | ACOMPANYANT | SÍ | NO | Qui és?  |
| COGNOMS           |      |             |    |    | NOM      |
| DATA DE NAIXEMENT |      | EDAT        |    |    | DNI      |
| DOMICILI          |      |             |    |    | POBLACIÓ |

### DADES DE L'AGRESSIÓ

|                       |                             |             |                   |    |          |    |    |
|-----------------------|-----------------------------|-------------|-------------------|----|----------|----|----|
| LLOC                  | Domicili                    | Carrer      | Lloc públic       |    |          |    |    |
| DATA                  | HORA                        | TESTIMONIS  | SÍ                | NO | DENÚNCIA | SÍ | NO |
| AGRESSIONS PRÈVIES    | SÍ                          | NO          | DENÚNCIES PRÈVIES | SÍ | NO       |    |    |
| MECANISMES D'AGRESSIÓ | cops amb objecte contundent |             | cops de puny      |    |          |    |    |
|                       | arma blanca                 | arma de foc | altres            |    |          |    |    |
| AGRESSIÓ SEXUAL       | SÍ                          | NO          |                   |    |          |    |    |

### DADES ASSISTENCIALS

#### DESCRIPCIÓ DE LES LESIONS (1)

---

---

---

#### EXPLORACIÓ FÍSICA

---

---

| ESTAT  | PSÍQUIC | ACTUAL | Ansietat | Depressió | Agressivitat |
|--------|---------|--------|----------|-----------|--------------|
| Altres |         |        |          |           |              |

---

---

#### ANTECEDENTS:

Patològics \_\_\_\_\_

Psiquiàtrics \_\_\_\_\_

Ginecològics \_\_\_\_\_

Toxicològics: alcohol sí no      drogues sí no

---

## EXPLORACIONS COMPLEMENTÀRIES

---

---

### DIAGNÒSTIC

---

### TRACTAMENT

---

---

### REVISIÓ I SEGUIMENT

---

### PLA D'ACTUACIONS I OBSERVACIONS

---

---

---

|                    |                  |              |                    |       |
|--------------------|------------------|--------------|--------------------|-------|
| <b>DERIVACIONS</b> | CAP              | Salut Mental | Hospital           | CAS   |
| Serveis Socials    | Serveis jurídics |              | Comunicat judicial | sí no |

### INFORMACIONS

|         |                  |         |         |
|---------|------------------|---------|---------|
| Serveis | Pla de seguretat | Díptics | Adreces |
|---------|------------------|---------|---------|

### DADES DEL FACULTATIU

NOM

COGNOMS

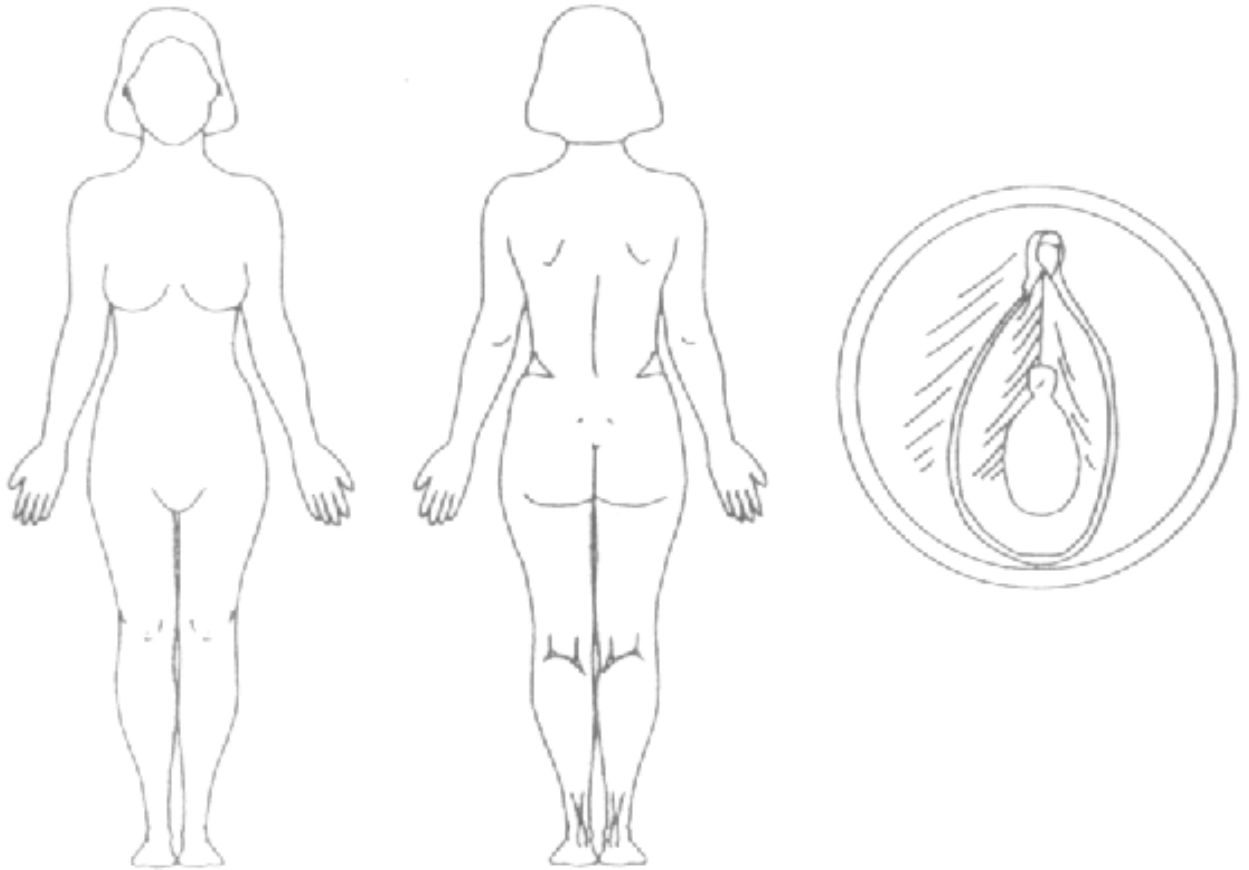
Núm. Col·legial

Signatura

(1) **Tipus de lesions** (contusions superficials, profundes, complexes, vessaments, erosions, mossegades, ferides simples, profundes, contuses, per armes de foc o arma blanca, cremades, fractures, lesions genitals-anals,...), **localització anatòmica, forma** (instrument –objecte...), **disposició** (diagonal, longitudinal...), **longitud relativa, aspecte, color** (segons la data), si està cicatritzada, si sagna...

---

## Localització anatòmica



## **7.- PLA DE SEGURETAT PER A LES DONES VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE**

### ***Quan conviu amb la parella***

#### **Per augmentar la seguretat en les relacions de parella:**

- Tenir a mà números de telèfon importants per a mi i per als meus fills o filles.
- Puc explicar als meus veïns o veïnes ..... el que em passa i demanar-los que truquin a la policia si escolten sorolls estranys a casa meva.
- Si me'n vaig, puc anar a (fer llista de llocs).....
- Puc deixar diners extra, còpia de les claus, roba i còpia de documents importants a:.....
- .....
- Si me'n vaig m'emportaré: .....
- Per a la meva seguretat i independència: portaré monedes per fer trucades en qualsevol moment, obriré el meu propi compte d'estalvis, prepararé la ruta per al dia que me'n vagi amb els meus fills o filles i revisaré el meu pla de seguretat per tenir-ho tot al dia

#### **Llista de coses per guardar o fer-ne còpia**

- Carnet d'identitat – Passaport – Carnet de la seguretat social – Certificats de naixement
- Permisos de treball o residència, si s'escau – Documents de divorci, ordres d'allunyament
- Permisos de treball o residència, si s'escau – Documents de divorci, ordres d'allunyament
- Certificats mèdics, receptes i medicines – Certificats d'educació – Contractes de lloguer, factures
- Diners, cartilles de bancs, targetes de crèdit, talonaris
- Claus: de casa, cotxe, oficina – Carnet de conduir, assegurança del cotxe – Llibre d'adreces, agenda – Fotos, joies, joguines preferides dels infants- Roba de recanvi altres objectes indispensables

#### **Números de telèfon importants**

- Policia
- Telèfon d'ajut
- Amics / amigues
- Veïns / veïnes

### ***Quan ja no conviu amb la parella***

- Puc canviar el pany de la porta (quan hi hagi sentència o mesures cautelars), instal·lar

una porta de seguretat i una alarma, detectors de fum i llum.

Informaré ..... i ..... que el meu company ja no viu amb mi i els demanaré que truquin a la policia si el veuen a prop de casa, de mi o dels meus fills o filles.

Diré a les persones que tenen cura dels meus fills qui té permís per recollir-los.

Les

persones que tenen permís són: .....

Puc explicar a ..... en el treball quina és la meva situació i demanar-li que controli les trucades que rebo.

Evitaré botigues, bancs i ..... que utilitzava habitualment amb o sense la meva parella.

Obtindrè una ordre d'allunyament del jutjat de ....., que sempre

portaré a sobre i en deixaré una còpia a .....

Si em sento decaiguda i torno a caure en una relació abusiva trucaré a ..... perquè em doni suport i força per relacionar-me amb altres persones.

### **Llista de coses per guardar o fer-ne còpia.**

Carnet d'identitat

Passaport

Carnet de la seguretat social

Certificats de naixement

Permisos de treball o residència, si s'escau

Documents de divorci, ordres d'allunyament

Certificats mèdics, receptes i medicines – Certificats d'educació – Contractes de lloguer, factures

Diners, cartilles de bancs, targetes de crèdit, talonaris

Claus: de casa, cotxe, oficina, carnet de conduït, assegurança del cotxe, llibre d'adreces,

agenda, fotos, joies, joguines preferides dels infants, roba de recanvi, altres objectes indispensables.

### **Números de telèfon importants**

Policia

Telèfon d'ajut

Amics/amigues

Veïns/veïnes

## **8.- DOCUMENTS-PROTOCOLS DE CONSULTA**

**Protocol marc per a una intervenció coordinada contra la violència masclista**

[http://dones.gencat.cat/ca/ambits/violencia\\_masclista/coordinacio/protocol\\_marc/](http://dones.gencat.cat/ca/ambits/violencia_masclista/coordinacio/protocol_marc/)

**Protocol de valoració del risc de violència contra la dona per part de la seva parella o exparella RVD-BCN**

<https://bcnroc.ajuntament.barcelona.cat/ispui/bitstream/11703/91572/1/10771.pdf>  
[file:///C:/Users/Usuario/Downloads/rvdbcncatalaperinternetdefinitiu8febrer20121.421%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Usuario/Downloads/rvdbcncatalaperinternetdefinitiu8febrer20121.421%20(1).pdf)

**Protocol de Joventut per a l'abordatge de la violència masclista. Guia pràctica per a professionals de Joventut per orientar l'actuació en violència masclista amb persones joves**

[http://jovecat.gencat.cat/web/.content/documents/arxiu/conviure/genere/recursos\\_per\\_a\\_professionals/protocol\\_joventut\\_abordatge\\_violencia\\_masclista\\_jovecat.pdf](http://jovecat.gencat.cat/web/.content/documents/arxiu/conviure/genere/recursos_per_a_professionals/protocol_joventut_abordatge_violencia_masclista_jovecat.pdf)

**Departament de Salut. Abordatge de la violència masclista**

[https://salutweb.gencat.cat/ca/ambits\\_actuacio/linies\\_dactuacio/serveis\\_sanitaris/altres\\_modelos\\_atencio\\_sanitaria/abordatge\\_de\\_la\\_violencia\\_masclista/](https://salutweb.gencat.cat/ca/ambits_actuacio/linies_dactuacio/serveis_sanitaris/altres_modelos_atencio_sanitaria/abordatge_de_la_violencia_masclista/)

**Protocol per a l'abordatge de la violència masclista en l'àmbit de la salut a Catalunya. Document marc**

<https://canalsalut.gencat.cat/ca/salut-a-z/v/violencia-masclista/recursos-per-a-professionals/protocol-per-a-labordatge-de-la-violencia-masclista-en-lambit-de-la-salut-a-catalunya/>

**Document operatiu de mutilació genital femenina**

[https://salutweb.gencat.cat/web/.content/ambits-actuacio/Linies-dactuacio/Serveis-sanitaris/Altres-models-anteriors-datencio-sanitaria/Abordatge-de-la-violencia-masclista/arxius/ab\\_muti.pdf](https://salutweb.gencat.cat/web/.content/ambits-actuacio/Linies-dactuacio/Serveis-sanitaris/Altres-models-anteriors-datencio-sanitaria/Abordatge-de-la-violencia-masclista/arxius/ab_muti.pdf)

**Document operatiu de violència sexual**

[https://salutweb.gencat.cat/web/.content/ambits-actuacio/Linies-dactuacio/Serveis-sanitaris/Altres-models-anteriors-datencio-sanitaria/Abordatge-de-la-violencia-masclista/arxius/operatiu\\_violencia\\_sexual.pdf](https://salutweb.gencat.cat/web/.content/ambits-actuacio/Linies-dactuacio/Serveis-sanitaris/Altres-models-anteriors-datencio-sanitaria/Abordatge-de-la-violencia-masclista/arxius/operatiu_violencia_sexual.pdf)

**Document operatiu d'immigració**

[https://salutweb.gencat.cat/web/.content/ambits-actuacio/Linies-dactuacio/Serveis-sanitaris/Altres-models-anteriors-datencio-sanitaria/Abordatge-de-la-violencia-masclista/arxius/abord\\_immigra.pdf](https://salutweb.gencat.cat/web/.content/ambits-actuacio/Linies-dactuacio/Serveis-sanitaris/Altres-models-anteriors-datencio-sanitaria/Abordatge-de-la-violencia-masclista/arxius/abord_immigra.pdf)

**Programa per a l'abordatge de la violència contra la parella a la xarxa d'atenció a les drogodependències (XAD)**

[https://salutweb.gencat.cat/web/.content/ambits-actuacio/Linies-dactuacio/Serveis-sanitaris/Altres-models-anteriors-datencio-sanitaria/Abordatge-de-la-violencia-masclista/arxius/ab\\_drogo.pdf](https://salutweb.gencat.cat/web/.content/ambits-actuacio/Linies-dactuacio/Serveis-sanitaris/Altres-models-anteriors-datencio-sanitaria/Abordatge-de-la-violencia-masclista/arxius/ab_drogo.pdf)

**Guia de recomanacions per a la detecció de violència masclista en homes. Circuit Barcelona contra la violència vers les dones. Comissió de treball sobre homes que exerceixen violència masclista**

[https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/arxius-documents/guia-deteccio-homes\\_definitiva.pdf](https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/arxius-documents/guia-deteccio-homes_definitiva.pdf)

**Capítol 8 sobre la protecció de dades personals en els circuits territorials. Protocol marc per a una intervenció coordinada contra la violència masclista**

[http://dones.gencat.cat/web/.content/03\\_ambits/docs/vm\\_protocol\\_marc.pdf](http://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/docs/vm_protocol_marc.pdf)

**Revisió de la Guia d'avaluació del testimoni en violència de gènere (GAT-VIG-R)**

[http://justicia.gencat.cat/web/.content/documents/arxius/guia\\_avaluacio\\_testimoni\\_violencia\\_genere.pdf](http://justicia.gencat.cat/web/.content/documents/arxius/guia_avaluacio_testimoni_violencia_genere.pdf)

**Guia EATP**

[http://justicia.gencat.cat/web/.content/documents/arxius/guia\\_avaluacio\\_testimoni\\_violencia\\_genere.pdf](http://justicia.gencat.cat/web/.content/documents/arxius/guia_avaluacio_testimoni_violencia_genere.pdf)

**CAS i VM**

[http://drogues.gencat.cat/web/.content/minisite/drogues/professionals/tractament/col\\_lectius\\_amb\\_nec\\_especificues/prog\\_drogues\\_i\\_violencia/pdf/00\\_84\\_GUIA\\_VCP\\_PROFESIONALS\\_OK.pdf](http://drogues.gencat.cat/web/.content/minisite/drogues/professionals/tractament/col_lectius_amb_nec_especificues/prog_drogues_i_violencia/pdf/00_84_GUIA_VCP_PROFESIONALS_OK.pdf)

**Protocol de dol de ciutat contra les violències masclistes**

<http://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/arxius-documents/protocol-dol-ciutat-contra-violencies-masclistes.pdf>

**Servei d'Atenció al Ciutadà (OAC) de Mossos d'Esquadra, específic per a persones LGTBI.**

[https://mossos.gencat.cat/ca/consells\\_de\\_seguretat/per\\_denunciar\\_lhomofobia/](https://mossos.gencat.cat/ca/consells_de_seguretat/per_denunciar_lhomofobia/)

[https://mossos.gencat.cat/web/.content/home/05\\_prevenio/consells\\_de\\_seguretat/per\\_denunciar\\_lhomofobia/docs/consellshomofobia.pdf](https://mossos.gencat.cat/web/.content/home/05_prevenio/consells_de_seguretat/per_denunciar_lhomofobia/docs/consellshomofobia.pdf)



## **9.- GLOSSARI DE VIOLÈNCIA MASCLISTA**

### **A**

---

**ABÚS:** Mofar-se o perjudicar alguna persona que ens ha donat afecte i/o confiança. Un denominador comú de totes les formes d'abús són el poder i l'autoritat. L'abús es dóna quan una persona més forta i poderosa aprofita l'avantatge que té sobre una altra persona no tan forta o poderosa. La relació d'abús implica imposició i inducció ja sigui en l'aspecte físic, en l'emocional, en el sexual o en el moral.

**ABÚS EN LA PARELLA:** Conjunt de lesions físiques i/o psíquiques resultants de les agressions reiterades d'una persona vers la seva parella a la qual està o ha estat unit afectivament.

**ACCIÓ POSITIVA:** Estratègia destinada a establir la igualtat d'oportunitats de les dones mitjançant mesures concretes i puntuals, dirigides a un grup determinat, que permetin corregir les discriminacions que són el resultat de determinades pràctiques o sistemes socials.

**ADDICCIÓ:** Dependència de la persona a un producte o a una conducta de la qual no pot o no és capaç d'alliberar-se encara que la perjudiqui

**AGRESSIÓ:** Conjunt de patrons d'activitat que poden manifestar-se amb intensitat variable, incloent des de la baralla física fins als gestos o expressions verbals. És un atac a un altre per causar danys a la víctima. Pot ser física o psíquica. Suposa emprar intencionadament la violència per fer mal a una altra persona.

**AGRESSIÓ SEXUAL:** Tota relació no consentida, aconseguida per violació i intimidació. : ús de la violència física i sexual exercida sobre les dones majors d'edat o menors d'edat, determinada per l'ús premeditat del sexe com a arma per demostrar el poder i abusar-ne. L'agressió es considera una violació si hi ha un accés corporal per via vaginal, anal o bucal o introducció de membres corporals o objectes per les mateixes.

**AMENAÇA:** Acció de donar a entendre a algú l'intenció de fer-li mal o anunciar un perill, un càstig, etc., si fa allò concret.

**ANDROCENTRISME:** Conjunt de valors dominants basats en una percepció centrada en normes masculines.

**ANSIETAT/ANGOIXA:** L'ansietat o angoixa és una emoció que apareix per fer front a una situació que la persona percep com una amenaça per a la seva seguretat, o la dels seus, i intenta reduir les conseqüències negatives que pot produir. Es

caracteritza pel desconcert, la incertesa i la por, acompanyats de símptomes com ara: palpitations, pal·lidesa, dificultat respiratòria suor, tremolors, etc.

**ASSERTIVITAT:** Actitud d'autoafirmació i defensa dels nostres drets personals, que inclou l'expressió dels nostres sentiments, preferències, necessitats i opinions de forma adequada; respectant, al mateix temps, les dels demés.

**AUTOESTIMA:** És el sentiment subjectiu del propi jo que acompanya a la valoració global que una persona fa d'ell mateixa. Implica una actitud positiva que consisteix en habitar-se a pensar, sentir i actuar de la forma més sana i satisfactòria possible, tenint en compte el moment present i el futur.

**ASSETJAMENT PER RAÓ DE SEXE:** Comportament no desitjat, relacionat amb el sexe d'una persona, en ocasions com l'accés al treball remunerat, la promoció en el lloc de treball, la feina o la formació, que tingui com a propòsit o produeixi l'efecte d'atemptar contra la dignitat de les dones i crear un entorn intimidador, hostil, degradant, humiliant o ofensiu.

**ASSETJAMENT LABORAL:** L'assetjament o mobbing laboral és un comportament o conducta abusiva dirigida a degradar psicològicament a la persona treballadora, minvant-li l'autoestima i la moral mitjançant una fustigació i una situació de violència psicològica continuada. Aquesta violència arriba a produir una lesió de la dignitat i de la integritat.

**ASSETJAMENT SEXUAL:** Qualsevol comportament verbal, no verbal o físic no desitjat i en contra de la pròpia voluntat, d'índole sexual que tingui com a objectiu o produeixi l'efecte d'atemptar contra la dignitat d'una dona o de crear-li un entorn intimidador, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest.

**ASSETJAMENT PSICOLÒGIC:** Forma de violència que inclou moltes modalitats d'agressió intel·lectual i moral i que consisteix en hostilitat reiterada, que pot ser verbal o no verbal, que perjudica directament o indirecta l'estabilitat emocional de la persona que la pateix.

**ATENCIÓ:** Atenció: accions destinades a una persona perquè pugui superar les situacions i les conseqüències generades per l'abús en els àmbits personal, familiar i social, tot garantint-ne la seguretat i facilitant-li la informació necessària sobre els recursos i els procediments necessaris perquè pugui resoldre la situació.

**ATENCIÓ A LA VÍCTIMA:** Servei d'informació i orientació a persones víctimes d'un delictes. L'objectiu d'aquest servei és informar, assessorar, orientar, derivar i, si escau, dur a terme un treball de contenció i suport emocional a les persones que es consideren víctima d'un delictes, tant abans com després del procés penal.

## **B**

**BRETXA SALARIAL:** Diferència entre el salari laboral mitjà dels homes i de les dones.

## C

**COEDUCACIÓ:** És l'acció educativa fonamentada en el reconeixement de les potencialitats i individualitats de tot l'alumnat, independentment del seu sexe potenciant així l'igualtat real d'oportunitats. Proporciona tant a l'alumnat, com al professorat i a tota la comunitat educativa, estratègies que poden modificar les relacions de poder, d'abús i de limitacions estereotipades per a cada gènere, esdevenint veritables agents de transformació.

**CONCILIACIÓ DE LA VIDA PERSONAL I LABORAL:** Possibilitat d'una persona de fer compatibles l'espai personal amb el familiar, el laboral i el social, i de poder desenvolupar-se en els diferents àmbits. Exemple: flexibilitat de la jornada laboral, com ara tenir la possibilitat de combinar feina a distància (teletreball) i feina presencial. Una manera de treballar que facilita una gestió del temps adaptada a les necessitats individuals.

**CONFLICTE:** És una situació de desacord o no concordança entre dues o més idees, actituds o comportaments, d'una persona (conflicte intern) o de diferents persones o grups.

**CONTROL:** Domini sobre alguna cosa o alguna persona amb intenció de modificar algun aspecte o conducta de la persona dominada.

**CORRESPONSABILITAT:** Consisteix en la distribució equitativa de responsabilitats domèstiques entre les persones membres de la llar.

**CULPA:** És una emoció normal que experimentem quan hem actuat de manera incorrecta o hem dit alguna cosa que ha fet mal a un altre. Genera remordiments i apareix el penediment pel que s'ha fet, deixat de fer o s'ha dit. Pel fet de sentir-nos culpables reconeixem que no hem actuat d'una manera correcta i busquem la reparació d'aquesta actuació. D'altra banda també pot ser una emoció induïda utilitzada com a xantatge emocional, creant submissió i dominació de la persona en qüestió.

## D

**DEMANDA EXPLÍCITA:** Situacions en què la persona reconeix que alguna cosa no va bé i és conscient que pateix algun tipus d'abús o, demana ajuda obertament. És una situació de violència explícita i confirmada.

**DEMANDA IMPLÍCITA:** Davant d'una situació determinada hi ha sospita que la persona es trobi en situació de violència, abús o vulnerabilitat però aquesta no ho reconeix o no ho explícita obertament.

**DENÚNCIA:** Document en què es deixa constància d'un fet sancionable, que serveix per a notificar-ho a l'autor del fet i a l'autoritat.

**DEPENDÈNCIA EMOCIONAL:** Dependència interpersonal o relació genuïna i, definida com a dimensió disfuncional d'un tret de personalitat, que consisteix en la necessitat extrema d'afectivitat que una persona sent envers a la seva parella.  
Desigualtat de tracte: manca d'igualtat en el tracte entre diversos col·lectius de manera arbitrària i sistemàtica, tot afavorint un col·lectiu per damunt dels altres..

**DETECCIÓ:** Posada en funcionament de diferents instruments teòrics i tècnics que permetin identificar i fer visible el problema de la violència masculista, tant si apareix de manera precoç com si es tracta d'una violència crònica. La detecció permet conèixer les situacions en les quals s'ha d'intervenir per evitar-ne el desenvolupament i la cronicitat.

**DISCRIMINACIÓ:** Consisteix en l'infravaloració d'una persona o col·lectiu per part d'un altre col·lectiu. La discriminació no és solament el fet de diferenciar sinó de donar un tracte d'inferioritat. Pot estar motivada per factors molt diversos com per exemple l'origen ètnic, el gènere, les creences culturals i religioses, la posició social o econòmica, la salut física i mental, etc.

**DOBLE PRESENCIA:** suma de la jornada laboral remunerada i una jornada dedicada principalment a les tasques de la llar i a la cura de persones dependents que conviuen en horari i que són portades a terme, majoritàriament, en més o menys mesura, segons la classe social i el suport familiar, per les dones.

## E

**EMPODERAMENT :** El terme prové del anglès "Empowerment" i la seva traducció és apoderament. Porta implícit tot un procés de capacitació cap a l'emancipació. En un primer terme, aquest concepte va ser utilitzat per a referir-se al augment de la participació de les dones en els processos de presa de decisions i accés al poder però actualment aquesta expressió també té la dimensió de la presa de consciència del poder que individualment i col·lectiu tenen les dones i que, alhora té a veure amb la recuperació de la pròpia dignitat de les dones com a persones.

**ESTEREOTIPS DE GÈNERE:** Expectatives compartides socialment respecte a les idees, creences i opinions sobre com han de ser i de comportar-se tant els homes com les dones, que han sobreviscut al llarg dels anys i actuen com si es tractés d'una profecia que s'autocompleix.

**EQUITAT DE GÈNERE:** És un principi ètic i de justícia social fonamental per a la convivència entre homes i dones. El seu objectiu és proporcionar un tracte que faciliti la igualtat d'oportunitats a totes les persones independentment del seu sexe. Es diferencia de la igualtat perquè cerca garantir les condicions d'igualtat d'oportunitats per a tothom, siguin quines siguin les diferències.

## F

**FEMINISME:** Moviment social i polític que promou, defensa i lluita per la igualtat de drets i deures entre homes i dones amb la finalitat d'eradicar tota la discriminació social per motius de gènere. El valor que guia aquest moviment social és l' igualtat entre sexes i no la superioritat d'un respecte al altre.

## G

**GÈNERE:** Construcció social i cultural basada en les diferències biològiques entre els sexes que assigna diferents característiques emocionals, intel·lectuals i comportamentals a dones i homes, variables segons la societat i l'època històrica. A partir d'aquestes diferències biològiques, el gènere configura les relacions socials i de poder entre homes i dones.

## H

**HABILITATS SOCIALS:** Conjunt de conductes observables, però també de pensaments i emocions, que ens ajuden a mantenir relacions interpersonals satisfactòries, i a procurar que els demés respectin els nostres drets i no ens impedeixin aconseguir els nostres objectius.

## I

**IGUALTAT DE GÈNERE:** Condició de ser iguals homes i dones en les possibilitats de desenvolupament personal i en la capacitat de prendre decisions, per la qual cosa els diferents comportaments, aspiracions i necessitats de dones i d'homes són igualment considerats, valorats i afavorits.

**INDEFENSIÓ:** Situació o estat de la persona que no té defensa, ajuda o protecció que necessita.

**INDEFENSIÓ APRESA:** Es dona quan una persona és exposada a una situació aversiva incontrolable, a perills físics i no s'adverteix o ajuda a evitar-los. Provoca una sensació d'absència de control sobre les conseqüències de la pròpia conducta, derivada d'una experiència continuada de fracàs i afecta l'autoconcepte i l'autoestima.

**INTEL·LIGÈNCIA EMOCIONAL:** Habilitat per comprendre i abordar les pròpies emocions i les de qui ens rodeja, de la forma més convenient i satisfactòria. Es basa en la capacitat per comunicar-nos eficaçment amb nosaltres mateixos i amb els demés.

**IRA:** És una emoció primària negativa que es desencadena davant de situacions que són valorades com a injustes o que atempten contra els valors morals i la

llibertat personal; situacions que exerceixen un control extern o coacció sobre el nostre comportament, persones que ens afecten amb abusos verbals o físics, i situacions en les quals considerem que es produeixen tractaments injustos i el bloqueig de metes.

## M

**MASCLISME:** Actitud de prepotència dels homes respecte a les dones. Es tracta d'un conjunt de pràctiques i comportaments que resulten ofensius contra el gènere femení. Conjunt d'actituds i comportaments que atribueixen superioritat a l'home i que rebaixen la dignitat de les dones per raó de sexe i sense cap altra justificació.

**MATRIMONIS FORÇATS:** Aquell que es produeix sense el consentiment vàlid de com a mínim un dels contraents per l' intervenció de terceres persones de l'entorn familiar (sovint els progenitors), que s'atorguen la facultat de decisió i pressionen perquè aquesta pràctica es produeixi.

**MUTILACIÓ GENITAL FEMENINA:** Compren tots els procediments que, de forma intencional i per motius no mèdics, alteren o lesionen els òrgans genitals femenins. Mutilació genital femenina o risc de patir-la: inclou qualsevol procediment que impliqui una eliminació total o parcial dels genitals femenins o en produeixi lesions, encara que hi hagi consentiment exprés o tàcit de la dona.

**MICRO MASCLISME:** Tot comportament interpersonal, comentaris verbals i actituds exercides tant per homes com per dones que contribueixen a la dominació i violència contra les dones en la vida quotidiana. Pràctiques subtils que reflecteixen i fomenten la desigualtat entre homes i dones i que són legitimades generalment per l'entorn social.

## N

**NOVES MASCULINITATS ALTERNATIVES:** Les noves masculinitats o masculinitats alternatives són totes aquelles que es mostren diferent al model de masculinitat tradicional hegemònica a les societats androcèntriques i patriarcals.

## P

**PACTE SOCIAL ENTRE HOMES I DONES:** Proposta que reivindica un nou contracte social entre dones i homes que comporti un repartiment i una participació igualitària en el treball productiu, el treball reproductiu i el poder social.

**PATRIARCAT:** Forma d'organització política, econòmica, religiosa i social basada en la idea d' autoritat i lideratge de l'home, en la qual hi ha predomini dels homes sobre les dones, del marit sobre la muller, del pare sobre la mare i els fills i filles, i de la línia de descendència paterna sobre la materna.

**PERSPECTIVA DE GÈNERE:** Intenta aconseguir la igualtat d'oportunitats real i efectiva entre dones i homes en la societat, prenent en consideració de manera sistemàtica les diferències entre homes i dones en qualsevol activitat o àmbit, qüestionant el valor i els rols socialment atribuïts a cada sexe. Analitza sistemàticament les estructures i mecanismes que contribueixen a perpetuar aquestes relacions de desigualtat entre dones i homes per tal d'introduir canvis cap a una major equitat.

**PLA D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES:** conjunt d'estratègies destinades a assolir la igualtat real entre dones i homes, eliminant els estereotips, les actituds i els obstacles en qualsevol àmbit.

**POLÍTIQUES DE GÈNERE:** Busquen reconstruir els imaginaris col·lectius i individuals sobre la realitat, i contribuir a generar els canvis necessaris entre la població que permetin aconseguir una igualtat real i efectiva entre dones i homes, en tots els àmbits de la seva vida.

**POR:** És una emoció primària negativa que s'activa per la percepció d'un perill present e imminent. És un senyal emocional d'advertència que s'aproxima a un dany físic o psicològic. La por també implica inseguretat respecte la pròpia capacitat per suportar o abordar una situació d'amenaça. L'intensitat de la resposta emocional de por depèn de l'incertesa sobre els resultats. La por és una de les emocions més intenses i desagradables. Genera aprensió, desassossec i malestar. La seva característica principal és la sensació de tensió nerviosa, de preocupació i recel per la pròpia seguretat o per la salut seguit de la sensació de pèrdua de control. Genera tendència a l'acció comportamental evitativa.

**PRECARIETAT ECONÒMICA:** Consisteix en la situació de carestia de rendes econòmiques o de riquesa en general, pròpia d'un grup de convivència per satisfer les necessitats personals i les requerides per a una integració socialment acceptable.

**PREVENCIÓ:** Conjunt d'accions encaminades a evitar o reduir la incidència del fenomen de la violència masclista mitjançant la reducció dels factors de risc i impedir-ne així la normalització, i les encaminades a sensibilitzar la ciutadania, especialment les dones, en el sentit que cap forma de violència no és justificable ni tolerable.

**PROMOCIÓ A LA NO VIOLÈNCIA DE GÈNERE:** Accions educatives per a la promoció de l'igualtat i la prevenció de la violència de gènere. Promou l'adquisició de coneixements i el desenvolupament d'actituds i conductes envers d'igualtat de tracte i d'oportunitats entre ambdós sexes, així com la conscienciació i el desenvolupament d'una actitud analítica front la violència de gènere.

## R

**RÀBIA:** La ràbia és un estat emocional primari que varia en intensitat i qualitat des de lleu passant per l'irritació i l'enuig, arribant fins la còlera i la ira. Aquesta resposta

energitzada i modifica al nostre organisme mobilitzant els propis recursos segons la situació ambiental en la que haguem de respondre. Instintivament, la ràbia es dona davant d'estímuls que l'organisme interpreta com una amenaça per a la supervivència psíquica o física, o per salvar obstacles que dificulten la satisfacció d'una necessitat.

**RECUPERACIÓ:** Etapa del cicle personal i social d'una dona que ha viscut situacions de violència, en què es produeix el restabliment de tots els àmbits danyats per la situació viscuda. **Reparació:** mesures preses pels diversos organismes i agents responsables de la intervenció en l'àmbit de la violència masclista (jurídiques, econòmiques, socials, laborals, sanitàries, educatives, etc.) que contribueixen al restabliment de tots els àmbits danyats per la situació viscuda.

**RESILIÈNCIA:** Capacitat que té una persona o un grup per recuperar-se front a les adversitats per seguir projectant el futur.

**RESPONSABILITAT:** Capacitat de respondre d'alguna cosa, de garantir l'acompliment d'una tasca, el compliment d'un deure, de donar-ne raó, etc.

**ROL DE GÈNERE:** El model de comportament, normes, funcions, expectatives i espais socials que, en una societat determinada, s'assigna a les persones de manera diferenciada segons siguin homes o dones.

## S

**SENSIBILITZACIÓ:** El conjunt d'accions pedagògiques i comunicatives que tenen per objectiu generar canvis i modificacions a l'imaginari social que permetin avançar cap a l'eradicació de la violència masclista.

**SEXE:** Conjunt de característiques biològiques, especialment de tipus genètic, orgànic i hormonal, sobre la base de les quals s'estableix la distinció entre homes i dones.

**SEXISME:** Una conducta sexista consisteix a valorar les persones segons el seu sexe. Es fonamenta en una cultura que diferencia els sexes i els jerarquitzada, discriminant negativament les nenes i les dones. Les conductes sexistes són difícils de detectar perquè encara ara estan molt arrelades en la societat i es donen "de manera natural" en la vida quotidiana. Evidenciar-les i treballar per eradicar-les no és fàcil. El primer pas en aquesta tasca és la identificació. Es pot donar sexisme a nivell individual o com a pràctica social, sexisme encobert, que es posa de manifest amb la sobreprotecció, o sexisme hostil i violent, el més fàcilment identificable.

## T

**TOLERAR:** Actitud respectuosa cap a les opinions, sentiments o els actes d'altres persones encara que no coincideixin amb els propis.



**TOLERÀNCIA ZERO:** Rebuig absolut a qualsevol manifestació de violència vers les dones .

**TRAUMA:** És el resultat de l'exposició a un esdeveniment estressant inevitable, que sobrepassa les mecanismes d'afrontament de la persona. Quan això ocorre, les persones és senten massa sobrepassades per les seves emocions, de tal manera que els records no poden transformar-se en experiències narratives neutres i el procés d'assimilació resulta més llarg i costós, arribant a interferir en la vida de la persona qui ho pateix.

**TRANSVERSALITZACIÓ DE GÈNERE:** Estratègia a llarg termini que incorpora la perspectiva de gènere i la igualtat d'oportunitats de les dones en totes les polítiques i actuacions d'un govern. La transversalització de gènere implica incorporar la perspectiva de gènere en totes les polítiques i les actuacions per tenir en compte les necessitats i els interessos tant de les dones com dels homes.

## V

**VÍCTIMA:** Tota aquella persona que individual o col·lectivament hagi patit algun dany, incloent lesions físiques o mentals, patiment emocional, pèrdua financera o un detriment substancial de drets fonamental com conseqüències d'accions u omissions que no constitueixin una violació del dret penal nacional però que no violin normes internacionalment reconegudes referents als drets humans.

**VICTIMITZACIÓ:** Procés d'utilització de la violència física i/o psicològica en un individu per causar dolor o lesions.

**VICTIMITZACIÓ PRIMÀRIA:** Procés pel que una persona pateix de manera directa o indirecta, danys físics, econòmics, psicològics o socials derivats d'un fet delictiu o esdeveniment traumàtic.

**VICTIMITZACIÓ SECUNDÀRIA:** Inadequada atenció que rep la víctima per part del sistema penal, i institucions de la salut, degut a les repetides situacions per les quals ha de passar després d'haver estat afectada per maltractament i que la perjudiquen psicològicament i emocionalment de manera més profunda i traumàtica.

**VIOLÈNCIA:** Acte d'abús d'una persona cap a una altra. Tot acte que comporta un atemptat per a la vida, la integritat física i psíquica o la llibertat d'una persona, o que compromet greument el desenvolupament de la seva personalitat.

**VIOLÈNCIA MASCLISTE:** Violència que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones i que, produïda per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloses les amenaces, les intimidacions i les coaccions, tingui com a resultat un dany o patiment físic, sexual o psicològic, tant si es produeix en l'àmbit públic com en el privat.

**VIOLÈNCIA FÍSICA:** Comprèn qualsevol acte o omissió de força contra el cos d'una dona, amb el resultat o el risc de produir-li una lesió física o un dany.

**VIOLÈNCIA SEXUAL:** Comprèn qualsevol acte de naturalesa sexual no consentit per les dones, inclosa l'exhibició, l'observació i la imposició, per mitjà de violència, intimidació, prevalença o manipulació emocional, de relacions sexuals, amb independència que la persona agressora pugui tenir amb la dona una relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu.

**VIOLÈNCIA ECONÒMICA:** Consisteix en la privació intencionada i no justificada de recursos per al benestar físic o psicològic d'una dona i, si escau, de les seves filles o fills, i la limitació en la disposició dels recursos propis o compartits en l'àmbit familiar o de parella.

**VIOLÈNCIA DOMÈSTICA:** És aquella que fa referència als actes de maltractament físic, psíquic, sexual i/o d'altres tractes vexatoris que es realitzen per part d'una determinada persona sobre un o més membres del seu nucli familiar i/o de convivència. El concepte de violència domèstica està determinat pel lloc on succeeixen els fets delictius, en el si de la família o espai domèstic com és la llar.

**VIOLÈNCIA SIMBÒLICA:** Mecanismes d'imposició i de manteniment de poder que operen i emanen de les estructures i les disposicions socials asimètriques i que es manifesten a través dels actes de simbolització per a ser reconeguts com a tals mecanismes. Aquesta violència és inseparable de l'idea de poder simbòlic.

**VIOLÈNCIA PSICOLÒGICA I VERBAL:** Comprèn tota conducta o omissió intencional que produeixi en una dona una desvaloració o un patiment, per mitjà d'amenaques, humiliacions, vexacions, exigència, obediència o submissió coerció verbal, insults, aïllament o qualsevol altra limitació del seu àmbit de llibertat.

## **GLOSSARI D'ABREVIATURES**

**ABS:** Àrea Bàsica de Salut

**ASSIR:** Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva

**CAP:** Centre d'Atenció Primària

**CSMA:** Centre de Salut Mental d'Adults

**CSMIJ:** Centre de Salut Mental Infantil i Juvenil

**DGAIA:** Direcció General d'Atenció a la Infància i Adolescència

**EAIA:** Equip d'Atenció a la Infància i Adolescència

**EAP:** Equip d'Assessorament i Orientació Psicopedagògica

**EATP:** Equip d'assessorament tècnic de família

**EATP:** Equip d'assessorament tècnic penal

**ES:** Educadora social

**EVAMI:** Equip d'Atenció a la Infància i Adolescència UDEPMI: Unitat de Detecció i Prevenció del Maltractament Infantil

**ICA:** Il·lustre Col·legi de l'Advocacia

**MMEE:** Mossos d'Esquadra

**OAVD:** Oficina d'Atenció a la Víctima del Delicte

**SIAD:** Servei d'Informació i Atenció a les dones

**SIE:** Servei d'intervenció especialitzada

**SOJ:** Servei d'Orientació Jurídica

**TF:** Treballador/a familiar